

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Кафедра української мови**

Ж. В. КОЛОЇЗ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РЕДАГУВАННЯ ГАЗЕТ

Практикум

Кривий Ріг – 2017

УДК 070.4

Колоїз Ж. В. Теорія і практика редагування газет : [практикум] / Ж. В. Колоїз. – Кривий Ріг : КДПУ, 2017. – 82 с.

Рецензенти:

Вавринюк Т. І., доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент;

Іншакова І. О., доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент.

*Рекомендовано до друку кафедрою української мови
Державного вищого навчального закладу
«Криворізький державний педагогічний університет»
(протокол №16 від 22 червня 2017 року)*

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАВЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтенсивний розвиток сучасної видавничої справи зумовлює потребу у знаннях методики аналізу і вдосконалення текстових матеріалів у зв'язку з підготовкою їх до друку. Фахова підготовка з «Теорії і практики редагування газет» і відповідна професійна діяльність передбачає функціонування роботи редактора і науки про неї, в основі якої лежить певна теорія.

Редакторська професія передбачає набуття її представником умінь і навичок кваліфіковано працювати з текстами, які мають різне призначення, належать до різних тематичних розділів та мають різну знакову природу і характер інформації. Іншими словами, ідеться про редагування багатьох видів текстів, кожний з яких має свою специфіку щодо структурної і змістової побудови, використання мовностилістичних засобів. На основних типологічних ознаках кожного з видів розмаїтої структури видавничої продукції наголошувалося в нормативних курсах «Основи редакційно-видавничої діяльності», «Теорія комунікації», «Коректура», «Редагування освітніх видань та лінгвістика тексту». Досконале засвоєння цієї проблематики дало змогу з'ясувати, чому так важливо знати означену специфіку в контексті редакторської підготовки текстів до видання і в чому виявляється різноманіття прийомів правок у конкретиці типологічних ознак тексту.

Курс «Теорія і практика редагування газет» покликаний забезпечити майбутнього фахівця прийомами роботи з текстами різних газетних видів і жанрів, їх тематичною і композиційною структурою, фактологічним матеріалом, мовою і стилем відповідно до чинних норм тих наук, з якими взаємодіє редагування.

Ця дисципліна спрямована на аналіз і вдосконалення газетного тексту у зв'язку з підготовкою його до друку. Основою такої діяльності є критичний аналіз газетного матеріалу задля правильної оцінки та допомога автору в удосконаленні його форми і змісту. Предметом курсу «Теорія і практика редагування газет» як наукової дисципліни є редакторська праця з підготовки до друку текстового матеріалу, яка містить такі складові: аналіз тематичної організації твору (визначення головної і побічних тем, робота над тематичними відхиленнями); аналіз композиційної структури твору, перевірка її логічності; роботу з фактичним матеріалом, перевірку його точності і достовірності; виявлення і виправлення порушень логічних зв'язків у тексті; мовну правку; редакційно-технічну обробку.

Літературне редагування необхідно проводити в системі інших видів редакторської діяльності – технічного і художнього редагування, оскільки історично всі ці три види були нероздільними. У цій системі

літературне редагування виділяється насамперед як робота над композицією матеріалу, компонентами змісту і тими первинними формами вираження змісту, поза якими він не існує. Хоч літературний редактор не займається макетуванням видань, він аналізує текст, виходячи з передбачуваного розташування його на полосі, а іноді й надає рекомендації щодо доцільності його розташування й оформлення. А відтак знання основ технічного і художнього редагування, правил верстання стає необхідною умовою ефективної роботи літературного редактора в сучасній видавничій справі.

«Теорія і практика редагування газет» узагальнює знання фахівця з дисциплін відповідних циклів, формує його мовну культуру і сприяє виробленню практичних навичок роботи з конкретним текстом. Основні завдання відповідного курсу: 1) з'ясувати аспекти редагування, зокрема й редагування газети; 2) ознайомитися з передовим вітчизняним та зарубіжним досвідом газетного виробництва, з історією вітчизняної преси загалом; 3) сформування уявлення про практичну діяльність редакції друкованого періодичного видання, його структуру, основні способи й форми газетного виробництва; 4) визначити особливості аналізу тексту як методу їх об'єктивної характеристики й оцінки, а також шляхи вдосконалення рукопису у процесі його підготовки до друку; 5) з'ясувати методiku редагування, прийоми і засоби реалізації рекомендацій, сформульованих упродовж редакторського аналізу: різними видами правки (вичитування, доопрацювання, переробки, скорочення), техніку аналізу тематичної, композиційної і логічної організації тексту, роботу з фактологічним матеріалом і т. ін.; 6) розкрити особливості редагування текстів різних газетних жанрів.

Той, хто працює в газеті, повинен не тільки вміти готувати якісні, яскраві публіцистичні матеріали, а й мати уявлення про художньо-технічне оформлення видання. Для нього є важливим розуміти сучасний стиль оформлення періодики, володіти добрим естетичним смаком, що дозволить у процесі підготовки матеріалу чітко уявляти, яке місце займатиме публікація, як вона має бути подана й оформлена.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- визначення понять «літературне редагування», «технічне редагування», «художнє редагування», їх диференційні ознаки;
- визначення понять «газета», «журнал», «преса», «періодика»;
- історію та теорію редагування газети як типу газетно-журнального видання;
- техніку оформлення газетного тексту;
- основи редакторського аналізу тексту;

- види газетних текстів та особливості їх редагування;
- логічні засади редагування;
- особливості різних видів композиційної структури і композиційних шаблонів;
- методику редакторського аналізу композиції рукопису;
- методику праці редактора над фактичним матеріалом;
- мовностилістичні особливості газетного тексту.

уміти:

- застосовувати на практиці набуті теоретичні знання;
- здійснювати тематичний аналіз тексту;
- перевіряти логічну будову тексту;
- перевіряти точність і достовірність фактологічного матеріалу;
- аналізувати композиційну структуру тексту;
- здійснювати правку тексту, застосовуючи коректурні знаки;
- користуватися прийомами видалення типових нормативно-стилістичних помилок;
- працювати зі зверстаним текстом, контролювати його основні елементи

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Шифр спеціальності, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Шифр і назва спеціальності (предметна спеціалізація): 014 Середня освіта (Українська мова і література)	За вибором	
		Рік підготовки:	
<i>перший</i>		-	
Семестр			
Загальна кількість годин – 120		<i>другий</i>	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3	Додаткова спеціальність (спеціалізація): Редагування освітніх видань	32 год.	-
		Практичні заняття	
	32 год.	-	
	Лабораторні заняття		
	-	-	
	Самостійна робота		
	56 год.	-	
	Ступінь вищої освіти: магістр	Індивідуальні завдання: <i>реферат, тексти для редагування</i>	
		Вид контролю: залік	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Блок 1. Історія та теорія редагування газети

Тема 1. Проблеми формування терміносистеми і тлумачення термінів у науці про редагування

Мета та завдання курсу «Теорія і практика редагування газет». Способи комплексного аналізу сутності редагування. Дискусійні моменти у витлумаченні поняття «редагування» у вітчизняній та зарубіжній практиці. Нормативний зміст редагування. Творчий зміст редагування. Творчо-організаційний зміст редагування. Аспекти редагування. Літературне редагування. Широке та вузьке витлумачення. Художнє, технічне, наукове редагування.

Тема 2. Газета як тип видання

Визначення понять «газета», «журнал», «преса», «періодика». Історія виникнення газети та газетного редагування. П'ять етапів розвитку газети. Початки української преси. Сучасне законодавство в Україні про пресу. Закон «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні». Етичний кодекс журналіста.

Тема 3. Проблеми типологізації газети та особливості її редагування

Газета в системі засобів масової комунікації. Типологічні особливості газети. Періодичність виходу. Універсальність змісту. Актуальність інформаційних повідомлень. Гласність у подачі новин. Проблеми типологізації газети. Мета видання газети. Масові та «якісні» видання. Державні та комерційні видання. Офіційні та неофіційні видання. Спеціалізовані видання. Особливості редагування газетних видань.

Тема 4. Організація редакційної діяльності

Структура і функціонування редакції газетного видання. Редакція газети. Головний редактор та редакційна колегія. Секретаріат редакції. Перспективне та оперативне планування. Організація роботи в редакційних підрозділах. Відділ у сучасній газеті. Галузеві відділи. Регіональні відділи. Функціональні відділи. Жанрові відділи. Жанри газетних видань. Інформаційні жанри. Аналітичні жанри. Художньо-публіцистичні жанри.

Тема 5. Процес випуску та зовнішня подача газетних матеріалів

Система текстових публікацій та дизайн газетного номера. Формат газети. Способи друку газети. Розміри друкованих форм. Засоби виділення матеріалів у газеті: шрифтовий, за допомогою формату, композиційний, графічний, комбінований. Поняття про заголовки. Види заголовків у газеті. Мотивуючий заголовок. Підзаголовок. Надзаголовок.

Внутрішній підзаголовок. Рубрика. «Шапка». Заголовок з афішкою. Заголовок з підзаголовком. «Прапор». Вертикальний заголовок. Призначення газетного заголовка. Види розміщення текстових матеріалів на газетній полосі. Створення макетів газетних полос.

Блок 2. Літературне редагування газетного тексту

Тема 1. Редактор і текст

Текст як основний об'єкт редакторського аналізу. Основні риси й ознаки тексту. Створення журналістського тексту в ЗМІ. Психологічні засади роботи редактора над текстом. Межі втручання редактора в текст. Місце редактора в комунікативному акті. Проблема «автор – редактор». Особливості редакторського читання тексту. Мотивація в редакторській діяльності. Особливості визначення меж редакторського втручання в текст. Типові психологічні помилки в текстах ЗМІ. Типові помилки в інтерв'юванні.

Тема 2. Основи редакторського аналізу тексту. Практична реалізація висновків редакторського аналізу

Особливості редакторського аналізу тексту. Поняття «аналіз твору», «редакторський аналіз». Аспекти та мета редакторського аналізу. Структура редакторського аналізу. Вимоги до редакторської оцінки тексту.

Тема 3. Найважливіші правила виправлення тексту

Види правки тексту й практика засобів масової інформації. Правка-вичитування. Правка-скорочення. Правка-доопрацювання. Правка-переробка як різновид творчості.

Тема 4. Логічні засади редагування газетного тексту

Особливості редакторського аналізу додержання в тексті законів і норм логічного мислення. Основні завдання редактора в оцінюванні тексту журналістського твору з логічного погляду. Прийоми виявлення логічних зв'язків.

Тема 5. Закони логіки і логічні помилки в газетному тексті

Чотири основні закони правильного мислення та умови їх додержання в журналістському тексті. Формування в редактора навиків усунення логічних помилок. Класифікація логічних помилок.

Тема 6. Види журналістських текстів та особливості їх редагування

Різні трактування поняття «вид тексту». Види текстів за способом викладу в них матеріалу. Особливості їх редагування. Текст-розповідь і особливості його редагування. Текст-опис і специфіка його редагування. Особливості редагування тексту роздуму. Специфіка редагування тексту-визначення.

Тема 7. Різновиди журналістських текстів за їх жанрово- та структурно-стилістичними особливостями

Офіційно-інформативний, інформативно-діловий, неофіційно-інформативний різновиди журналістських текстів. Інформативно-експресивний та інформативно-аналітичний різновиди журналістських текстів. Репортажний, газетно-науковий, експресивно-публіцистичний, узагальнювально-директивний, урочисто-декларативний, нарисовий, фейлетонний (сатиричний) різновиди журналістських текстів.

Тема 8. Текст як цілісність та його окремі компоненти. Методика редакторського аналізу композиції рукопису

Текст, його структура й структурні одиниці. Цілісний текст як предмет редакторського аналізу. Методика умовного членування тексту. Критерії виокремлення структурних одиниць тексту. Робота редактора над композицією рукопису. Основні вимоги до композиції рукопису. Залежність композиції твору від засобу масової інформації. Залежність композиції твору від типу видання. Методика редакторського оцінювання композиції рукопису. Текст і заголовок. Функції заголовка в ЗМІ та типи його зв'язку з текстом.

Тема 9. Методика праці редактора над фактичним матеріалом

Факт у журналістському творі. Основи методики редакторської роботи над фактичним матеріалом. Перевірка фактичного матеріалу. Редакційно-технічне оформлення фактичного матеріалу. Типові фактичні помилки. Психологічні причини фактичних помилок. Фактологічні особливості журналістських текстів різних видів і завдання редактора під час їх аналізу. Види фактичного матеріалу.

Тема 10. Мовностилістичні особливості тексту в засобах масової інформації та завдання редактора.

Медіасофія та медіапрагматика. Мова засобів масової інформації. Місце медіалінгвістики в системі наук про ЗМІ. Вимоги до мови преси. Редакторський аналіз мовностилістичних особливостей тексту в ЗМІ. Практика слововживання в сучасних українських ЗМІ та завдання редактора. Залежність мовностилістичних особливостей тексту від специфіки засобу масової інформації, від жанру твору, від типу видання, від мовного оточення автора.

Тема 11. Типові помилки в ЗМІ

Причини їх виникнення та способи уникнення. Типові орфографічні помилки в журналістських текстах. Типові пунктуаційні помилки в журналістських текстах.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма навчання					
	усього	у тому числі				
ЛК		ПЗ	ЛЗ	ІР	СР	
1	2	3	4	5	6	7
Блок 1. Історія та теорія редагування газети						
Тема 1.1. Проблеми формування терміносистеми і тлумачення термінів у науці про редагування.	8	2	2	-	-	2
Тема 1.2. Газета як тип видання.	8	2	2	-	-	4
Тема 1.3. Проблеми типологізації газети та особливості її редагування.	6	2	2	-	-	2
Тема 1.4. Організація редакційної діяльності.	8	2	2	-	-	4
Тема 1.5. Процес випуску та зовнішня подача газетних матеріалів.	6	2	2	-	-	4
Разом (блок 1)	36	10	10	-	-	16
Блок 2. Літературне редагування газетного тексту						
Тема 2.1. Редактор і текст.	6	2	2	-	-	2
Тема 2.2. Основи редакторського аналізу тексту. Практична реалізація висновків редакторського аналізу.	8	2	2	-	-	4
Тема 2.3. Найважливіші правила виправлення тексту.	8	2	2	-	-	4
Тема 2.4. Логічні засади редагування газетного тексту.	8	2	2	-	-	4
Тема 2.5. Закони логіки і логічні помилки в газетному тексті.	8	2	2	-	-	4
Тема 2.6. Види журналістських текстів та особливості їх редагування.	8	2	2	-	-	4
Тема 2.7. Різновиди журналістських текстів за їх жанрово- та структурно-стилістичними особливостями.	8	2	2	-	-	4
Тема 2.8. Текст як цілісність та його окремі компоненти. Методика редакторського аналізу композиції рукопису.	8	2	2	-	-	4
Тема 2.9. Методика праці редактора над фактичним матеріалом.	6	2	2	-	-	2
Тема 2.10. Мовностилістичні особливості тексту у ЗМІ та завдання редактора.	8	2	2	-	-	4
Тема 2.11. Типові помилки в ЗМІ.	8	2	2	-	-	4
Разом (блок 2)	84	22	22	-	-	40
Усього годин	120	32	32	-	-	56

БЛОК 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ РЕДАГУВАННЯ ГАЗЕТИ

Практичне заняття №1

Проблеми формування терміносистеми і тлумачення термінів у науці про редагування

Питання для самоперевірки

1. Мета та завдання курсу «Теорія і практика редагування газет».
2. Способи комплексного аналізу сутності редагування.
3. Дискусійні моменти у витлумаченні поняття «редагування» у вітчизняній та зарубіжній практиці.
4. Нормативний зміст редагування.
5. Творчий зміст редагування.
6. Творчо-організаційний зміст редагування.
7. Аспекти редагування. Літературне, художнє, технічне, наукове редагування.

Практичні завдання

Завдання 1. Із усіх доступних підручників та навчально-методичних посібників виписати витлумачення поняття «редагування», «літературне редагування», «редагування тексту» (див.: Список рекомендованої літератури, наприклад, позиції 1, 2, 3, 6, 8, 12, 13, 17, 18, 19 і т. ін.). Систематизувати ці визначення залежно від інтегральних / диференційних ознак. Зробити відповідні узагальнення щодо дискусійних моментів у витлумаченні цих понять у вітчизняній та зарубіжній практиці. Свої міркування оформити у вигляді короткого реферату (2–3 сторінки).

Завдання 2. Укласти бібліографічний покажчик наукових статей (15–20), у яких висвітлюється відповідна проблема. Бібліографічний покажчик оформити згідно з вимогами як «Список рекомендованих наукових праць до теми «Багатоаспектність редагування». Відредагувати 2–3 наукові статті, узяті з Інтернету.

Увага! Усі матеріали друкувати на форматі А4. Відступи: зліва – 2,5 см, справа – 1 см, зверху і знизу – по 2см. Інтервал – 1,5. Шрифт – 14. Вирівнювання: основний текст – по ширині; заголовки – по центру.

Завдання 3. На прикладі газети «Червоний гірник» («Вісті Придніпров'я», «Сільське життя») продемонструвати сутність нормативного, творчого та творчо-організаційного змісту редагування.

Завдання 4. На прикладі різних видань (газетних, журнальних, книжкових і т. ін.) продемонструвати особливості різних типів (літературне, художнє, технічне, наукове) редагування.

Практичне заняття №2

Газета як тип видання

Питання для самоперевірки

1. Визначення понять «газета», «журнал», «преса», «періодика»
2. Історія виникнення газети та газетного редагування.
3. П'ять етапів розвитку газети. Початки української преси.
4. Сучасне законодавство в Україні про пресу. Закон «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні».
5. Етичний кодекс журналіста.

Практичні завдання

Завдання 1. Написати реферат на одну з запропонованих тем:

1. Передумови виникнення та національні джерела української періодики.
2. Методологічні проблеми історії української періодики.
3. Початковий етап виникнення журналістики в Україні. Перші періодичні видання.
4. Харківська журналістика 1810–1820-х років.
5. Українська альманахова журналістика 1830–1840-х років.
6. Газета Леоніда Глібова «Черниговский листок».
7. Москвофільська журналістика.
8. Газета «Зоря Галицька».
9. Газета «Слово».
10. Народовська журналістика.
11. Радикальна журналістика.
12. Еміграційна журналістика.
13. Українська журналістика в Росії.
14. Російськомовна українська журналістика.
15. Журналістика і становлення національної самосвідомості українства.
16. Історія української журналістики XIX століття.

Увага! Реферат подається у друкованому вигляді на аркушах А4. Титульна сторінка оформляється згідно з визначеними стандартами. Реферат повинен мати план, що складається з кількох розділів, основну частину та список використаної літератури. У змісті реферату необхідно вказувати посилання на джерело інформації. Обсяг реферату 1 друкований аркуш (24 сторінки).

Завдання 2. Відредагувати (на вибір) такі законодавчі документи: «Декларація принципів Американського товариства редакторів газет»; «Етична хартія щоденної та щотижневої британської преси»; «Етичні стандарти регіональної щоденної преси Франції»; «Засадничі принципи функціонування Ради німецької преси»; «Кодекс журналістської етики Естонії»; «Кодекс професійної етики українського журналіста»; «Мюнхенська (європейська) декларація прав та обов'язків журналістів»;

«Правила-рекомендації щодо нормальної діяльності преси «(Данія); «Французька хартія прав журналістів».

Завдання 3. Назвати основні чинники, що характеризують Кодекс професійної етики українського журналіста. Порівняти Кодекс професійної етики українського журналіста з подібними документами європейських країн. Назвати спільні та відмінні ознаки.

Завдання 4. Послугуючись відповідними матеріалами (див.: Приступенко Т. О. Теорія журналістики : етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : [навчальний посібник] / Т. О. Приступенко. – К. : Ін-т журналістики, 2004. – 375 с.), підготувати виступ за темами: «Основні принципи діяльності журналістів», «Кодекс професійної етики журналістів», «Свобода слова як основний принцип діяльності засобів масової інформації», «Етичні засади роботи журналіста: західний досвід».

Увага! Відредаговані матеріали повинні задовольняти такі вимоги: Формат – А4. Відступи: зліва – 2,5 см, справа – 1 см, зверху і знизу – по 2см. Інтервал – 1,5. Шрифт – 14. Вирівнювання: основний текст – по ширині; заголовки – по центру. Кожен студент готує один документ. Для останнього завдання доповідач готує виступ – до 7 хв.; участь в обговоренні – до 3 хв.

Практичне заняття №3

Проблеми типологізації газети та особливості її редагування

Питання для самоперевірки

1. Газета в системі засобів масової комунікації.
2. Типологічні особливості газети. Періодичність виходу. Універсальність змісту. Актуальність інформаційних повідомлень. Гласність у подачі новин.
3. Проблеми типологізації газети.
4. Мета видання газети.
5. Масові та «якісні» видання.
6. Державні та комерційні видання.
7. Офіційні та неофіційні видання.
8. Спеціалізовані видання.
9. Особливості редагування газетних видань.

Практичні завдання

Завдання 1. На прикладі різних зразків україномовних газет («Дзеркало тижня», «Літературна Україна», «Голос України», «Вісті Придніпров'я», «Червоний гірник» і т. ін.) з'ясувати типологічні особливості газети. Схарактеризувати їх за такими основними ознаками: періодичність виходу, універсальність змісту, актуальність інформаційних повідомлень, гласність у подачі новин.

Завдання 2. Диференціювати зразки доступних газетних видань за такими типами: 1) якісні – масові; 2) державні – комерційні; 3) офіційні – неофіційні; 4) владні – опозиційні; 5) загальнополітичні – галузеві. Схарактеризувати газети залежно від географії виходу (центральної, регіональної (районної), місцевої), періодичності виходу (щоденні, дво-, три-, п'ятиразові тощо).

Завдання 3. Зробити письмовий аналіз: а) сучасної регіональної преси (на прикладі видань дніпропетровського регіону); б) періодичних видань, які є органами різних політичних партій.

Завдання 4. Здійснити типологію газетно-журнальних видань. Схарактеризувати їх за періодичністю, призначенням, форматом, стилем представлення матеріалів, накладом тощо. На прикладі одного з номерів регіональної газети з'ясувати: а) структуру газетного видання; б) манеру викладу в газетному виданні.

Завдання 5. Підібрати зразки різних газетно-журнальних видань. Запропонувати схему аналізу відповідного матеріалу, за якою можна відчутти правильне чи непрофесійне використання можливостей жанру. За умови непрофесійного використання можливостей того чи того жанру продемонструвати власний творчо-організаційний підхід до усунення тих чи тих недоліків.

Завдання 6. Висловити власні міркування стосовно того, що треба робити редакторів, аби матеріали не просто були прочитані, а й викликали інтерес читачької аудиторії, запам'ятовувалися. У цьому разі можна творчо скористатися своєрідним декалогом видатного діяча українського відродження Івана Огієнка «Десять заповідань простого писання і редагування», суть яких зводиться до такого:

Ясний і простий стиль – то найкращий стиль.

Пильнуймо писати так, щоб усі зрозуміли написане.

Думаймо про це, починаючи писати чи редагувати.

Ніколи не забуваймо про те, що наше писання може читати навіть не зовсім підготовлений читач.

«Популярний» виклад корисніший за «науковий».

Немає стилю «наукового» й «ненаукового» – є тільки стиль ясний і неясний.

Хто пише неясно, той проповідує в пустелі.

Поділ способів думання на «інтелігентський» і «народний» є некоректним.

«Інтелігентського» способу думання широка публіка не розуміє.

«Інтелігентський» спосіб писання і редагування шкодить розвитку нашої культури, бо його розуміє тільки обмежене коло читачів; кожен працівник пера мусить дбати, аби у його писаннях переважав спосіб простий і ясний.

Практичне заняття №4
Організація редакційної діяльності
Питання для самоперевірки

1. Структура і функціонування редакції газетного видання.
2. Редакція газети. Головний редактор та редакційна колегія. Секретаріат редакції.
3. Перспективне та оперативне планування.
4. Організація роботи в редакційних підрозділах.
5. Відділ у сучасній газеті. Галузеві відділи. Регіональні відділи. Функціональні відділи.
6. Жанрові відділи. Жанри газетних видань. Інформаційні жанри. Аналітичні жанри. Художньо-публіцистичні жанри.

Практичні завдання

Завдання 1. Скласти схему структури редакції реальної (наприклад, «Червоний гірник») або віртуальної газети (наприклад, «Студентський вісник» і т. ін.). Підготувати (письмово) план проведення масово-організаційної роботи редакції віртуального видання.

Завдання 2. Ознайомитися з кількома номерами газети (одного типу, наприклад, «Червоний гірник», «Дзеркало тижня», «Сільські вісті» тощо) і визначити спільні та відмітні принципи формування номера загалом і відповідних шпальт зокрема.

Завдання 3. Опрацювати комплект обласної чи районної газети за останні 1–2 місяці, проаналізувати тематику, географію та періодичність виступів власних і спеціальних кореспондентів.

Завдання 4. Провести самостійне соціологічне дослідження-опитування серед студентів і їх батьків за такими питаннями: а) які міські та обласні видання користуються попитом у читачів; б) які центральні українські видання користуються попитом у читачів і що, на їхню думку, цьому сприяє (ціна, інформаційна насиченість, поліграфія тощо).

Завдання 5. Визначити ідіостиль одного з регіональних чи центральних газетних видань. Назвати, які мовно-виражальні засоби визначають його своєрідність. Прокоментувати твердження: «Газета як інформаційний продукт має власну мовностильову концепцією» та «Газета – це єдиний гіпертекст».

Завдання 6. Назвати інтегрувальні чинники таких газетних видань як-от: «Дзеркало тижня», «Літературна Україна», «Сільські вісті», «Народний цілитель», «Червоний гірник». З'ясувати, які чинники зумовлені традицією та структурою текстової діяльності (текстові), а які – природою журналістики та виробничим характером масово-інформаційної діяльності (виробничі).

Завдання 7. Виявити (на прикладі одного з номерів газети) макроструктурні та мікроструктурні помилки. Зробити їх письмовий аналіз (1–2 сторінки).

Завдання 8. Указати, які мовно-виражальні засоби визначають ідіостиль автора публікацій. З'ясувати неточності та відредагувати запропонований матеріал.

У ЛІСАХ ОБЛАСТІ З ПОЧАТКУ РОКУ ЗАФІКСУВАЛИ БЛИЗЬКО 50 ПОЖЕЖ

З початку року в лісах Дніпропетровщини вогнеборці загасили близько 50-ти пожеж. Переважна кількість загорянь сталася через людську недбалість, повідомили в управлінні цивільного захисту ДніпроОДА. «У теплу погоду громадяни починають вибиратися на природу, збільшується кількість лісових пожеж. У першу чергу – через необережне поводження з вогнем. Люди палять сміття, торішнє листя або залишають місце пікніку з незатушеним вогнем», – розповіли в управлінні. Пожежі зафіксовані в Дніпропетровському, Новомосковському, Криворізькому, Верхньодніпровському, Васильківському, Марганецькому та Павлоградському лісгоспах. Не оминув вогонь і Дніпровсько-Орільський природний заповідник. Загалом полум'я зашкодило майже 11-ти гектарам лісу. «Аби попередити вигорання лісових масивів слід не допускати розповсюдження полум'я. Відпочивши на природі – залити вогнище водою або засипати землею. Це убереже природу від руйнівних наслідків», – додали в управлінні. У випадку лісової пожежі слід негайно телефонувати 101 (Є. Мережко // Дніпроград. – 29.05.2017).

Режим доступу до електронної версії: http://dniprograd.org/2017/05/29/u-lisakh-oblasti-z-pochatku-roku-zafiksuvani-blizko-50-pozhezh_57103#sthash.Kh1Lednr.dpuf

ЗАБОРГОВАНOSTI ПО ЗАРПЛАТНI НА УБ ПIВДЕННЕ: ХТО ВИНЕН?

Військова прокуратура розпочала досудове розслідування стосовно посадовців виконавчої служби Міністерства юстиції України, через незаконні дії яких ракетобудівники були позбавлені заробітної плати. Про це повідомляє Дніпроград з посиланням на прес-службу відомства. Відомо, що під приводом виконання рішення суду про стягнення з державного підприємства «Виробниче об'єднання «Південний машинобудівний завод ім. Макарова» заборгованості за електроенергію Департаментом державної виконавчої служби Міністерства юстиції України винесено постанови про арешт усіх наявних рахунків підприємства. Це призвело до блокування виробничої діяльності провідного підприємства ракетокосмічної галузі, а також позбавлено можливості виплати заробітної плати працівникам. Як наслідок, заборгованість із виплати заробітної плати зросла на 20 млн грн. Насправді ж, на той час заборгованості за електроенергію були погашені. Ухвали господарського суду Дніпропетровської області про незаконність таких дій Департаментом державної виконавчої служби Міністерства юстиції України грубо проігноровано. З рахунку держпідприємства безпідставно списано 18,5 млн грн. За фактом невиконання зазначених ухвал військовою прокуратурою Південного регіону України на підставі матеріалів

представницької діяльності та заяви державного підприємства «Виробниче об'єднання «Південний машинобудівний завод ім. Макарова» розпочато кримінальне провадження за ч. 3 ст. 382 КК України. Надалі усі обставини умисного невиконання судового рішення, персональної вини в цьому керівників виконавчої служби будуть досліджені в ході розслідування, яке здійснює військова прокуратура Південного регіону України (Є. Мережко // Дніпроград. – 29.05.2017).

Режим доступу до електронної версії : http://dniprograd.org/2017/05/29/zaborgovanosti-po-zarplatni-na-ub-pivdenne-khto-vinen_57105#sthash.nEWuFawI.dpuf

Практичне заняття №5

Процес випуску та зовнішня подача газетних матеріалів

Питання для самоперевірки

1. Система текстових публікацій та дизайн газетного номера.
2. Формат газети.
3. Способи друку газети. Розміри друкованих форм.
4. Засоби виділення матеріалів у газеті: шрифтовий, за допомогою формату, композиційний, графічний, комбінований.
5. Види розміщення текстових матеріалів на газетній полосі.
6. Створення макетів газетних полос.

Практичні завдання

Завдання 1. Порівняти систему текстових публікацій та дизайн газетного номера в різних типах газет (якісних, масових, офіційних, неофіційних, спеціалізованих і т. ін.). Продемонструвати зразки редакційної та позаредакційної інформації; вербальної та візуальної інформації. Визначити методи відображення дійсності в одному з номерів газетного видання.

Завдання 2. Прокоментувати твердження одного з відомих українських журналістикознавців І. Крупського про те, що є певні принципи в оформленні газети: усі елементи газетної форми визначають зміст публікацій, їхня актуальність, суспільна значущість, тематична спрямованість; різні за змістом матеріали газети знаходять своє вираження і в різних варіантах оформлення; чим важливішим є зміст публікації в газеті, тим сильнішого виділення вона потребує; усі елементи газетної форми, які заважають виявленню змісту публікацій треба усувати з полоси.

Завдання 3. Зіставити та прокоментувати розмірні характеристики одного з регіональних та центральних газетних видань.

Завдання 4. Створити макет віртуальної газети (формат А4) «Студентський вісник» (квітень 2018). У номері варто передбачити не лише події студентського життя, але й соціально-політичне та культурно-мистецьке.

БЛОК 2. ЛІТЕРАТУРНЕ РЕДАГУВАННЯ ГАЗЕТНОГО ТЕКСТУ

Практичне заняття №6

Редактор і текст

Питання для самоперевірки

1. Текст як основний об'єкт редакторського аналізу.
2. Основні риси й ознаки тексту.
3. Створення журналістського тексту в ЗМІ.
4. Психологічні засади роботи редактора над текстом.
5. Межі втручання редактора в текст.
6. Місце редактора в комунікативному акті. Особливості редакторського читання тексту.
7. Мотивація в редакторській діяльності.
8. Типові психологічні помилки в текстах ЗМІ.

Практичні завдання

Завдання 1. На прикладі запропонованого нижче тексту продемонструвати основні його риси та ознаки. Назвати прийоми, якими можна скористатися для досягнення поглибленого розуміння тексту.

Завдання 2. З'ясувати типові психологічні помилки та вказати на психологічні передумови редагування.

Завдання 3. Здійснити редакторську інтерпретацію тексту. Визначити межі редакторського втручання в авторський текст.

Завдання 4. Запропонувати свій варіант газетної публікації на аналогічну тему (наприклад, для «Червоного гірника».)

НЕЛЮБОВНИЙ ТРИКУТНИК: ПРО ЩО ПУТІН ГОВОРИВ ІЗ ТРАМПОМ І МЕРКЕЛЬ

Меркель просила Путіна припинити вогонь в Україні.

Друге травня було присвячене президентом Росії Володимиром Путіним дипломатії по головних міжнародних напрямках.

Він провів першу телефонну розмову з Дональдом Трампом із того часу, як США випустили крилаті ракети по сирійській військовій базі.

Президент Сполучених Штатів та його російський колега хочуть припинення вогню, щоб закінчити війну в Сирії, повідомили в Білому домі за результатами телефонних переговорів.

Лідери також обговорили конфлікт довкола КНДР. Стосовно ситуації на Корейському півострові, то Путін закликав Трампа «до стриманості та зниження рівня напруженості».

У повідомленнях прес-служб Білого дому та Кремля йдеться про «продуктивну розмову».

У заяві Білого дому вказано: «Президент Трамп та президент Путін погодилися, що страждання у Сирії тривають занадто довго й що всі сторони повинні зробити все можливе, аби покласти край насильству. Діалог був

конструктивним і включав обговорення зон безпеки, або деескалації, для досягнення тривалого перемир'я з гуманітарних та інших міркувань».

На сайті Кремля вказано, що лідери Росії та США домовилися працювати над створенням передумов для запуску реального процесу врегулювання в Сирії.

За повідомленням, президенти також домовилися активізувати діалог між керівниками МЗС — Сергієм Лавровим та Рексом Тіллерсоном.

Держдепартамент США ще раніше заявив, що Тіллерсон та Лавров зустрінуться 10-11 травня на Алясці.

У Кремлі додали, що президенти обговорили майбутню зустріч Дональда Трампа та Володимира Путіна на полях саміту «Великої двадцятки» у Гамбурзі, що має відбутися 7-8 липня.

Також другого травня у Сочі відбулися переговори Володимира Путіна з канцлером Німеччини Ангелою Меркель.

Головними темами першого раунду особистих переговорів між канцлером Німеччини та президентом Росії були конфлікти в Україні й Сирії та підготовка до саміту «Великої двадцятки».

Це була перша зустріч такого рівня між Ангелою Меркель і Володимиром Путіним, відколи Росія анексувала Крим у 2014 році.

У розгортанні конфлікту на Донбасі Путін укотре винував «владу в Києві» та став на захист «Нормандського формату», побажавши також, аби українська влада сіла за стіл переговорів із сепаратистами.

Робота над урегулюванням конфлікту на Донбасі в рамках «Нормандського» та «Мінського» форматів продовжиться після завершення президентських виборів у Франції, домовилися Меркель із Путіним.

«Процес посувається дуже повільно, ми досягаємо прогресу лише маленькими кроками, знову і знову трапляються провали», — зазначила Меркель на прес-конференції з Путіним.

Канцлер ФРН також закликала співрозмовника завжди пам'ятати про припинення вогню.

«Моє нагальне прохання до російського президента — зробити все для припинення вогню. Адже, на мій погляд, лише завдяки цьому в українському суспільстві постане клімат, за якого можливі болючі компроміси щодо статусу цих територій у Донецькій та Луганській областях», — наголосила вона.

На тлі цього канцлерка Німеччини вказала на необхідність отримання Україною доступу до власних кордонів.

Слід паралельно працювати над перемир'ям та політичним процесом на Донбасі, впевнена Меркель.

«Німецька хвиля» повідомила з посиланням на свої джерела в уряді ФРН, що в Берліні цей візит Меркель не вважають епохальним.

Його розглядають радше як буденну поїздку в рамках підготовки до липневого саміту G20 у Гамбурзі (І. Вітович // Україна Молода. – 04.05.2017).

Практичне заняття №7

Основи редакторського аналізу тексту. Практична реалізація висновків редакторського аналізу

Питання для самоперевірки

1. Особливості редакторського аналізу тексту.
2. Поняття «аналіз твору», «редакторський аналіз».
3. Аспекти та мета редакторського аналізу.
4. Структура редакторського аналізу.
5. Вимоги до редакторської оцінки тексту.

Практичні завдання

Завдання 1. Визначити особливості редакторського аналізу інформаційно-аналітичного чи публіцистичного тексту, взятого з газети (наприклад, «День», «Поступ», «Літературна Україна»).

Завдання 2. Дослідити запропонований нижче текст, дати йому редакторську оцінку й запропонувати практичні рекомендації його автору.

МЕДВЕДЧУК ЗАПРАВЛЯЄ: ВЛАДА ДОПОМАГАЄ КУМУ ПУТІНА ЗАРОБЛЯТИ НА РИНКУ СКРАПЛЕНОГО ГАЗУ

Автовласники, які користуються так званим альтернативним паливом, тобто скрапленим газом, останнім часом переживають розчарування за розчаруванням.

Газ дорожчає, мережа заправок у деяких регіонах, наприклад у столиці, через адміністративні обмеження стрімко скорочується, і все це у комплексі робить «альтернативу» все менш і менш привабливою.

Натомість головні гравці газового ринку, серед яких, за деякими даними, – доволі одіозні в Україні персони, зокрема Віктор Медведчук, завдяки цій ситуації можуть отримувати величезні прибутки.

Ринок, який гарантує мільйони

Баланс українського ринку скрапленого вуглеводневого газу, за даними консалтингової агенції «А-95», у січні-березні 2017 року становив 330 тис. тонн.

Це на 8% більше, ніж за аналогічний період минулого року.

І при цьому аналітики називають таке восьмивідсоткове зростання дуже скромним.

«Так, у 2016 році кожен квартал був більшим за цей самий період часу в 2015 році на 30%», – стверджує керівник агенції Артем Куюн.

Якщо порівняти з ринком традиційного пального – бензинів і дизелів, який уже давно не знає різкого зростання і є дуже конкурентним, навіть попри всі його тіньові складники, – то очевидно, що саме на газовому ринку нині можна нормально заробити. Навіть якщо зважити на прогноз групи «А-95», що нині він є близьким до точки стабілізації. Адже навіть нинішні обсяги продажу LPG цілком достатні, аби він був мегапривабливим інструментом для бізнесу.

Так, за цими ж даними, обсяг продажу скрапленого газу через українські заправочні станції у першому кварталі нинішнього року становив 580 мільйонів літрів!

Це на третину більше за обсяг проданих бензинів і лише трохи поступається реалізованому дизельному пальному (590 мільйонів літрів).

«Україна продовжує бути одним із лідерів зі споживання скрапленого газу, — підсумовує Артем Куюн.

– У проникненні автогазу на роздрібний ринок моторних палив наша країна вже значно випереджає Туреччину, Польщу, Росію, які довго займали провідні позиції у світі».

Цінові стрибки і залежність від РФ

Українські автовласники і навіть експерти ринку останнім часом тільки здивовано фіксують різкі цінові стрибки LPG.

Які відбуваються поза будь-якою формальною логікою і не прив'язані ні до стабільності курсу гривні, ні до інших видимих чинників.

Така ситуація в Україні була давно, ще за раннього і пізнього Януковича.

Тоді правила гри на ринку скрапленого газу визначав близький до Сім'ї «младоолігарх» Сергій Курченко.

Утім і нині ситуація не змінилася радикально. Газ на заправках може почати несподівано дорожчати, як є і нині.

Адже спроба падіння ціни до менш ніж 10 гривень, яка відбулася кілька місяців тому, була припинена чисось невидимою рукою.

Серйозні галузеві експерти такі коливання зазвичай пояснюють відсутністю цивілізованих правил гри на цьому ринку – на відміну від ситуації на ринку бензинів, де існує хоча би формальний контроль і нагляд.

Найдинамічніше зростаючий український ринок LPG — це terra incognita, що дозволяє у тумані невизначеності заробити мільйони.

Ось найпростіші підрахунки. Лише подорожчання газу на одну гривню дозволяє операторам заробити додаткових 580 мільйонів гривень за один лише квартал.

У річному еквіваленті це становить близько 90 мільйонів доларів!

Але оскільки газ дорожчає значно динамічніше, то і прибуток головних гравців ринку є значно суттєвішим.

Причини подорожчання, які зазвичай озвучують оператори, є напрочуд політично вдалими: «рука Кремля».

Тобто російські постачальники, мовляв, у сезонний пік росту споживання раптово закривають на реконструкцію свої заводи чи просто обмежують експорт.

Формально вони праві: приблизно дві третини скрапленого газу на українському ринку – це імпорт, і лише одна третина – власне виробництво.

У динаміці, що її надала група «А-95», цифри виглядають так: у першому кварталі нинішнього року імпорт газу зріс на 10,4% і нині становить 229,1 тис. тонн.

Внутрішнє виробництво зросло лише на 2,7% і становить 100 тис. тонн.

Ну і, зрештою, найцікавіше: головним постачальником де-факто головного автомобільного пального є Росія, що постачає до нас 52% всього LPG.

На другому місці – Білорусь із значно меншими обсягами: 17% від загальної кількості.

Наказ: зачистити для своїх!

Ставка на Росію, з одного боку, – небезпека для держави Україна, з іншого – напрочуд прогнозований бізнес і можливість зачистити бізнес від конкурентів на користь своїх людей.

Принаймні так вважає народний депутат Сергій Лещенко. Парламентарій кілька разів виступав, пояснюючи, що саме відбувається «під килимом» регулярних подорожчань LPG.

Зокрема, на початку нинішнього року.

Так, за його словами, СБУ, ГПУ, та Укрзалізниця заблокували діяльність 15 компаній-імпортерів скрапленого газу. Усім трейдерам «шили» одну справу — фінансування тероризму.

Мінекономрозвитку, за поданням СБУ, фактично забороняє компаніям діяльність із 18 березня. Та святе місце порожнім не буває — на ринок одразу виходить чотири нові компанії.

Всі як одна купують газ у російської «Роснефті».

Відтак серед головних трейдерів виникає пояснення такої ситуації – ринок «зачищають» під інтереси чи не найодіознішого українського політика, кума російського президента Володимира Путіна, Віктора Медведчука.

Прес-служба останнього це припущення категорично спростувала, але нардепи та експерти ринку назагал сходяться в одному: факт зачистки ринку очевидний, здійснюють його чиновники, які самі на подібну самостійність піти не могли б.

Як пише на своїй сторінці у «Фейсбуці» Сергій Лещенко, одіозний кум заходить у автогазовий бізнес за допомогою СБУ.

Причому курирує процес безпосередньо перший заступник керівника цього відомства Павло Демчина, – особливо активно в період із листопада 2016-го по березень 2017-го.

Саме це, як добре пам'ятають власники авто з газовими установками, були періоди найрізкіших цінових стрибків.

«Тільки в березні спільними зусиллями нам вдалося розблокувати ресурс, який чотири місяці стояв на кордоні, — і за цей час медведчуківська компанія «Глушко» щільно ввійшла на український ринок», – стверджує нардеп.

Показово, за його словами, що зусилля СБУ збіглися з блокадою, яку влаштувала на українському напрямку Федеральна служба техніко-економічного контролю Росії.

«Просто дивно, як злагоджено і дружно СБУ та Федеральна служба ТЕК Росії працювали на досягнення спільної мети: перетворення Віктора Медведчука на лідера ринку і знищення середнього українського бізнесу».

Податок на монополіста

«Відбувається акумулювання коштів під наступні вибори, – продовжує Лещенко.

– Існують ринки, наприклад, скрапленого газу, на яких можна отримати надприбутки і потім ці гроші вкласти у політику... Все, що відбувається [на цьому ринку], має знищити конкуренцію, посадити нового гравця на прізвище Медведчук. У цьому випадку він є закулісним гравцем, діятиме компанія «Креатив», яка напряму з Медведчуком не пов'язана, але за нею стоятиме схема Медведчука у партнерстві з діючою владою».

На думку нардепа, до реалізації схеми причетна не тільки Служба безпеки, а й Міністерство економічного розвитку і торгівлі.

Експерти зазначають: операцію із зачистки ринку від суб'єктів, які нормально конкурували між собою, на користь одного потужного гравця ми вже проходили. За часів пріснопам'ятної януковичівської «стабільності».

«Ми пам'ятаємо 2011-2013 роки, коли схема роботи правоохоронців була точно такою ж, як нині. Тоді вони зачищали ринок під Сергія Курченка і його «Східно-європейську паливно-енергетичну компанію», і ця схема працювала, – каже Артем Куян і продовжує:

– Тож схоже, що СБУ є інструментом у руках якихось угруповань із метою створення фундаменту під захід на газовий ринок нового гравця».

Тоді, в ті роки, за словами експерта, так звана «схема Курченка» обходилася учасникам ринку в 150 доларів за тону. Які, зрештою, оплачували кінцеві споживачі. Тобто ми з вами.

«У сьогоднішніх умовах ця цифра може бути трохи меншою», – зазначив Куян.

У грі – тільки великі бренди!

Зачистка ринку – під гаслами захисту довкілля і безпеки городян – відбулася і в окремо взятому Києві. Найбільше місто в Україні за один день закрило 353 газові автозаправки.

Попередньо оголосивши їх незаконно розміщеними. За даними ЗМІ, 101 заправку демонтували примусово, а 249 закрили їхні власники, не чекаючи «зондер-команд» КП «Київблагоустрій».

Відтак буквально за один день скраплений газ у столиці подорожчав на 1-1,5 гривні.

При цьому виник дефіцит потужностей: власники переобладнаних авто, які раніше тратили на заправку не більше п'яти хвилин, тепер змушені відстоювати у чергах півгодини і більше.

Найгірша ситуація – у спальних масивах, де висока концентрація будівель та, відповідно, автовок.

Аби заправити свої баки, автовласники змушені або відстоювати у довжелезних чергах, втрачаючи час і кошти, або ж вдаватися до хитрощів.

Наприклад, заправлятися вночі. У виграші ті, хто регулярно їздить за місто: тут, за адміністративною межею Києва, заправок більше, черг немає, а ціни – нижчі.

Свої дії КМДА пояснює порушенням власниками автозаправок чинного законодавства та цілої низки нормативних документів, а також – несплати податків.

А отже, на думку міських чиновників, абсолютна більшість білих бочок із надписами «Вогнебезпечно» є потенційно небезпечною для мешканців прилеглих будинків та навіть для самих клієнтів.

Звичайно, якщо ці бочки не містять логотипів «ВОГ», «Окко» та інших мережевих автозаправок, газових потужностей яких у Києві хронічно не вистачає.

У мерії заявили: вибухова хвиля від вибуху газової бочки може сягнути 200 метрів, а розліт осколків – цілих 500.

Оператори ринку називають такі звинувачення маячнею, мовляв, усе сказане владою – чорна інформаційна кампанія.

Окрім цього, за їхніми словами, за кордоном, зокрема у Польщі, LPG-автозаправки вважаються цілком безпечними і жодних катастрофічних нещасних випадків, про які розповідають у столичній мерії, зафіксовано не було.

Конфлікт між київською мерією та заправниками, на думку експертів, став можливим тому, що в Україні не існує чітких правил гри на цьому ринку.

А отже, формально можна вважати правих і одних, і інших. Але при цьому ймовірність зачистки столичного ринку автогазу для значно меншої кількості гравців залишається доволі високою.

Прибутки в цьому випадку залишаться їхнім власникам, а додаткові затрати – користувачам.

Тобто за «принциповість» КМДА, як і вітчизняних правоохоронців, у підсумку заплатить кожен водій (Т. Здоровило // Україна Молода. – 04.05.2017).

Практичне заняття №8

Найважливіші правила виправлення тексту

Питання для самоперевірки

1. Види правки тексту й практика засобів масової інформації.
2. Правка-вчитування.
3. Правка-скорочення.
4. Правка-доопрацювання.
5. Правка-переробка як різновид творчості.

Практичні завдання

Завдання 1. З'ясувати особливості праці редактора із запропонованим текстом та вид (види) правки, що варто використати. Удосконалити текст.

НЕ КРАЩИЙ ЗА ХУСЕЙНА: ЧОМУ ЛІКВІДАЦІЯ ПУТІНА БУДЕ ЗАКОННОЮ ТА СПРАВЕДЛИВОЮ

У попередніх публікаціях в «Україні молодій» – «Російський слід «ІДІЛ», «Катинь-2 – злочин Російської Федерації», «Кремль – убивця», «Бумеранг для Путіна», «Агресорам по заслугах», «Путін – терорист №1», «Ми – не брати», «Москалі-садисти», «Антихрист і слуга Диявола» – на основі зібраних доказів встановлена злочинна діяльність президента Росії Путіна на державному і міжнародному рівнях: розв'язання другої війни в Чечні та війн у Грузії, Україні, Сирії; знищення літака з президентом Польщі Лехом Качинським і збиття пасажирського малайзійського літака.

З метою захоплення влади Путіним були організовані терористичні акти і замовні убивства в Росії.

Психіатри, психологи, фізіологи, фізіономісти зробили висновок: Путін – соціопат, який має ознаки шизофренії, педофілії, страждає манією величч; в його поведінці яскраво виражені прояви садизму.

Він – мстивий, злопам'ятний, образливий, що є неприпустимо для політика, який займає пост президента країни.

У цій публікації дається характеристика доль окремих диктаторів та аналіз норм міжнародного права, законів війни і національного законодавства, які повинні бути застосованими до Путіна, щоб припинити його міжнародну терористичну діяльність і розв'язати ним війни.

Розглядаються варіанти, які можуть бути застосовані до Путіна, щоб врятувати світ від «божевільного з ядерною кнопкою».

Долі диктаторів-тиранів

Історія останніх ста років засвідчує, що долі диктаторів, як і їхні характери, дуже подібні, і вони, як правило, закінчують своє життя трагічно або у в'язниці.

Тиран комуністичного режиму в СРСР Йосип Сталін і диктатор нацистської Німеччини Адольф Гітлер – нелюди ХХ століття, які розв'язали Другу світову війну.

В ній брали участь 61 країна світу (80% населення Землі). Загальні людські втрати склали понад 71 млн. осіб: з них військових – 24,4 млн., мирних жителів – 46,7 млн. осіб.

Прямі людські втрати українського народу у війні – близько 10 млн. осіб.

До лав Червоної армії за роки війни було мобілізовано 7 млн. українців, з яких 4,1 млн. осіб убиті в боях, загинули у полоні, померли в шпиталях від ран.

Під час німецької окупації загинуло понад 4 млн. цивільних українців, 2,4 млн. було вивезено на примусові роботи до Німеччини, більша частина з яких загинула або не повернулася. Загальні демографічні втрати українців за період війни склали 14 млн. осіб, або 33,6% населення України на початок червня 1941 року (41,6 млн. людей). Втрати українців у цій війні є найбільшими, непорівнянними з втратами інших країн і народів світу і складають 20,1% від загальносвітових людських втрат, або 33% від загальних втрат СРСР (42 млн.).

Попередники Сталіна – євреї за національністю і гомосексуалісти Троцький (Бронштейн) і Ленін (Бланк) після більшовицького перевороту за чотири роки «червоного терору» і громадянської війни знищили понад 20 млн. людей.

Троцький був убитий за наказом Сталіна в 1940 році. На Леніна був вчинений замах, але він вижив. За твердженням російських істориків, у боротьбі за владу Сталін отруїв Леніна у 1924 році.

29 квітня 1945 року Гітлер і його коханка Ева Браун повінчалися, а наступного дня покінчили життя самогубством. Їхні тіла були спалені.

Фашистський диктатор Італії Беніто Муссоліні (союзник Гітлера) і його коханка Кларетта Петаччі 28 квітня 1945 року були схоплені партизанами і розстріляні, а наступного дня їхні тіла були вивішені на глум наговпу.

Російські історики стверджують, що Берія з метою захоплення влади і через боязнь бути розстріляним, як його попередники Ягода і Єжов, отруїв «вождя народу» Сталіна. Через декілька місяців Берія був убитий.

Пробачте, що вижили

Про більшість жажливих злочинів, вчинених Сталіним, сьогодні відомо. Я наведу один із цих злочинів, який, на мою думку, є найжахливішим, найбільш зв'язним і ретельно приховується донині. Мова – про інвалідів війни.

Вони виграли війну, врятувавши світ (в т.ч. і Сталіна) від рабського поневолення нацистської Німеччини і, дякуючи Богу, вижили, щоб жити.

Але вони не вкладалися в жоден образ радянського воїна-переможця, розтиражований тогочасною сталінською пропагандою.

Їм не пощастило на вокзальних перонах обіймати і цілувати своїх дружин і дітей.

Не обіймали, бо не мали чим. Вони не крокували на парадах Перемоги і святкових демонстраціях у струнких колонах. Не крокували, бо не мали чим...

У це важко повірити, але це правда, підтверджена документально, свідченнями очевидців і донесеннями (рапортами) виконавців цього звірячого злочину, вчиненого проти інвалідів.

Згідно з архівними документами НКВС і міноборони СРСР під грифом «Цілком таємно», з фронтів війни повернулося безруких – 1 млн. 10 тис., безногих – 1 млн. 121 тис. та тих, хто втратив і руки, і ноги – 85 942 фронтовики, сотні тисяч – із важкими пораненнями голови, внутрішніх органів, контужених, сліпих.

Десятки тисяч інвалідів війни перебували в шпиталях без свідомості, з втратою пам'яті.

Під час війни було демобілізовано близько 3,8 млн. поранених солдатів і офіцерів, з них – 2 млн. 576 тис. інвалідів були комісовані як непридатні до військової служби у воєнний час.

У 1946 році за одну ніч у всіх великих містах, столицях союзних республік і в Москві наряди органів міліції і державної безпеки без суду і слідства зібрали інвалідів війни з вокзалів, привокзальних площ, ринків, кафе, пивних та інших місць, завантажили в ешелони і вивезли у віддалені куточки Радянського Союзу – до Сибіру, на Соловки, Колиму, в концтабори та спеціальні інтернати, де вони були майже всі розстріляні.

Історики стверджують: це було зроблено за розпорядженням Сталіна, а наказ про його виконання видав сам маршал Жуков.

У жодній із промов Сталіна воєнної і повоєнної доби не згадується величезна армія інвалідів-фронтовиків.

Саме існування скалічених ветеранів було немов докором і, можливо, навіть загрозою режиму і його вождю, який вважав перемогу своєю власною заслугою.

Інваліди війни не вписувалися в сонцяйну картину воєнного триумфу Сталіна, оскільки поряд із десятками мільйонів полеглих вони надто очевидно «втілювали» ту жахливу ціну, яку заплатили народи СРСР за перемогу.

Друга велика «зачистка» безпритульних інвалідів відбулася до 70-ї річниці народження Сталіна в 1949 році.

За оцінками російських істориків, усього було знищено (розстріляно, замордовано голодом, холодом та ненаданням медичної допомоги) понад 2 млн. інвалідів.

Їх Сталін перетворив на «габірну пилюку». Документи про вчинення цього нелюдського злочину до цього часу утаємничені і зберігаються в архівах ФСБ і міноборони Росії.

Окрім документальних підтвердження про вивезення і знищення інвалідів-фронтовиків повинні зберігатися також в архівах МВС і СБ України.

Доля Путіна

Путін може повторити долю румунського диктатора Ніколи Чеушеску або лівійського – полковника Муаммара Каддафі, чи іракського – Саддама Хусейна, якщо втрутиться «російський бунт» – «страшний і безпощадний», за визначенням російського поета Олександра Пушкіна.

Якщо ж Путіну пощастить – то його чекає доля югославського диктатора Слободана Мілошевича.

Путіна може ліквідувати і його найближче оточення, «замочивши в сортирі», щоб зберегти свої мільярдні статки, або хтось із тих, хто має до нього кровну помсту, а таких багато і в Чечні, і в Грузії, і в Сирії.

За дві війни, розв'язані Єльциним і Путіним у Чечні, російські війська знищили близько 200 тисяч мирного населення, включаючи понад 15 тисяч дітей, більше 200 тисяч чеченців були поранені й скалічені, майже половина населення республіки стала біженцями.

Результат воєнної агресії Росії проти Грузії: тисячі убитих і поранених мирних жителів, майже 120 тисяч біженців, окупація Грузії і анексія 20% її території.

Від російських бомбових і ракетних ударів у Сирії загинуло понад 3 тисячі мирних мешканців і сотні дітей, знищено десятки шкіл, дитячих садків, лікарень, сотні тисяч сирійців стали біженцями.

Проти свого народу уряд Башара Асада, якого підтримує Путін, застосовував хімічну зброю.

У квітні цього року в метро Петербурга був здійснений теракт. Його жертвами стали 16 осіб, у тому числі й виконавець теракту Акбаржон Джалілов.

ФСБ РФ повідомила, що затримала організатора теракту Аброра Азімова.

Відповідальність за теракт у Петербурзі взяло на себе терористичне угруповання «Батальйон імама Шаміля», яке пов'язане з «Аль-Каїдою».

Угруповання також пригрозило новими терактами. Про це повідомляє SITE Intelligence Group, що займається моніторингом діяльності терористів.

Старший редактор журналу Long War Journal Томас Джослін із посиланням на SITE у своєму «Твіттері» написав, що вибух був «помстою за дії Росії в Сирії, Чечні та Лівії».

Нагадаю, що 25 грудня 1989 року Чаушеску та його дружина Єлена при спробі втекти з країни (Путіну немає куди тікати, хіба що в Північну Корею, до такого ж, як він сам, — Кім Чен Ина) були арештовані і в цей же день, за рішенням воєнного трибуналу, розстріляні.

У квітні 2001 року экс-президент Югославії Мілошевич був арештований і переданий Гаазькому міжнародному трибуналу як звинувачений у вчиненні злочинів проти людства, масових убивствах тощо.

У березні 2006 року Мілошевич помер у в'язниці від серцевого нападу. Професор медицини Андріч Вукашин заявив, що Мілошевича отруїли.

У грудні 2003 року американські військові арештували Саддама Хусейна. 5 листопада 2006 року Вищий кримінальний трибунал Іраку засудив Хусейна до страти через повшання за вчинення воєнних злочинів, злочинів проти людства

(те, що на сьогодні вчинив і Путін). Хусейна повісили на військовій базі 30 грудня 2006 року.

Процедура страти Саддама була знята на відео мобільним телефоном і викладена в інтернет.

У лівійського диктатора Каддафі кінець життя був набагато страшнішим і трагічнішим.

20 жовтня 2011 року при спробі втекти з країни поранений диктатор був захоплений повстанцями, які вчинили самосуд над Каддафі — впродовж трьох годин жорстоко катували його, піддавали тортурам, знущалися над ним, потім згвалтували і пристрелили.

Понівечене тіло було виставлено в рефрижераторі для огляду.

Згодом був розстріляний і його син Мутассім. Отримавши звістку про знищення диктатора Каддафі, лівійський народ декілька днів радісно святкував цю подію.

Свято буде і у росіян, коли вони здихаються свого підполковника КДБ Путіна.

Не врятують Путіна ні його двійники, ні створена ним, за зразком повішеного іракського диктатора Хусейна (якого Путін робив спроби врятувати), особиста Національна гвардія у складі 400 тисяч військових.

Можливо, за вчинені злочини Путін не буде, як Хусейн, повішений, але Міжнародним воєнним трибуналом у Гаазі має бути заслужено засудженим до довічного ув'язнення.

Відео і фото про страту Чаушеску, Хусейна і Каддафі, які викладені в інтернеті, Путіну потрібно дивитися щоденно перед сном.

Щоб із ним не трапилося подібного, раджу Путіну добровільно подати у відставку, попросивши прощення у народів Росії, України, Грузії, Сирії й добровільно здатися Міжнародному правосуддю.

Це, можливо, буде єдиним шансом для нього померти своєю смертю та зберегти життя своїх дітей і онуків.

Операція «Спис Нептуна»

У березні 1998 року Лівія оголосила Усаму бен Ладена у міжнародний розшук, підозрюючи його у вбивстві одного з німецьких арабістів, агента німецької розвідки Сильвана Беккера і його дружини.

У червні 1998 року велике журі окружного суду Південного Штату Нью-Йорка визнало бен Ладена винним у змові з метою атакувати оборонні споруди США, а також у тому, що він є керівником терористичної організації «Аль-Каїда».

У листопаді того ж року це ж журі винесло рішення про винуватість бен Ладена у вбивстві громадян США за межами країни і нападі на федеральний об'єкт, що призвело до смерті людей.

7 жовтня 2008 року на дебатах кандидатів у президенти США Барак Обама заявив: «Ми вб'ємо бен Ладена. Ми зламаємо «Аль-Каїду».

Це повинно бути головним пріоритетом національної безпеки».

29 квітня 2011 року Обама віддав наказ про проведення таємної операції із захоплення в полон або ліквідації Усами бен Ладена.

Таємна операція під кодовою назвою «Спис Нептуна» була проведена американським спецназом «морських котиків» у ніч на 2 травня 2011 року на території Пакистану.

Бен Ладен був убитий трьома пострілами в голову під час перестрілки з його охороною при штурмі будинку.

Були також убиті його дорослий син, одна з чотирьох дружин, яку охоронці використовували як щит і два кур'єри. В ході операції були арештовані дві дружини бен Ладена, шестеро його дітей та два помічники. Уряд Пакистану не був повідомлений про її проведення.

Генеральний прокурор США Ерік Холдер на юридичному комітеті Сенату заявив: «Операція, в ході якої бен Ладен був убитий, була проведена на законних підставах.

Його вбивство було виправданим, оскільки він не здався і не мав наміру здатися».

Ерік Холдер наголосив, що знищення бен Ладена було «актом національного самозахисту».

Генеральний прокурор США об'єднав два основні правові аргументи (принцип «війни» і принцип «самозахисту»), назвавши операцію з ліквідації бен Ладена «проведеною в рамках самооборони», проти «воєнної цілі, яка є такою за законом».

Головний юридичний консультант із міжнародного права Державного департаменту США Гарольд Кох про ліквідацію бен Ладена заявив:

«Згідно з національним законодавством, використання воєнних дій для нанесення удару по конкретних ворожих лідерах у рамках самооборони або воєнного конфлікту є законним і не може розглядатися як «убивство».

Німецький професор права Райнхард Меркель зазначив, що «вимушена міра» («крайня необхідність» – в КК України) або «вимушена самооборона» («необхідна оборона» – в КК України) – це універсальний правовий принцип, який діє у всіх правових культурах. У тій ситуації, в якій діяли США, вбивство бен Ладена було легітимним – як усунення небезпеки, а не помста бен Ладену за скоєне ним у минулому».

Представники правозахисних організацій розгорнули дискусію про законність фізичного усунення бен Ладена.

Так, німецький спеціаліст із питань міжнародного права Крістіан Томушат заявив: «Я сумніваюся в тому, що міжнародне право вважає допустимим такі цілеспрямовані вбивства в ситуації, коли не йдуть бойові дії в умовах війни».

Низка правозахисників сходяться на думці, що перш за все бен Ладена потрібно було арештувати. В такому випадку лідера «Аль-Каїди» можна було б посадити на лаву підсудних і організувати чесний судовий процес, як це передбачено в правовій державі щодо серійних убивць.

На ці зауваження інші правознавці зауважують, що не можна розглядати ліквідацію бен Ладена винятково в площині юридичної процедури, необхідно враховувати його небезпечність як лідера терористів, їх ікони і фанатика.

Під таким кутом зору, з урахуванням усіх обставин операції потрібно говорити про вимушену ситуацію:

«Як тільки терористи почали чинити супротив, а американські спецназівці – оборонятися, постріли в голову Усами бен Ладена є легітимними і законними».

У США операцію «Спис Нептуна» трактують «як бойові дії». В умовах війни набирає чинності Міжнародне воєнне право, яке допускає ліквідацію противника, який бере участь у бойових діях, – у принципі, в будь-якій ситуації.

Окремі юристи відзначають, що міжнародне схвалення ліквідації американським спецназом бен Ладена висвітило протиріччя норм міжнародного права і національних законів провідних країн світу.

Вузлове питання – розуміння і трактування поняття «самооборона» і «крайня міра».

Чи можна називати «державною самообороною» вбивство людини, яка назвала себе лідером організації «Аль-Каїда», а її керівника – «терористом номер один»? А також чи можна вважати вбивство бен Ладена, його дружини і сина, в руках яких не було зброї на момент нападу, «вимушеною мірою самооборони» американських спецназівців?

Підставою для убивства бен Ладена в такій ситуації могла бути підозра, що він може носити «пояс шахіда».

Достовірність цієї версії легко оцінити, якщо взяти до уваги, що головним аргументом на її користь були неодноразові усні запевнення бен Ладена нізачо не здатися живим.

Підриб бен Ладеном на собі «пояса шахіда» призвів би до багатьох жертв американських військових.

Викладене дає підстави зробити висновок: наказ президента США Барака Обами про взяття у полон або ліквідацію Усами бен Ладена та дії американських «морських котиків» в їхній ситуації були єдино правильними, правомірними і законними. Вони діяли у стані «необхідної оборони» і «крайньої необхідності».

Міністр закордонних справ РФ Лавров назвав операцію США зі знищення бен Ладена виправданою з точки зору міжнародного права.

Лавров нагадав, що Рада Безпеки ООН прийняла резолюцію, яка визнає право країни на самооборону у відповідності зі ст. 51 Статуту ООН.

Згідно з цією статтею будь-який акт агресії, навіть непрямий, на країну-члена ООН дає право на індивідуальну або колективну самооборону.

«Будь-яких обмежень на самооборону не передбачено», – наголосив Лавров.

Рада Безпеки ООН назвала смерть бен Ладена «критично важливою у боротьбі з міжнародним тероризмом» і закликала всі країни світу докласти якнайбільше зусиль у боротьбі з тими, хто підтримує тероризм. Мабуть, мали на увазі Путіна. Прем'єр-міністр Великобританії Девід Камерон заявив, що «смерть бен Ладена принесе велике полегшення всьому світу».

Прем'єр-міністр Ізраїлю Беньямін Нетаньяху назвав ліквідацію бен Ладена гучним тріумфом для всього світу:

«Це гучне свято справедливості, свободи і цінностей, які поділяють усі демократичні країни, що борються пліч-о-пліч з тероризмом».

Уряд Індії вважає, що успішна операція зі знищення Усами бен Ладена на пакистанській території стала історичним етапом у війні із тероризмом.

МЗС України назвало знищення бен Ладена важливим кроком у боротьбі з міжнародним тероризмом і висловило солідарність із позицією президента США.

Вбивство бен Ладена було позитивно оцінено ООН, ЄС, НАТО та президентами і урядами провідних країн світу, які офіційно визнали його ліквідацію абсолютно законною. Юристи багатьох країн світу обґрунтовують законність ліквідації Усами бен Ладена тим, що він перебував у стані війни (джихаду) зі США, яку сам оголосив. Тому США вимушені були діяти проти нього в стані необхідної оборони. Новина про смерть бен Ладена викликала масове святкування в США та інших країнах світу.

Думаю, що ще більшим «тріумфом», «полегшенням» і «гучним святом справедливості і свободи для всього світу» буде усунення Путіна від влади або його знищення, як бен Ладена чи Каддафі. На все — Воля Божа (Аллаха) (Г. Омельченко // Україна Молода. – 04.05.2017).

Практичне заняття №9

Логічні засади редагування газетного тексту

Питання для самоперевірки

1. Особливості редакторського аналізу додержання в тексті законів і норм логічного мислення.
2. Основні завдання редактора в оцінюванні тексту журналістського твору з логічного погляду.
3. Прийоми виявлення логічних зв'язків.

Практичні завдання

Завдання 1. Знайти в текстах українмовних газет (за вибором студента) логічні помилки. Запропонувати власні способи вдосконалення дібраних (2-3) текстів.

Увага! Тексти мають мати друкований вигляд. Оформлені згідно з вимогами. Допускаються також вирізки з газет, що супроводжуються необхідною паспортизацією.

Завдання 2. З'ясувати особливості праці редактора із запропонованими текстами. Удосконалити тексти.

РЕЗОНАНСНИЙ СУД: ВЕТЕРАНА-КАДЕБІСТА СУДИТИМУТЬ ЗА ВБИВСТВО ХУДОЖНИКА УПА НІЛА ХАСЕВИЧА

Злочинам часів комуністичного режиму немає строку давності. Яскравим підтвердженням цього стане показово-резонансний суд над колишнім «чекістом» – полковником КДБ у відставці Борисом Стекляром, якого судитимуть за убивство Ніла Хасевича, що діяв під псевдо Бей-Зот, Левко, Рибалка, 333, Старий, Джміль.

У далекому 1952 році молодий капітан Стекляр керував операцією з пошуку й знищення підпільного художника, члена рефрентури пропаганди Волинського крайового проводу ОУН Ніла Хасевича: офіцер особисто кинув гранату в бункер, де переховувався Хасевич та інші ОУНівці.

(До речі, ще 1918 року, повертаючись із Рівного в село, на деражнянському залізничному переїзді 13-річний майбутній художник з матір'ю потрапили під потяг – мати загинула, а Ніл втратив ногу).

Генеральна прокуратура України вимушена була розпочати розслідування за фактом цього давнього злочину саме завдяки ініціативі Національного центру правозахисту (НЦП), який наполіг на розслідуванні.

«Справа унікальна та не має аналогів в Україні. Вчинок Стекляра, офіцера КДБ, і через десятки років залишається злочином. Убивство Хасевича – борця за незалежність, має розслідуватися, і кожний причетний отримає вирок», – сказав представник НЦП Денис Поліщук.

Нагадаємо, що Ніл Хасевич був талановитою і неординарною особистістю, створив більшість візуальних матеріалів Української повстанської армії. Він міг бути успішним художником і жити божественним життям, виставляючись у закордонних салонах. Натомість став митцем-повстанцем, обравши кривку з примітивним друкарським верстатом. На жаль, слава знайшла його вже після смерті. Його порівнювали із Юрієм Нарбутом, Іваном Трушем і Василем Кричевським, твори Хасевича є в приватних мистецьких колекціях – від Польщі до США.

Додамо, що в країнах Центрально-Східної Європи були подібні випадки, коли офіцерів комуністичних спецслужб притягали за злочини, скоєні ними в часи перебування на службі.

Зокрема, ветерана МВС СРСР Василя Кононова (1923–2011) у 2000 році засудили в Латвії до шести років в'язниці за вбивства мирних жителів під час Другої світової війни та участь у ліквідації антирадянського національно-визвольного руху «лісових братів».

А колишнього начальника румунського трудового табору в селі Переправа 87-річного Іона Фічора в березні 2016 року румунський суд засудив на 20 років тюрми за звинуваченням у скоєнні злочинів проти людяності.

У 2007 році Естонія обвинувачувала колишнього першого секретаря ЦК Комсомолу Естонської РСР Героя Радянського Союзу Арнольда Мері (1919–2009) у співучасті в геноциді: депортаціях у Сибір жінок, дітей і осіб похилого віку (Т. Здоровило // Україна Молода. – 04.05.2017).

НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ЗАТРИМАНО МОЛОДИКА, ЯКИЙ ПРОДАВАВ НАРКОТИКИ НА ТЕРИТОРІЇ ШКОЛИ

У Нікополі Дніпропетровської області поліцейські, 25 травня, затримали 20-річного чоловіка, який продавав наркотики на території спортивного майданчика однієї з шкіл. Про це повідомили в прес-службі Нацполіції, передає Дніпроград. Поліцейські вилучили у зловмисника 8 сліп-пакетів з марихуаною. Як з'ясували правоохоронці, він продавав наркотики за ціною 100 грн за пакетик. Наразі все вилучене направлено на експертизу, встановлюється, чи продавав зловмисник наркотики неповнолітнім. Даний факт внесено до ЄРДР за ч. 1 ст. 307 КК України (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів), що карається позбавленням волі на строк від 3 до 8 років (Є. Мережко // Дніпроград. – 28.05.2017).

Режим доступу до електронної версії: http://dniprograd.org/2017/05/28/na-dnipropetrovshchini-zatrimano-molodika-yakiy-prodavav-narkotiki-na-teritorii-shkoli_57060#sthash.ixA1OOh8.dpuf

У ДНІПРІ В ЦЕНТРІ МІСТА СТАЛАСЯ СТРІЛЯНИНА

Вчора, 27 травня, в Соборному районі Дніпра сталася стрілянина. Про це повідомляє Дніпроград з посиланням на прес-службу патрульної поліції міста. До поліції надійшов виклик про бійку молодих людей, заявник повідомив, що під час конфлікту було чути постріли. За вказаною адресою офіцери виявили пораненого хлопця, якого доправили до лікарні. Поліцейські почали відпрацьовувати район. В одному з дворів помітили осіб схожих за орієнтуванням. Побачивши правоохоронців, компанія молодих людей сіла в автомобіль та почала тікати. Почалось переслідування. Транспортний засіб правопорушників було заблоковано. В авто перебували три хлопця та одна дівчина. Вони зізналися в тому, що раніше у них стався конфлікт з потерпілим та саме вони здійснили постріли. Під час перевірки у підозрюваних знайшли зброю. На місце викликали слідчо-оперативну групу для оформлення події (Д. Твара // Дніпроград. – 28.05.2017).

Режим доступу до електронної версії: http://dniprograd.org/2017/05/28/u-dnipri-v-tsentri-mista-stalasya-strilyanina_57076#sthash.iUkSEVJr.dpuf

Практичне заняття №10

Закони логіки і логічні помилки в газетному тексті

Питання для самоперевірки

1. Чотири основні закони правильного мислення та умови їх подержання в журналістському тексті.
2. Формування в редактора навиків усунення логічних помилок.
3. Класифікація логічних помилок.

Практичні завдання

Завдання 1. У запропонованому нижче тексті виявити логічні помилки. Назвати прийоми, що допомагають перевірити правильність логічних зв'язків. Виконати необхідну правку тексту.

АЗІЙСЬКО-ДЕСПОТИЧНІ ОРІЄТИРИ

Колишній радянський, а згодом американський професор Александр Яков іще до перебудови 1985–1991 років підрахував, що загалом в історії Росії було 12 «реформацій» такого типу. Остання, горбачовська, за ліком 13-та. Усі попередні закінчувалися перемогою реакційних сил. Про результат останньої ми сьогодні теж знаємо: усім спрямованим на демократизацію зусиллям поклав край мало не тоталітарний, гранично милітаризований режим.

Історик XIX століття Василій Ключевській дотепно зазначив, що в Росії полюбляють говорити про те, як реформа (1860-х років) змінила країну, але не кажуть, як країна змінила реформу. Себто як багатовікові традиції місцевої культури та політичного життя переінакшують будь-які західні проекти й рецепти розвитку та реформування Росії і як усе повертається на круги своя. Деякі сучасні мислителі з РФ (приміром, Ігорь Чубайс) геть не бажають помічати такі особливості й стверджують, що до жовтня 1917-го Росія була цілком європейською державою, яку спалюжили клятві більшовики. Так, червоні відродили не лише чимало такого, що панувало в Росії до 1861 року, а й дещо з

часів Московського царства, з якого, на думку деяких емігрантських російських філософів, і вилізла «нова людина» комуністів. За часів петербурзької імперії справді спостерігалися елементи європеїзації, своєрідного європейського цивілізованого «креольства», проте могутні основи ординсько-візантійської Росії були куди сильнішими. Насамперед ідеться про потужний імпульс антиправової ментальності: «Я начальник – ты дурак», «Прав тот, у кого больше прав» тощо. Ці неформалізовані тези постійно перемагають у російських юридичних та державних практиках, як внутрішніх, так і на міжнародній арені, коли все насамкінець вирішує брутальна сила. Нинішня Російська Федерація з її глибокою демонстративною зневагою до «гейропи» також показує, що до цього типу цивілізації не належить і перебуває поза межами європейської культури, у якій таки чимало запозичила. Останні події у світовій політиці висвітлили ще один важливий момент. Після хімічної атаки режиму Башара Асада на цивільне населення Сирії та ракетного удару помсти з кораблів США по сирійській авіабазі головний спонсор дамаського диктатора Росія, активний учасник цієї війни Іран та шіїтська екстремістська організація «Хезболла» заявили, що Сполучені Штати перейшли червону лінію і в разі повторення таких дій наразяться на консолідовану відсіч названих міжнародних фігурантів. Таким чином оформилась азійсько-деспотична коаліція проти Заходу. Водночас вона (з огляду на участь шіїтського Ірану) є антисунітською коаліцією всередині ісламської цивілізації. Увійшовши де-факто до неї, Росія забагато на себе взяла, оскільки шіїти – це абсолютна меншість в ісламському світі з певним відчуттям маргіальності.

Спочатку шіїзм був сприйнятий в Ірані древнім арійським народом, нащадком великої цивілізації Персида, як можливість кинути культурно-релігійний виклик арабській гегемонії. Антиєвропеїзм ніколи повністю не зникав із російської суспільно-політичної думки навіть у період бюрократично-технологічної європеїзації Росії XVIII–XIX століть. А нинішня ідеологічна поляризація між Російською Федерацією і Заходом спонукає проаналізувати попередні етапи протистояння. Навіть побіжний погляд на пропагандистське обґрунтування війни РФ проти України переконує, що російські теоретики, ідеологи, політтехнологи розглядають ці події як елемент глобальної конфронтації із Заходом. А сама конфронтація не є випадковою, вона цілком уписується в російську ідейну традицію. Це траплялося з певною регулярністю практично з перших днів існування Московії-Росії як геополітичного феномену, що намагався самовизначитися, протиставляючи себе Заходові. антиєвропейський пафос слов'янофілів відродився в сучасній рф із тією відмінністю, що в старій росії не було стільки пристрасної люті до європи у XV–XVII століттях це відбувалося на рівні відомої концепції «Третього Риму» з намаганням обґрунтувати право Московії-Росії взяти на себе функції Візантії, центру світового православ'я, що реалізовувалось у вигляді релігійної конфронтації з католицизмом та протестантизмом і характеризувалось надвисоким рівнем релігійної нетерпимості. За часів петербурзької імперії антизахідний пафос освіченого російського суспільства трохи вшух, але підкреслювалися особність, окремішність, іншість Росії порівняно з Європою. Себто антиєвропеїзм був константою російської суспільно-політичної думки, часом загострюючись, а часом відходячи на другий план. Проте цей ідеологічний

тренд у Росії не зникав повністю ніколи, навіть у тих мислителів, що назагал визнавали нібито її «європейськість». Вони вважали: якщо ми Європа (що, на їхню думку, було радше версією, ніж істиною), то інша, її особливий різновид, така собі воскресла Візантія. Стаючи в позу ідейного опонента Європи, Росія водночас шукала в неї визнання, намагалася нав'язати їй комплекс компліментарних уявлень про свою «цивілізацію», що доволі рідко віддзеркалював реальний стан соціуму. Російська громадсько-політична думка має потужну традицію «критики Європи», але така критика здійснюється радше з позицій зовнішнього (що вельми симптоматично!), а не внутрішнього спостерігача. Це не самокритика європейців, а часто щось схоже на критику неєвропейцями чужої, ворожої їм цивілізації, на критику хиб Риму варваром. Тут майже завжди відчуваються цивілізаційна дистанція, відстороненість від об'єкта критичного спостереження.

Найпотужніший потенціал антиєвропеїзму в післяпетровській Росії продемонстрували слов'янофіли та євразійці. Перші з них «живу цілісність» православ'я протиставляли «розсудливості» католицизму, російську людину — європейцю, наголошуючи на їхній морально-духовній «несумісності». Національність та етнічність вони мало не повністю розчиняли в релігійності й традиціоналізмі. Європу трактували як жорстку й незручну для росіян соціально-культурну модель, що ламає і спотворює людську натуру останніх, нав'язуючи їй чужі й незрозумілі засади. Цей антиєвропейський пафос слов'янофілів відродився в сучасній РФ із тією відмінністю, що в старій Росії не було стільки пристрасної люті до Європи... Крім того, у слов'янофілів не викликала жодних сумнівів природна вищість росіянина порівняно з європейцем. Бо то в їхньому розумінні була перевага природного над штучним, живого над мертвим, суто умовним, сконструйованим, а не створеним самим життям. Саме тому слов'янофіли без особливого захвату ставилися до реформ Петра I, нерідко вважаючи їх національною катастрофою, переживаючи його новації як насильницьку європеїзацію російського буття та його спотворення. Хоча, будучи, звісно, лояльними підданими імперської влади, не дуже афішували власні відхилення від канонів офіційної імперської історіографії, зводячи свою фронду переважно до російської етнічної самокомпліментарності, оспівування «особливих чеснот» свого народу, «неперевершеної народної мудрості» тощо. Основний пафос слов'янофільських текстів зводився до апології особливого неєвропейського (!) шляху розвитку Росії, захисту її неєвропейської (!) унікальності.

Водночас слов'янофіли не сумнівалися, що Росія не є частиною азійського цивілізаційного простору, всіляко наголошуючи на слов'янському корінні, заперечуючи тюрксько-азійську складову російського етнокультурного типу й геть абстрагуючись від угро-фінських первнів свого народу. Таке саме несприйняття Європи з її демократичними традиціями було притаманне опонентам слов'янофілів — євразійцям, які стверджували, що Росія не Європа й не Азія, а принципово самобутня цивілізація — Євразія. Однак у вченні євразійців, що було певною реакцією на Першу світову війну та більшовизм, Азія таки відчутно домінувала над Європою, що й засвідчила перша програмова книга цього ідейно-політичного руху «Исход к Востоку». Як і слов'янофіли (з певними застереженнями євразійці вважали себе їхніми наступниками), прихильники

цивілізаційної Євразії негативно ставилися до реформ Петра I й до тієї дуже суперечливої, односторонньої, непослідовної європеїзації Росії, що почалася з доби Петра Романова. Саме тоді, на думку євразійців, Росія нібито стала союзником свого вчорашнього ворога Європи в її боротьбі проти Азії. Так трапилося тому, що керівна верства розчинилася у чужій для російського духу європейській культурі. Такі настрої сьогодні посилено насаджує в суспільстві офіційна пропаганда РФ, коли європейське і взагалі західне росіянам змальовують як чуже й потворне. Євразійці категорично відкидали західництво, зокрема й тому, що не хотіли сприймати Росію як культурну провінцію Європи, яка повторює її з великим запізненням та значними втратами позитивного змісту. Зате євразійці постулювали мало не вирішальну роль у формуванні російського державно-національного типу тюрксько-монгольського елемента.

Савіцій, один із засновників євразійського руху, заявляв просто: «...без татарщини не було б Росії, бо саме вона фундаментально вплинула, бо більше сформувала побут, спосіб життя, психологію російського народу, його соціальну організацію та державний устрій». Засновниками російської держави євразійці вважали не київських князів, а московських царів, що були наступниками монгольських ханів. І спочатку Велике князівство Московське було не чим іншим, як улусом Джучі, а Московське царство – відродженою Золотою Ордою. Євразійці з особливою ворожістю ставилися до таких ідейних конструкцій європейської культури, як «латинство», Просвітництво й лібералізм. Вони дедалі більше ідейно дрейфували в бік комунізму радянського зразка, з яким знаходили спільну платформу на ґрунті ворожості до «клятого буржуазного Заходу». У сучасній конфронтації та наступі на нього Москви Захід вбачає щось випадкове, тимчасове, ситуативне, що є трагічною помилкою. Навіть за часів дещо європеїзованої петербурзької імперії, за правління Ніколая I чи Александра III влада боролася проти того, що вона називала «тле-творним впливом Запада», а потім уже в СРСР Захід став символом реакційної буржуазності. Після 1945 року, коли в країну повернулися мільйони солдатів та офіцерів, побувши в Європі й побачивши на власні очі тамтешнє життя, розпочалася активна кампанія проти «нізкопоклонства перед Западом».

Тож нинішня московська пропаганда у своєму антизахідному пафосі спирається на могутні російські національні традиції. Кілька років нетипової «заходофілії» часів перебудови пов'язані з крахом світового комунізму (центром якого була Росія), намаганням «демократичного» Кремля подолати наслідки історичної поразки російського глобального проекту всесвітнього панування. Вирішивши, що вимушене мирне співіснування виконало свою функцію необхідної паузи для відновлення російської мілітарної потуги, пост'єльцинське керівництво РФ повернулося до традиційної, звичної політики змагання і протистояння західній цивілізації. Конфлікти Росії та Заходу є більш чи менш регулярними й неминучими (І. Лосев // Тиждень (передрук Дніпроград. – 29.05.2017).

Режим доступу до електронної версії: http://dniprograd.org/2017/05/29/aziysko-despotichni-orientiri_57090#sthash.TeTD45NH.dpuf

Практичне заняття №11

Види журналістських текстів та особливості їх редагування

Питання для самоперевірки

1. Різні трактування поняття «вид тексту».
2. Види текстів за способом викладу в них матеріалу. Особливості їх редагування.
3. Текст-розповідь і особливості його редагування.
4. Текст-опис і специфіка його редагування.
5. Особливості редагування тексту роздуму.
6. Специфіка редагування тексту-визначення.

Практичні завдання

Завдання 1. Дібрати з регіональної газети тексти різних видів (розповідь, опис, роздум, визначення). З'ясувати особливості редакторської роботи над ними.

Завдання 2. Дати редакторську оцінку запропонованому нижче тексту. Визначити його вид за способом викладу матеріалу. З'ясувати особливості редакторської роботи над ним. Зробити необхідну правку.

ДИСКУСІЯ НАД ПІРВОВОЮ

Наші військові, які воюють на сході, піддають себе невимірно жорсткішим обмеженням, ніж ті, хто прохолоджується в тилу й нав'язує суспільству надумані проблеми

О, який рев і виття прокотилися серед представників псевдо-ліберальної громадськості в Україні, коли стало відомо про закриття низки російських веб-сервер-ресурсів і соціальних мереж. Кінець світу. Апокаліпсис, руйнування основ...

А що, власне, сталося? Держава, проти якої країна цих інтернет-ресурсів веде війну на знищення, потурбувалася про свою безпеку, позбавивши спецслужби РФ приємної можливості просвічувати Україну вздовж і поперек, запускати в мізки українських громадян свою спецпропаганду. Деякі колеги навіть занепокоїлися збереженням свободи слова в Україні для працівників Луб'янки і Ясенєво. Луб'янка – це ФСБ, а Ясенєво – Служба зовнішньої розвідки РФ. Наші корисні ідіоти Кремля ніяк не можуть зрозуміти, що в нинішній Росії ніяких неконтрольованих ЗМІ й інтернет-ресурсів немає й не може бути за визначенням. Усі вони діляться на три категорії: ті, що на короткому повідку у спецслужб, які на середньому і які на довгому. Ті, що бігають на довгому, вважаються там «незалежними».

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ І СВОБОД?

На «Еспресо-TV» у «Політклубі» Віталія Портникова цілий вечір присвятили обговоренню хвилюючої теми. Предводитель інтернет-провайдерів України пан Ольшанський довго, плутано й незрозуміло пояснював, чому заборона луб'янського інтернету – це погано. Головним аргументом було, що, мовляв, усе одно заблокувати не вдасться, це, мовляв, технічно неможливо. Ну,

якщо так, то чи варто нервувати й обурюватися? Отже, все буде так, як і було. Але гнівні філіпіки pana Ольшанського нагадували заяви Кремля про те, що західні санкції РФ аніскільки не шкодять, з одночасними істеричними вимогами до того ж Заходу санкції неодмінно скасувати.

Наша країна перебуває в украї тяжкому становищі, над прірвою, й усі дискусії про свободу слова зараз – це бенкет під час чуми. Якщо не дай Бог Україна ляже, то нашим «вільнодумцям» покажуть свободу слова за повною луб'янською програмою з творчим використанням досвіду північнокорейських товаришів. На війні, як на війні, тут завжди мають місце обмеження прав і свобод, цілком природні й зрозумілі обмеження. Наші військові, які воюють на сході, піддають себе невимірно жорсткішим обмеженням, ніж ті, хто прохолоджується в тилу і нав'язує суспільству надумані дискусії. А кому зовсім несила через «хунту», можна вирушити до Росії, Північної Кореї й інших місць на планеті, де демократія й свобода бувають пишним і ароматним квітом...

УКРАЇНА ПОЧАЛА ЗАХИЩАТИСЯ

Ось, зокрема, на каналі «112 Україна» ведучий Павло Кужеев у компанії з Євгенієм Кисельовим обурювався тим, що у Львові суд дав молодому чоловікові 2,5 роки позбавлення волі умовно за поширення комуністичної символіки в інтернеті. Нехай Кужеев і Кисельов поцікавиться, скільки дають за нацистську символіку у ФРН, і обуряться.

У РФ теж дуже обурені забороною своїх інтернет-ресурсів в Україні. Хоча в Росії за «публічне» вираження симпатій до України в інтернеті можуть запросто дати реальний тюремний термін, а сайтів там заборонили й заблокували величезну кількість. Нарешті й Україна почала захищатися, слабо, невпевнено, але почала.

Але особливо розпалював інтернет-пристрасті на «112 Україна» прибулий до нас з Росії на ПМЖ народний депутат Новінський. Там був озвучений черговий набір «боротьби з інакомисленням», «утиски свободи слова» тощо. А в програмі «Настоящее время», що кочує багатьма нашими телеканалами, російські журналісти Тимур Олевський і Сакен Аймурзаєв влаштували «плач Ярославни» за потерпілими ФСБешними інтернетресурсами. Акція української влади вельми корисна, але не замінює собою запровадження воєнного стану в Україні.

БЕЗ ГАЛЬМ

А на NewsOne знову без гальм мчав гірським серпантинном Автогонщик Євген Червоненко. Він таврував українських націоналістів у найкращих традиціях радянських «органів» і присягався у своїй любові до «Безсмертного полку». Зважаючи на те, що в Москві «безсмертні» на параді несли портрети своїх «героїв» – Гіві й Мотороли, виникають питання до товариша Червоненка. Це і його «герої»? Українських націоналістів, які захищали Україну 2014 року на сході, він ототожнював з нацистами. Традиційний український військовий головний убір Червоненко називав нацистським, нібито належним німецьким військам СС-«Едельвейс». Узагалі, альпійські стрілки належали до вермахту, а не СС. Ну, а про українську «мазепинку» «українознавець» Червоненко мабуть нічого не чув. Тим часом, «мазепинка» бере свій початок ще від українських гетьманів, і стилізовані під неї головні убори носили й українські січові стрілки, і воїни Карпатської України і воїни УПА. Червоненко вимагав притягти до відповідальності націоналістів за «нацистську символіку». Цікаво, що спортсмен,

автогонщик і бізнесмен вважає «нацистською символікою», чи не тризуб з синьо-жовтим прапором? З пафосом фігурант заявив, що Шухевич «був есесівцем». Проте батальйонами «Нахтігаль» і «Роланд», до яких він мав стосунок, займався вермахт, його військова розвідка й контррозвідка, «Абвер», що був з СС у вельми недобрих відносинах. До речі, у повосенній ФРН багато офіцерів «Абверу» (як страчені після невдалого замаху на Гітлера, так і ті, хто вижив) було визнано учасниками антинацистського опору. Червоненко примудрився навіть Олену Телігу звинуватити в «нацизмі» й «антисемітизмі». Він заявив, що «Хатинь спалили українці». Безглузда й провокаційна заява. Які українці? Нерідко можна почути про «українську поліцію» на окупованій території в роки Другої світової війни. Українська поліція — це поліція Української держави, якої тоді не було. Маріонеткова поліція, створена окупантами, такою вважатися не може. І навіть якщо там служила якась кількість українців, це не дає підстав для таких визначень. Велика кількість грузинів-реформаторів у нашому сучасному МВС не дає підстав називати відомство грузинським (навіть якщо б там синів і дочок Сакартвело було в тисячу разів більше). А чимала кількість латишів і євреїв у більшовицькій НК не дає підстав називати цю структуру латисько-єврейською. У таких визначеннях слід бути дуже акуратним.

Червоненко відроджував старі КДБістські міфи про ОУН, вимагав боротьби не на життя, а на смерть проти українського націоналізму, погрожуючи тим, що інакше «у Путіна буде підстава увійти до України для захисту росіян». Це нагадувало сором'язливу форму відомих закликів: «Путін, прийди! і «Путін, введи війська!» Євген Альфредович дуже полюбляє хвалитися. В одному зі своїх спічів на NewsOne він похвалився, що є керівним діячем міжнародного єврейського конгресу, куди збирається найближчим часом поїхати на засідання. Там, за його словами, зустрічаються «багаті і впливові» й обговорюють долю світу, зокрема й України. Те, що так яскраво описав Червоненко, антисеміти називають «світовою єврейською змовою». То навіть Євген Альфредович, цей «великий борець за єврейське щастя», ллє воду на їхній млин і додає їм аргументів? До речі, після його заяв не так просто буде спростовувати «достовірність» сумнозвісних «Протоколів сіонських мудреців», фальшивки, виготовленої царською поліцією Російської імперії, яку потім почне активно поширювати серед нацистської верхівки колишній російський підданий (уродженець Прибалтики й вихованець Санкт-Петербурзького університету) Альфред Розенберг. На нацистських бонз фальшивка справила глибоке враження й стала однією з ідейних основ Голокосту.

Червоненко сидів у студії в українській вишиванці. Кілька років тому автор цих рядків у рідному Севастополі відвідав місцевий єврейський добродійний центр. Де гостям пропонували кіпи (кіпа – іудейський релігійний головний убір). Мушу сказати, що на моїй православно-християнській голові кіпа виглядала набагато натуральнішою, ніж вишиванка на товариші Червоненкові, тим паче що вона йому абсолютно не заважала бризкати жовчю в людей, яких Євген Альфредович зневажливо називав «ці, які у вишиванках»...

Вочевидь, йому українці глибоко несимпатичні. Що ж, ми не зробимо всіх наших людей моральними геніями, що стоять над національними забобонами. Але є суспільна пристойність у сфері міжнародних відносин і її слід

дотримуватися, щоб уникнути конфліктів і потрясінь. У єврейській общині України є люди, які багато років ведуть благородну роботу для досягнення міжнародного взаєморозуміння й згоди. Вони відомі своєю мудрістю й відповідальністю. А товаришеві Червоненку не слід влізати в ці тонкі матерії, оскільки в надделікатній сфері він поводить, мов слон у посудній лавці... І останнє. Не можу зрозуміти, навіщо йому знадобилося в прямому ефірі NewsOne показувати українцям дулю? Що це мало означати? Сподіваюся, ми не діждемося від нього більш непристойних жестів, наприклад у стилі скандального екстремала на сцені Євробачення... (І. Лосев // День. – №88–89. – 26.05.2017).

Практичне заняття №12

Різновиди журналістських текстів за їх жанрово- та структурно-стилістичними особливостями

Питання для самоперевірки

1. Офіційно-інформативний, інформативно-діловий, неофіційно-інформативний різновиди газетних текстів.
2. Інформативно-експресивний та інформативно-аналітичний різновиди газетних текстів.
3. Репортажний різновид газетного тексту.
4. Газетно-науковий та експресивно-публіцистичний різновиди газетних текстів
5. Узагальнювально-директивний та урочисто-декларативний різновиди газетних текстів.
6. Нарисовий та фейлетонний різновиди газетних текстів.

Практичні завдання

Завдання 1. З різних типів газет дібрати зразки текстів, що відрізняються жанрово- та структурно-стилістичними особливостями (наприклад, офіційно-інформаційний, інформативно-діловий, неофіційно-інформативний, інформативно-експресивний, інформативно-аналітичний тощо).

Увага! Ознайомлюючись із практикою сучасної преси, студенти повинні скласти досьє на газетні жанри, що матиме вигляд папки з файлами, у яких розміщують згруповані за жанрами і темами вирізки матеріалів різних жанрів з газет.

Завдання 2. Написати нарисовий або фейлетонний (сатиричний) зразок тексту до регіональної газети.

Завдання 3. Запропонований нижче текст за жанрово- та структурно-стилістичними особливостями. З'ясувати особливості редакторської роботи над ним. Зробити необхідну правку.

З ПРИМІЩЕННЯ У ЦЕНТРІ КИЄВА ВИКИНУЛИ НА ВУЛИЦЮ НАУКОВУ УСТАНОВУ

Передсвятковий тиждень ознаменувався у столиці черговою подією, яку не назвати інакше, ніж рейдерська атака: за допомогою ломів до державної

наукової установи «Енциклопедичне видавництво» увірвалися представники виконавчої служби.

Підставою для тлумачення подій того дня є те, що відбулося порушення закону України про виконавче провадження.

Представники відділу держвиконавчої служби Шевченківського районного управління юстиції Києва разом із понятими та представниками нацполіції мали виконати судові рішення про виселення ДП «Всеукраїнське державне спеціалізоване видавництво «Українська енциклопедія» імені М. П. Бажана», але насправді виселили й вилучили майно іншої юридичної особи – ДНУ «Енциклопедичне видавництво».

Є відповідні укази президентів 2013 та 2015 років, не кажучи вже про статут наукової установи – ними було зафіксовано адресу в ЄДРПО по вулиці Б. Хмельницького, 51-А.

За користування водопостачання, електроенергії і т.п. наукова установа регулярно сплачувала відповідні відрахування.

«Наша апеляція до указів двох президентів й розпорядження КМУ у рейдерів викликали лише іронізування, – розповідає «УМ» нещодавно одногослосно обрана науковцями директор ДНУ «Енциклопедичне видавництво» Алла Киридан.

– Зараз ми звертаємося куди лише можливо щодо повернення нашого приміщення. Наші речі частково викидали, або ж на них накладали арешт. І лише за нашого благання нам дозволили залишити лише комп'ютери в одному з приміщень. Усі приміщення опечатані й ми не маємо до них доступу.

Ми звернулися до головного розпорядника – «Держкомтелерадіо України» й зараз шукаємо можливості перебування у певному приміщенні. Формально договору-оренди в нашій установі не було, бо ми не вступили в правонаступництво з попередньою установою (власне тією, яка має борги й яку прийшли виселяти) через те, що не було зроблено ревізкомісію».

Нагадаємо, що 1-й том «Великої Української Енциклопедії», який було видано у 2016 році накладом лише у 1000 примірників, — продукт інтелектуальної ваги й репрезентує країну у світовому науковому просторі.

Цей продукт можна розцінювати, як один із атрибутів державності — інтелектуальний паспорт нації, й в умовах агресії РФ — це надзвичайно вагомий чинник інформаційного інженерінгу.

Другим, а може, й головним поясненням безчинства з виселенням є приміщення в центрі Києва.

Бо чому порушувати виконання указу Президента, зокрема пункту 2.2 указу від 2015 року, де констатується, щоб закріпити за ДНУ «Енциклопедичне видавництво» приміщення за адресою по вул. Б. Хмельницького, 51-А і передати будинок із комунальної власності у державну.

«КМДА бачить ситуацію по-своєму, — вважає Алла Миколаївна, — разом із «Київжитлоспецексплуатацією» вдалися до таких зухвалих дій. Чому в нашій державі дозволяється невиконання указів Президента органами (Т. Здоровило // Україна Молода. – 04.05.2017).

Практичне заняття №13

Текст як цілісність та його окремі компоненти.

Методика редакторського аналізу композиції рукопису

Питання для самоперевірки

1. Текст, його структура й структурні одиниці.
2. Цілісний текст як предмет редакторського аналізу.
3. Методика умовного членування тексту.
4. Критерії виокремлення структурних одиниць тексту.
5. Робота редактора над композицією рукопису.
6. Основні вимоги до композиції рукопису.
7. Залежність композиції твору від засобу масової інформації.
8. Залежність композиції твору від типу видання.
9. Методика редакторського оцінювання композиції рукопису.

Практичні завдання

Завдання 1. Дібрати 5 текстів із різнотипних газетних видань для аналізу їх з погляду композиційної майстерності та рівня редагування. З'ясувати залежність композиції твору від засобу масової інформації (типу видання).

Завдання 2. На прикладі одного з дібраних текстів продемонструвати методику редакторського оцінювання композиції рукопису.

Завдання 3. Проаналізувати композиції запропонованих нижче текстів. З'ясувати, які редакторські виправлення сприятимуть досягненню їх цілісності.

КРАДІЯ СТАРОДРУКУ ІВАНА ФЕДОРОВА «АПОСТОЛ» ВІДПУСТИЛИ ПІД ОСОБИСТЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Стародруки – антикваріат «на замовлення»?

Продавця викраденого з національної бібліотеки Вернадського стародруку «Апостол» відпустили під особисте зобов'язання в останні дні квітня.

Рішення суду виявилось лояльно-незрозумілим, адже вимоги прокуратури щодо утримання підозрюваного хоча б під цілодобовим домашнім арештом проігнорували.

Тому 35-річний киянин-викрадач може вільно пересуватись містом (щоправда, на першу ж вимогу має з'являтися до слідчих).

Нагадаємо, що невдаха «бізнесмена» було затримано 25 квітня у приміщенні столичного ресторану на вул. Саксаганського під час спроби збуту стародруку, який він оцінив у 150 тисяч доларів, знизивши згодом стартову ціну до 100 тисяч доларів.

Нагадаємо, стародрук «Апостол» 1564 року зник із відділу рідкісних видань Національної бібліотеки імені Вернадського ще 10 травня 2016 року.

Це одна з перших друкованих книг в Україні, видана Іваном Федоровим у Львові. «Апостол» має наукову та історичну цінність. Наразі відомо про понад 90

примірників цього видання. Книга містить церковнослов'янський переклад «Діань і послань апостольських».

«Майже рік Департамент кримінальної розвідки НПУ разом із Департаментом захисту національної державності СБУ вели кропітку роботу з розшуку раритету, – поділився інформацією міністр внутрішніх справ Арсен Аваков.

– Зокрема, було організовано складні оперативні заходи, відпрацьовано зв'язки можливих підозрюваних і посередників, проведено впровадження оперативників у середовище викрадачів. За інформацією, якою ми володіємо, була спроба продати цю безцінну книжку в Російську Федерацію».

Було затримано чотирьох фігурантів справи. Зловмисники, як стверджують у Нацполіції, є членами злочинного угруповання, що займалося крадіжками антикваріату і працювало «на замовлення» (Т. Здоровило // Україна Молода. – 04.05.2017).

РІК МОВ: В УКРАЇНІ СТАРТУЮТЬ МАШТАБНІ ЗАХОДИ З ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НІМЕЦЬКОЇ

Понад 50 подій у більш ніж 15 регіонах – така математика Українсько-німецького року мов.

У насиченій програмі – фестивалі й програми обміну, музичні турне й освітній конгрес.

«Рішення про проведення Українсько-німецького року мов було прийнято в минулому році міністрами закордонних справ України та Німеччини, щоб через 25 років після встановлення дипломатичних відносин також і через мову тісніше звести разом людей обох країн», – говорить посол Федеративної Республіки Німеччина в Україні Ернст Райхель.

Сьогодні німецька мова – одна з найпоширеніших у Європі, нею розмовляють понад 90 мільйонів людей. В Україні німецьку вивчають 750 тисяч людей.

Перші проекти в рамках Року мов уже тривають, серед них: «Спільно до мети» для представників національних меншин України, міжнародний відеопроєкт «Біженці. Минуле і сьогодення» та інтерактивні заходи для вчителів.

А офіційно Рік мов відкриється дводенним фестивалем просто неба у центрі Києва восени — 9 та 10 вересня.

А відтоді і до літа наступного року в Україні заплановані музичні турне молодих німецьких гуртів, фахові симпозіуми, літні табори для школярів та «Німецький цифровий дитячий університет» – онлайн курси для дітей, побудовані на інноваційних методиках.

«Україна посідає 5-ге місце у світі за кількістю людей, які вивчають німецьку мову. Для багатьох молодих людей німецька мова — міст до серця Європи та шлях до професійного успіху, – говорить директорка Goethe-Institut в Україні Беате Кюлер.

– Завдяки Українсько-німецькому року мов ми б хотіли розбудовувати цей міст та посилювати інтерес до німецької культури. До того ж ми б хотіли створити можливості для професійного розвитку вчителів німецької мови та менеджерів культури, наприклад через олімпіади та семінари. А також звернутися до широкої аудиторії, адже гасло Українсько-німецького року мов

звучить так: «Зроби наступний крок!». І ми сподіваємося, що тисячі українців зроблять цей наступний крок у вивченні німецької мови.

Організатори Українсько-німецького року мов – Федеральне міністерство закордонних справ Німеччини, Посольство Німеччини в Києві, Goethe-Institut в Україні, українські міністерства закордонних справ та освіти і науки (В. Григоренко // Україна Молода. – 04.05.2017).

Практичне заняття №14

Текст і заголовок

Питання для самоперевірки

1. Поняття про заголовок.
2. Функції заголовка в ЗМІ та типи його зв'язку з текстом.
3. Види заголовків у газеті. Мотивуючий заголовок. Підзаголовок.

Надзаголовок.

4. Внутрішній підзаголовок. Рубрика. «Шапка».
5. Заголовок з афішкою. Заголовок з підзаголовком.
6. «Прапор». Вертикальний заголовок.
7. Призначення газетного заголовка.

Практичні завдання

Завдання 1. Прокоментувати твердження В. Іванова: «Найважливіша функція газетного заголовка – керувати увагою читача». Пояснити, чому заголовки мають передавати ставлення автора до факту, явища чи події.

Завдання 2. На прикладі тих чи тих газетних видань проілюструвати різні типи заголовків. З'ясувати їхні особливості. Доказати чи спростувати їх доцільність і відповідність вимогам.

Завдання 3. Підготувати матеріал до редакції газети «Червоний гірник», який можна було б розмістити під заголовками: «А віз і нині там», «Важко нести – жаль покинути», «Бути грому великому» (на вибір). Матеріал має містити чи то підзаголовок, чи то рубрику.

Завдання 4. На прикладі регіональних газет проілюструйте різні форми подачі тексту на полосі. Дібрати з газет зразки вдалого і невдалого використання форм подачі матеріалів у номері, використання заголовного комплексу.

Завдання 5. У запропонованому нижче тексті виявити типові змістово-структурні, жанрово-стильові та композиційні помилки. Зробити його аналіз.

КИСЕЛІВІ БЕРЕГИ

Певний безвіз оселився і в голові між «хочу» і «треба». Необхідно терміново добити замовлений матеріал, а не хочеться. Намітила обов'язково прорідити шафу, рафінувати, як кажуть англійці, але як звучить англійською, знаю, однак віз і нині там.

Допікають думки, як і у багатьох, про принадані подорожі. Часто вони зовсім не конкретні, а швидше обережні: вивчаються пропозиції, порівнюються ціни, опрацьовується логістика, якщо в планах поїздка без допомоги агентства. Цей безвіз, пізня дитина цивільного шлюбу з Європою, злегка підживив ілюзії навіть тих, у кого грошей на бажане просто немає. Така пастка – дуже серйозне гальмо, але як розбурхує уяву! Звичайно, хочеться подорожі ласкавої, без постійного смикання від множення і ділення, від того, що навіть така нісенітниця, як морозиво за чотири євро, для нас – більше 100 гривень. Щоправда, і до такої ситуації можна звикнути, і не купувати, і не дивитися, і навіть не хотіти, але все ж таки як мозку sprужинити в потрібну сторону і де ця сторона. З'їдати життя ніби похапцем чи пурхати по краю благополучного життя-буття, бути непроханою гостею, яка і затриматися може, якщо свій хліб прихопити не забула, а то й вислуховувати, до речі, без жодної потреби, нарікання по ящику одного господаря міцноплатіжного тіла, наближеного до слуг народу, щоправда, третьої лінії, що на Лазурці та Монашці вже зараз тісно від наших, просто не проштовхнутись, а йому так хочеться тихо заховатися в наметі серед лісу. Могла б і запитати – хто заважає, та до чого плодити свідомо фальшиві відповіді. Фальші й без того надто багато. Ці думки, на щастя, вже не заважали мені механічно вже вкотре сортувати вміст шаф. Справа несподівано зрушила з місця, всляккі «поради», що не по-хазяйськи викидати, що треба дарувати або спробувати продати, не примножую – все і так зрозуміло, все за планом. Будемо рафінувати. Нещодавно в метро побачила, нарешті, адресу нового «комка», яка приймає речі бадьорі й не без брендності, вирішила туди з'їздити. Виявляється, він уже встиг закритися, оскільки оренда коштувала дорожче за ті скромні обороти, які й бізнесом назвати важко. Та й коли працював — здати можна було, якщо речі у належному стані, а ось купувати ніхто не квапився. Один авторитетний fashion-консультант зауважив, що коли шафа ломиться від речей, це не факт, що багато з них придатні для того, аби залишитися там. З чогось, напевно, виросла морально, або змінилося світосприйняття, а з ним і погляд на контрасти. Раніше ось хотілося грати на симпатії ніжного і суворого, а зараз «приїлося», та й лаконічність з легковажним підтекстом натомила, а можливо, варто вже зрозуміти, що краще не мати нічого зайвого, лише базові, перевірені речі. Тоді й метушитися з рафінуванням потреби не буде. Однак ні – де пішло, там прийшло, та й бачу – надто багато в гардеробі того, що колись позичили у чоловіків, та віддати забули. Головний трофей – брюки, за які боролися жінки понад півстоліття, вони нас так полонили, що спідниці й сукні почувалися сирітками. виправлятиму викривлення, вирішила, але джинси не чіпатиму – вони поза конкуренцією, в них гарантовані й стрункість, і вільна хода, і універсальна незалежність, а жіночні джинси – кюлоти, до того ж прекрасний компроміс між брюками і спідницею, тому – класика базова, незалежно від перетинів нового і майбутнього сезону. Видзвоню племінницю і знайомлю з її обновками з моєї шафи, якщо, звичайно, вона погодиться, віддаю і зовсім старі речі для собачого притулку. На щастя, і гості з передмістя приїхали – теж повезли із задоволенням пакет з речами. Дивлюся – в шафі стало легко, зникла комунальна тиснява, а з нею і втома. Залишилися лише улюблені вічні речі, й поєднувати їх набагато

цікавіше і приємніше, ніж дратуватися від непотрібних покупок, що нагромадилися за роки.

Відпрацювавши обов'язкову програму, може й поніжитися в думках про те, що пам'ять мандрівника інколи привозить абсолютно дивні ніби неспорідисті епізоди, але вони гріють і тішать довго-довго, а ось програмні відвідини часом можуть і вивітритися або стертися від нашарування нових, та й заморська смакота буває тьмяніє, а сміючись над собою, пригадаємо один лихий момент, адже вони, буває, трапляються навіть у добре підготовленій поїздки.

Отже, у нас залишався один вечір до від'їзду, а гроші закінчилися трохи раніше, ніж літак мав понести нас з Риму додому. Перекусити хотілося, і кожна почала ритися в своєму НЗ, може, що залишилося. Урюк, родзинки, горіхи вже в міні-дозах витягували, знайшовся пакетик цукру, залишений про запас, він і не потрібен був нікому, але привернув увагу напис на ньому: «Шлях найменшого опору вкритий асфальтом лише на його початку». Чим не сигнал до дій – не здаватися? Одна туристка, яку прозвали Сеня (вона постійно цитувала слова з відомої комедії: «Сеня, бережи руку», так непомітно всі й почали її називати не Таня, а Сеня) знайшла у себе упаковку, підхоплену з Києва, з вишневим киселем у вигляді порошку. Ми всі дружно почали відмовлятися: ти що – там стабілізатори, суцільні підсилювачі смаку та інші ешки. Сеня була незворушна – менше гонору, спробуйте спочатку. Розчинили в теплій воді це щось, скажу відверто, зі мною це було вперше, а далі пішло-поїхало. Слово «імпровізація» не на часі, може, у альпіністів, а наш турист, заклавши на допомогу непорушну силу могутнього спокою, з легкістю розпочинає дегустацію незнаного харчового одкровення. Хочете вірте, хочете не вірте – забулося все різноманіття з'їдених на курорті смаколиків, а кисіль – ні: був він тонко ароматний (мабуть, хороший підсилювач), в міру солодкий (попідкувалися про наші талії) і так переконливо нагадував дитинство, коли справді все було най-найнатуральнішим, що вишневий вечір перетворився на найкращий. Кисіль безперечно став королем – цей некорисний, нереспектабельний провінційний, як для Європи, продукт. У мене навіть закралася тоді страшна підозра: може, він натуральний. Та й хто з упевненістю стане стверджувати, що ті делікатеси, які ми куштували в подорожі не були присмачені різнолікою харчовою косметикою. Час такий – сумніви заважають жити, підстав для них надто багато. Кисіль миттєво приспав нашу надобізнаність і я зрозуміла, що *must have* на всі часи – це він, кисіль із дитинства, коли всі ми засинали під казки, де мешкали таємничі киселеві береги (Л. Заседа // День. – №88–89. – 26.05.2017).

Режим доступу до електронної версії: <http://www.umoloda.kiev.ua/archive/>

Практичне заняття №15

Методика праці редактора над фактичним матеріалом

Питання для самоперевірки

1. Факт у журналістському творі.
2. Основи методики редакторської роботи над фактичним матеріалом.
3. Перевірка фактичного матеріалу.
4. Редакційно-технічне оформлення фактичного матеріалу.
5. Типові фактичні помилки.

6. Психологічні причини фактичних помилок.
7. Фактологічні особливості журналістських текстів різних видів і завдання редактора під час їх аналізу.
8. Види фактичного матеріалу.

Практичні завдання

Завдання 1. Дібрати 2–3 тексти, у яких наявні типові фактичні помилки (перенасичення тексту фактичним матеріалом; брак фактичного матеріалу; навмисне спотворення фактів, тенденційний підхід до оцінки фактів; неправильне технічне оформлення фактичного матеріалу тощо).

Завдання 2. Кількома текстовими зразками проілюструвати правильне / помилкове редакційно-технічне оформлення цитат, дат, власних імен, власних назв, скорочень.

Завдання 3. У запропонованих нижче текстах виявити фактичні помилки. Перевірити фактичний матеріал. Продемонструйте методику редакторської роботи над фактичним матеріалом. Відредагувати тексти.

ТРОЄ В ПРЕЗИДЕНТСЬКОМУ КАНОЕ

Чи то естрада наблизилась до президентського крісла, то чи президентське крісло присунули ближче до естради. Новий рейтинг від соціологів АП показує, що Петро Порошенко, Юлія Тимошенко та Святослав Вакарчук зрівнялись у своїй популярності серед електоральних фанатів. А значить, політика йде з розмовного жанру в пісенний, який близький нашому музичному народу й містить масу позитивних речей. Якщо президентом оберемо лідера «Океану Ельзи», рівень емоцій прес-конференцій та інших спілкувань першої особи з іншими зросте. Хоча Петро Олексійович і Юлія Володимирівна теж не обділені артистичними талантами, але на їхніх виступах люди поведуться холодніше і запальнички не підсвічують площі і стадіони. Крім того, Святослав Іванович представляє порівняно молоду силу, прийшовши в політику вже після того, коли Петро Олексійович влився в СДПУ(о) Віктора Медведчука, а Юлія Володимирівна в «Громаду» Павла Лазаренка. З іншого боку, політичними дилетантом лідера «Океану Ельзи» не назвеш. Концертно підтримував виборчі компанії Леоніда Кучми, Віктора Ющенка... Час і за себе проспівати по містах і селах... Словом, теоретичні обґрунтування політичної конкуренції на сцені нашої виборчої практики є. Немає тільки змістовних. Невже роки, що змінили життя в Україні і наповнили новими смислами і особами наш соціум, пройшли даремно для політичної системи? Вона, як і раніше, не здатна запропонувати щось привабливе для країни в обличчях платформ. Всі ті ж Порошенко і Тимошенко як символи 25-річної боротьби з процвітаючими вадами системи а навпроти - фігура популярного співака, який займає значне місце на естраді і в телевізорі, але не в апаратах влади. Ми ж розуміємо, що саме за цим критерієм складено рейтинг нібито привабливих для електорату персон. При такому розкладі все залишиться на своїх місцях. Святослав Вакарчук продовжуватиме співати на

естраді, а Петро Порошенко і Юлія Тимошенко продовжуватимуть ходити на його концерти як перші особи українського істеблішменту.

У прадавні часи, коли не було різноманітності в спортивній атрибутиці, діти часто гралися в «розривні ланцюги». Дві команди, взявшись за руки, ставали один проти одного, утворюючи розгорнутий стрій. Від кожної по черзі вибігав хлопчик-таран, який грудьми мав розірвати зчеплені руки противників. Той, кому це вдавалося, міг забрати з чужої команди будь-яку людину й відвести в свою. Хто не пробивав, залишався в рядах суперника, поповнюючи його ланцюг. Українська політика нагадує цю гру мого дитинства. Навколо центрів нашої влади давно стоїть ланцюг політиків, які міцно тримаються за руки і крісла. Громадянські активісти й пасіонарії, що штурмують його, поки лише поповнюють собою систему. Для прориву не вистачає сил і масовості. Тим більше що у старій команді є перевага. Вона може вибирати для прориву кандидатів, яких здатна утримати (О. Прилипка // День. – №88–89. – 26.05.2017).

ЇХНЯ «ЗОЛОТА ЕРА» МИНАЄ: ДНІПРОПЕТРОВЩИНА СТОМИЛАСЯ ВІД КЛАНУ ВІЛКУЛІВ

Батько і син Вілкули: їхня ера минула?

Їхня «золота ера» настала після того, як Президентом України став Віктор Янукович.

У Дніпрі це позначилося приходом до влади на її ключові шаблі криворізької команди, зрощеної на підприємствах рудовидобувної галузі, на той час уже контрольованих Рінатом Ахметовим.

Одне з них очолював тоді ще зовсім молодий і на обласному рівні практично не відомий Олександр Вілкул, який, зрештою, і став головою обласної державної адміністрації після того, коли цю посаду залишив Володимир Яцуба.

А ще раніше на владний Олімп у Дніпрі зійшов його батько Юрій Вілкул, до того ректор Криворізького технічного університету. Він очолив обласну раду.

Форпост «учорашніх»

Коли ж головою облдержадміністрації став ще й Вілкул-молодший, це навіть за тодішнього «регіонального» всевладдя було «занадто».

Отож Юрій Григорович мусив поступитися сину накинуги око на крісло міського голови Кривого Рогу, на якому понад 20 років впевнено і комфортно почувався Юрій Любоненко.

Останньому довелося зважити на тодішні «правила гри» і погодитися на те, щоб продовжити свій трудовий шлях уже депутатом Верховної Ради України.

Натомість обласну раду очолив Євген Удод, теж «зрощений» на одному з підприємств рудовидобувної галузі, контрольованих Рінатом Ахметовим.

І хоч тепер ситуація на Дніпропетровщині кардинально змінилася, Кривий Ріг продовжує залишатися таким собі форпостом «учорашніх», які за результатами останніх виборів мера і міської ради навіть зміцнили свої позиції.

Хоча спершу і там ледь не зазнали фіаско.

Адже Юрій Вілкул із зовсім незначним відривом переміг геть невідомого широкому загалу висуванця «Самопоміч» Юрія Милобога.

Галас із приводу немовби фальсифікації тих виборів тоді зчинився на всю Україну.

Зрештою, Верховна Рада проголосувала за переголосування. «Самопоміч» цього разу кинула проти свого для криворіжців Вілкула «засланого козачка» та ще й «людину без біографії», як висловилася нардеп Ірина Геращенко, Семена Семенченка.

За такої ситуації Юрій Григорович переміг уже беззаперечно.

«Кривий Ріг має бути очищений»

Тепер же стали щільно згущуватися хмари і довкола мера-тріумфатора.

Чи не першим про це повідомив Генеральний прокурор України Юрій Луценко, на своїй сторінці у «Фейсбуці»:

«Сьогодні проводиться низка обшуків у Криворізькій міській раді, за місцем проживання та здійснення комерційної діяльності директорів і засновників підприємств, причетних до легалізації 200 мільйонів гривень, виділених із бюджету в 2016 році. В рамках розслідування перевіряється можлива причетність до скоєння розкрадання міського голови Вілкула Ю. Г., його першого заступника Удода Є. Г., заступника Катриченка О. В., інших посадових осіб ради і низки підприємств».

Як пізніше повідомить прес-служба Генеральної прокуратури України, кримінальне провадження розпочато за фактом зловживання службовим становищем та ухиляння від сплати податків з боку представників органів виконавчої влади Криворізької міської ради (ч. 2 ст. 364 та ч.1 ст. 212 КК України).

«Встановлено, що протягом 2016 року посадовці Криворізької міської ради укладали договори про виконання робіт та надання послуг за бюджетні кошти (на суму понад 200 млн. грн.), частина яких з метою подальшої реалізації перераховувалась низці фіктивних підприємств, які, в свою чергу, безпідставно формували податковий кредит. В подальшому здобуті таким чином грошові кошти розподілялись між посадовими особами органів виконавчої влади Криворізької міської ради. В рамках вказаного кримінального провадження за ухвалою суду проводиться низка обшуків у Криворізькій міській раді, за місцем мешкання та здійснення комерційної діяльності директорів та засновників підприємств, причетних до вказаного злочину. Досудове розслідування у вказаному кримінальному провадженні здійснюється Головним управлінням Державної фіскальної служби в області», – повідомляє прес-служба ГПУ.

Тим часом Юрій Луценко повідомив і про оголошені підозри п'ятьом особам – директору та неофіційному власникові ТОВ «Біф Будінвест», начальникам управління містобудування та архітектури, а також відділу з питань державного архітектурно-будівельного контролю виконавчого комітету міської ради і вищезгаданому Євгенові Удоду, нині першому заступникові міського голови Кривого Рогу, місцезнаходження якого останнім часом широкому загалу невідоме.

Генпрокурор прямим текстом заявляє про те, що в місті гірників діяло організоване злочинне угруповання.

Отож закликає недвозначно: «Кривий Ріг має бути очищений».

Хоча про необхідність очищення криворіжці на повен голос заговорили ще після інциденту, що стався 29 березня.

Цього дня депутати міської ради намагалися потрапити на прийом до Юрія Вілкула, щоб дізнатися, чому до порядку денного сесії міськради, яка мала відбутися того дня, не включені проекти рішень, внесені представниками «демократичних сил».

Однак мера на місці не виявилося, і депутати зайшли до його першого заступника Євгена Удода, який став поводитися з ними зневажливо, а одного з народних обранців навіть послав на три відомі літери.

Усе це було знято на відео і вмиль сколихнуло соціальні мережі. І криворіжці заговорили про відставку Євгена Удода через таку його негідну поведінку.

Тепер же, виявляється, це були лише «квіточки»...

Генпрокурор – не «стіл замовлень»

Тим часом ініційовано збір підписів під електронною петицією з проханням позбавити депутатської недоторканності і Вілкула-молодшого.

Приводом для цього стали гучні події у Дніпрі 9 травня.

Тоді, як писала «Україна молода», саме Олександр Вілкул організував ходу, до якої були активно залучені молодики спортивного вигляду, які завдали тілесних ушкоджень учасникам бойових дій на Донбасі за явного потурання, а то й співучасті з боку співробітників поліції.

Наразі прокуратура Дніпропетровської області повідомляє про оголошену підозру 15 учасникам тих подій, щодо трьох із них застосовано запобіжний захід у вигляді взяття під варту, й обіцяє завершити досудове розслідування вже до 10 червня.

«З огляду на травневі події, а саме влаштування Опозиційним блоком на чолі з Вілкулом провокаційних дій у Дніпрі та побиттям захисників України у російсько-українській війні, використання при цьому агресивних молодиків, так званих «тітушок», і злочинну змову Вілкула з обласною поліцією; створення антиукраїнської «картинки» для Кремля, а також за систематичну антиукраїнську діяльність, вороже ставлення до української мови, проведення проросійської агітації вимагаю від депутатів ВР негайно порушити питання про позбавлення Вілкула депутатської недоторканності з подальшим позбавленням мандату», – йдеться у тексті петиції, створеної громадянкою Аллою Зінченко.

З такою ж вимогою до Генерального прокурора України, за поданням якого, згідно з Конституцією України, Верховна Рада може це питання розглянути, звернувся і народний депутат України Юрій Береза.

Однак Юрій Луценко дипломатично зауважив, що не має для цього достатньо доказів і не працюватиме «столом замовлень». Але збір доказів – це справа часу.

Бо надто вже цинічним і вражаючим викликом з боку антиукраїнських сил стали події 9 травня у Дніпрі, який іще недавно стіною став на шляху російської агресії.

«За пару років ніхто не згадає і самого Вілкула»

Чи можна говорити з огляду на вищезазначене про кінець ери «батька і сина», адже їм безпосередньо поки що про підозру ніхто не заявляв?

Принаймні, їхнє життя вже не буде таким комфортним і спокійним, як було раніше. Та й ставлення місцевого населення вже не буде таким прихильним до цих «учорашніх», як раніше.

Нардеп Андрій Денисенко з цього приводу провів аналогію з тим, як Вілкул і компанія свого часу зчинили галас з приводу його законопроекту щодо перейменування Дніпропетровська на нову назву вже без згадки про «всеукраїнського старосту» Григорія Петровського.

«Прізвище всеукраїнського старости не згадують вже навіть ретроградно-занепокоєні вілкулоїди, які рік тому знімали верескливий лемент на телеефірах, проклали мій законопроект і вдягали у міськраді футболки «Я живу в Днепропетровске», а зараз лампадками в журбі за одеськими колорадами викладають – «Днепр скорбит вместе с Одессой». А мине ще пару років – ніхто ні в тузі, ні добрим словом не згадає і самого Вілкула», – переконаний Андрій Денисенко.

Та чи справді ера «учорашніх» минула, стане зрозумілим уже найближчим часом (С. Довгаль // Україна Молода. – 24.05.2017).

Режим доступу до електронної версії: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3161/180/111736/>

ФІЛАТОВ ВРУЧИВ РОДИНАМ ВІЙСЬКОВИХ ТА СІМ'І ЗАГИБЛОГО ПАТРУЛЬНОГО КЛЮЧІ ВІД НОВИХ КВАРТИР

29 травня міський голова Дніпра Борис Філатов вручив ключі та ордери від семи нових квартир родинам військових і сім'ї патрульного Артема Кутушева, який загинув торік у вересні при виконанні службових обов'язків. Помешкання розташовані у двох під'їздах будинку на вул. Мандриківській, 127. Блок багатопверхівки реконструювали після вибуху газу у 2007 році. «Подія не просто щаслива – вона знакова. Адже в місті у черзі на отримання житла стоїть близько 15 тис. осіб. Зрозуміло, що 7 квартир – це краплина в морі. Та це перший випадок за останніх 3 роки. Ми продовжуватимемо цю тенденцію», – запевнив Борис Філатов. Дружина загиблого поліцейського Артема Кутушева Вікторія прийшла отримувати ордер на нове житло, обіцяне Міністерством внутрішніх справ та містом, разом із донькою. «Допоміг Борис Альбертович Філатов, дякую йому. Житло є в моєї мами. В нас із дитиною помешкання немає. Коли жили з чоловіком, хотіли придбати, але в нас не виходило. Думаю, мій чоловік був би радий за нас», – сказала жінка. За словами мера Дніпра, родину патрульної Ольги Макаренко, напарниці Артема Кутушева, яка загинула разом із ним, забезпечать житловою площею вже найближчим часом. Міськрада отримала дво- та трикімнатні оселі згідно з інвестиційним договором. На подвір'ї відновленої висотки облаштували дитячий майданчик. Серед нових власників житла – багатодітна родина Касьян. На свою оселю вони чекали близько 17 років. «Ходила по всіх мерах і головах – і колишніх, і нинішніх. Зараз емоції переповнюють. Діти пишуть від захвату, бо в кожного буде своя кімната. Ми не вірили до останнього моменту», – розповіла Тетяна Касьян. Борис Філатов також додав, що в Дніпрі ухвалено програму «Муніципальне житло», в рамках якої місто купує на вторинному ринку квартири для дніпрян, котрі цього потребують (С. Мережко // Дніпроград. – 29.05.2017).

Режим доступу до електронної версії: http://dniprograd.org/2017/05/29/filatov-vruchiv-rodinam-viyskovikh-ta-simi-zagiblogo-patruelnogo-klyuchi-vid-novikh-kvartir_57098#sthash.kJl1tuA1.dpuf

Практичне заняття №16

Мовностилістичні особливості тексту в засобах масової інформації та завдання редактора.

Питання для самоперевірки

1. Мова засобів масової інформації.
2. Місце медіалінгвістики в системі наук про ЗМІ.
3. Вимоги до мови преси.
4. Редакторський аналіз мовностилістичних особливостей тексту.
5. Практика слововживання в сучасних українських ЗМІ та завдання редактора.
6. Залежність мовностилістичних особливостей тексту від специфіки засобу масової інформації, від жанру твору, від типу видання, від мовного оточення автора.
7. Типові помилки в ЗМІ. Причини їх виникнення та способи уникнення.
8. Типові орфографічні помилки в журналістських текстах.
9. Типові пунктуаційні помилки в журналістських текстах.

Практичні завдання

Завдання 1. Дібрати 2 газетні тексти. Здійснити їх повний редакторський аналіз. Усунути наявні недоліки.

Завдання 2. Дібрати по кілька зразків, які ілюстрували б залежність мовностилістичних особливостей тексту від специфіки засобу масової інформації, від жанру твору, від типу видання, від мовного оточення автора.

Завдання 3. Визначити особливості індивідуального стилю автора запропонованих газетних матеріалів. Здійснити редакторський аналіз мовностилістичних особливостей текстів. Виявити порушення тих чи тих мовних норм. Унести відповідні виправлення. З'ясувати, чи всі завдання редактора були успішно розв'язані і які ще редакторські виправлення сприятимуть покращенню форми і змісту поданого тексту.

ВИ ВІЛЬНІ»: ПЕЧЕРСЬКИЙ СУД ПЕРЕТВОРИВ НА ПШИК СПЕЦОПЕРАЦІЮ ІЗ ЗАТРИМАННЯ ЕКС-ПОДАТКІВЦІВ

З наймасштабнішої спецоперації силовиків Печерський суд столиці фактично насміявся: затриманих один за одним відпускали під заставу чи особисте зобов'язання.

Минулої середі головний військовий прокурор Анатолій Матіос приголомшив новиною про грандіозну антикорупційну спецоперацію: в 15 областях України одночасно затримали 23 колишніх керівників обласних і районних податкових часів Віктора Януковича і тодішнього головного фіскала Олександра Клименка.

При цьому більше 1700 співробітників Нацполіції і близько 500 військових прокурорів провели 454 обшуки в цій справі.

Утім уже ввечері того ж дня суддя Печерського суду Катерина Москаленко звела нанівець тріумфальну браваду силовиків, коли почала відпускати під заставу затриманих одного за одним.

Хто є чарівником на вертольоті?

Десятки затриманих конвоювали з Харкова, Дніпра та Одеси до Києва на гелікоптерах. А після оголошення підозри в корупції в Генпрокуратурі доправляли до судів столиці. Після чого підозрювані позбавлялися наручників і йшли з суду шукати мільйони на заставу.

Не дивно, що користувачі соцмереж охрестили цю антикорупційну операцію «прогулянкою на гелікоптерах», ще й за державний кошт.

Суду було байдуже, що серед конвойованих – одіозний екс-голова Харківської обласної податкової адміністрації Станіслав Денисюк, якого вважають «смотрящим» за бізнесом олігарха-втікача Сергія Курченка.

Тим більше що першим суддя Москаленко звільнила колишнього очільника податкової Луганщини Олександра Антипова. І байдуже, що під час затримання в нього вилучили валізку, в якій було понад 3,5 млн. доларів.

Наступним ковтнув волі колишній керівник обласної податкової Полтавщини Володимир Задорожний. Звісно, прокуратура одразу подала апеляційні скарги на рішення судді щодо звільнення з-під варті Антипова та Задорожного. Тоді як аргументи Феміди наступні: Антипова не заарештували через його похилий вік, а Задорожного – через проблеми зі здоров'ям.

Тож суддя відпустила Антипова під заставу в розмірі 15 млн. гривень, а Задорожного – із правом внесення застави в розмірі 12 млн. гривень, які вони мають внести впродовж п'яти днів. Обидва підозрювані зобов'язані носити електронні браслети впродовж двох місяців.

Застави на конвєср

На цьому атракціон небаченого милосердя Феміди не завершився.

Станом на ранок і обід четверга стало відомо про звільнення ще кількох колишніх керманців податкової, яких пан Матіос вважає «махровими корупціонерами». Наприклад, колишньому начальнику Дарницької податкової адміністрації в Києві Юрію Кравченку суд обрав запобіжний захід у вигляді застави в розмірі лише 1 млн. гривень.

Згодом Печерський райсуд звільнив з-під варті під особисте зобов'язання в залі суду й відправив шукати гроші іншого затриманого за підозрою в корупції – екс-голова Державної податкової адміністрації Криму Костянтин Циркуна.

Сторона звинувачення просила для пана Циркуна арешт на два місяці з альтернативою у вигляді внесення застави в 31 млн. гривень. Утім аргументи прокуратури знову не було почуто. Мабуть, передчуваючи наступні звільнення затриманих, міністр МВС Арсен Аваков повідомив, що в колишнього заступника начальника Державної податкової служби Олега Низенка, який ще 2014 року втік до Іспанії, знайшли під час обшуків близько 1 млн. доларів і 250 тис. євро, а також 15 картин, 5 ікон, 2 кг золота, авто та інші цінності.

Підсумовуючи цей пшик правоохоронців, варто відзначити, що ще до судових рішень головний військовий прокурор Матіос усіяло нахвалював

відстороненого голову Державної фіскальної служби Романа Насірова, який зараз перебуває під слідством у провадженні, яке щодо нього ведуть детективи НАБУ і прокурори Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

За словами пана Матіоса, антикорупційна операція не була б такою успішною, якби не Насіров, який дав необхідні свідчення і пояснив, як працюють схеми податкових майданчиків із відмивання коштів. Чим завершилася «грандіозна антикорупційна спецоперація» – вже бачимо.

Гидко, що Насірова намагаються у такий спосіб зобразити таким собі «героєм-антикорупціонером». Адже НАБУ і САП, які обвинувачують Насірова в корупції, не підконтрольні ані Матіосу, ані Генпрокурору Луценку (І. Бойко // Україна Молода. – 26.05.2017).

Режим доступу до електронної версії: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3161/180/111736/>

ПРОКУРОРСЬКЕ БАЧЕННЯ: ЛУЦЕНКО ЗАЙНЯВСЯ ЗЛОЧИНАМИ СТАЛІНА, А З ЯНУКОВИЧЕМ І КО НЕ ПОСПІШАЄ

Не так давно Генеральна прокуратура України підготувала підозру... Сталіну та Берії, обвинувачуючи їх у депортації кримських татар.

На щастя, побоювання, що очільник ГПУ Юрій Луценко почне свій учорашній звіт у Верховній Раді з доповіді по цій справі, не виправдалися.

Реляція Генпрокурора стосувалася інших обвинувачених, за допомогою котрих Юрій Віталійович вибудовує свій позитивний імідж. Мова, передусім, про Віктора Януковича.

Генеральна прокуратура України після вироку у справі про державну зраду направить до суду нові звинувачення проти колишнього президента України Віктора Януковича, заявив Луценко, розпочинаючи річний звіт.

«Для того, щоб не затягувати час... Відразу через тиждень після вироку подаємо наступне звинувачення в наступному злочині Януковича... Крок за кроком», – сказав він. При цьому Генпрокурор заявив, що обвинувальні акти стосовно экс-Прем'єр-міністра Миколи Азарова і колишнього міністра внутрішніх справ Віталія Захарченка будуть розглянуті в суді також після справи Януковича. Вочевидь, ці двоє можуть і зачекати. Відтак Луценко торкнувся розкриття злочинів проти учасників Революції гідності.

«Активізували розкриття злочинів, пов'язаних із перешкоджанням мирним акціям протесту на Майдані. З початку розслідування «майданівських» проваджень правоохоронними органами скеровано до суду 147 обвинувальних актів щодо 228 осіб, з яких слідчими прокуратури – 126 актів стосовно 192 осіб. Із них за час мого перебування на посаді Генерального прокурора до суду надіслано 31 обвинувальний акт щодо 70 осіб», – доповів Луценко.

Також голова ГПУ наголосив, що за минулий рік його відомство повернуло державі 52 млрд. гривень. Притому річний бюджет усієї системи ГПУ складає 5 млрд. гривень, підкреслив він. Крім цього, в народну власність щодня поверталось 200 га землі, а всього державі повернуто земельних ділянок на суму понад 8 млрд. гривень.

Генпрокурор подякував тим, хто наприкінці квітня забезпечив застосування механізму спецконфіскації майна, пов'язаного з оточенням Януковича. В цілому на сьогоднішній день на виконання судових рішень до бюджету України зараховано 39 млрд. гривень.

«Обіцяю: далі буде. І гроші, і стратегічні об'єкти нерухомості. І в Україні, і за кордоном», – запевнив Юрій Луценко.

У ході обговорення звіту Генпрокурора лідер Радикальної партії Ляшко заявив, що його фракція не довіряє Луценку і вже підписалася у повному складі за його відставку. Ляшко звинуватив Луценка у політичній заангажованості, і згодом радикали пішли із зали (Н. Лебідь // Україна Молода. 25.05.2017).

Режим доступу до електронної версії: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3161/180/111736/>

ОМБУДСМАНИАДА: ДЕПУТАТИ ВІДТЯГУЮТЬ ОБРАННЯ НОВОГО УПОВНОВАЖЕНОГО ВР З ПРАВ ЛЮДИНИ

Людмилу Денісову вважають основною конкуренткою Валерії Лутковської.

Попри те, що п'ятирічний термін повноважень Уповноваженого Верховної Ради з прав людини Валерії Лутковської закінчився ще наприкінці квітня, парламент не поспішає призначити дати виборів омбудсмана.

Відомо лише, що таємне голосування має відбутися не пізніше 6 червня.

Чинний омбудсман уже агітує

І байдуже, що низка міжнародних правозахисних організацій закликає Раду провести конкурс з обрання Уповноваженого прозоро і відкрито, адже невизначеність із датою проведення цього обрання засвідчує підкилимні домовленості різних груп впливу і політичних сил у владному трикутнику: Верховна Рада – Кабінет Міністрів – адміністрація Президента.

Раніше правозахисні організації Amnesty International, Українська Гельсінська спілка з прав людини та Центр громадянських свобод у спільній відкритій заяві закликали провести відкритий конкурс на посаду омбудсмана.

Правозахисники знають, про що говорять. Адже п'ять років тому Верховна Рада з другої спроби обрала омбудсмана України.

На голосування «регіонали» внесли лише одну кандидатуру – урядову уповноважену в Європейському суді з прав людини Валерію Лутковську, яку врешті-решт підтримали 252 народні депутати.

Голосувати до парламенту завітали навіть ті, хто рідко там з'являвся.

Присягу Лутковська прийняла з сектору, де сиділи депутати Партії регіонів, під вигуки тодішньої опозиції «Ганьба!».

Різні політсили після того не раз намагалися ініціювати її відставку.

Попри це Лутковська протрималась до кінця.

А останнім часом активізувала свою діяльність щодо звільнення заручників на Донбасі, почала їздити з цього приводу на засідання Тристоронньої контактної групи до Мінська, «світитися» в новинах.

Отже, пані Валерія явно почала таку собі «передвиборчу агітацію».

Почути правозахисників

Тим часом у вівторок ситуація з омбудсманом в Україні зацікавила вже й Міжнародну правозахисну організацію Freedom House, яка закликала народних депутатів провести консультації з громадянським суспільством, перш ніж обирати Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

«Ми закликаємо Раду розглянути широке коло кандидатів і тісно консультуватися з громадянським суспільством, у разі необхідності відклавши

офіційне голосування в парламенті», – заявив директор програм Євразії Марк Берендт.

У заяві правозахисників також наголошується: «Інститут Уповноваженого з прав людини значною мірою сприяє поліпшенню прав людини в Україні і заслуговує на ретельний, відкритий процес відбору. Щоб бути ефективною, інституція має бути політично незалежною, мати офіційний мандат від Ради, а також підтримку й участь громадянського суспільства».

Freedom House також зазначає, що платформа Human Rights Agenda, коаліція українських правозахисних організацій закликали до відкритого процесу відбору, а також запропонували чотири кандидатури на цей пост.

Проте 24 травня Комітет із прав людини Ради планує розглянути три кандидатури, обрані без консультацій із громадянським суспільством, потенційно ставлячи під загрозу незалежність омбудсмана.

Цікаво, що 125 депутатів Ради висунули кандидатом на посаду омбудсмана колишнього міністра соціальної політики Людмилу Денісову (партія «Народний фронт»), поставивши свої підписи у відповідному документі.

Тоді як Радикальна партія висунула кандидатуру Андрія Мамалиги, який є адвокатом депутата Ігоря Мосійчука.

У свою чергу, правозахисники побоюються: якщо пошуком кандидатів займатимуться лише політики, то й новий Уповноважений буде політично залежним. Достойним посади Уповноваженого з прав людини, на думку правозахисників, є колишній опонент Лутковської на попередніх виборах – харківський правозахисник Євген Захаров (І. Бойко // Україна Молода. – 24.05.2017).

Режим доступу до електронної версії: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3161/180/111736/>

«СТРАТА» НАБУ ВІДКЛАДАЄТЬСЯ: У РАДІ «ПРИГАЛЬМУВАЛИ» СКАНДАЛЬНИЙ ЗАКОНОПРОЕКТ

Під Радою вимагають не ухвалювати законопроекти, скеровані проти УПЦ МП. (Фото «Української правди».)

Скандальний законопроект, який фактично може заблокувати роботу Національного антикорупційного бюро, у парламенті поки що не розглядатимуть.

Таке рішення ухвали у комітеті з питань правоохоронної діяльності.

Зміст цього законопроекту розкритикували країни Великої сімки та засудили у представництві ЄС.

Зміни, які пропонують його ініціатори, дадуть хабарникам та корупціонерам можливість легко уникати відповідальності.

Достатньо одній силовій структурі відкрити кримінальне провадження і закрити його, і той самий злочин вже ніхто не зможе розслідувати, навіть якщо у справі з'являться нові докази.

Нагадаємо, що законопроект №6220 внесли до ВРУ минулого місяця представники «Блоку Петра Порошенка», «Народного фронту» та Радикальної партії Ляшка.

Його ініціатори мотивують зміни до законодавства захистом бізнесу.

Мовляв, ухвалення закону позбавить можливості нечестих на руку силовиків вимагати хабарі за закриття кримінальних проваджень.

Однак у цієї «медалі» є й зворотна сторона – та, про яку було сказано вище: в разі закриття справи підозрюваний автоматично отримує індульгенцію щодо скоєних ним правопорушень.

Саме тому голова НАБУ Артем Ситник наполегливо закликав парламентаріїв не підтримувати такий законопроект.

«Цей законопроект несе серйозні загрози (...). І рік не лише в НАБУ. Наприклад, хтось когось убив – він може просто побігти і принести постанову (про закриття справи)», – обурюється Ситник.

У цілому ідея ухвалити закон №6220 викликала такий резонанс, що з приводу цього висловився навіть Міжнародний валютний фонд.

МВФ звернувся до українського уряду з листом, яким попередив, що прийняття проекту закону №6220 «може серйозно підірвати ефективність системи боротьби з корупцією, не відповідатиме програмі МВФ та суперечитиме зобов'язанням керівництва (України)».

Втім наразі питання знято.

А тим часом пристрасті починають вирувати довкола іншого питання.

Парламент запланував розгляд іще двох резонансних законопроектів – №4511 «Про особливий статус релігійних організацій, керівні центри яких перебувають у державі, яку визнано Верховною Радою України державою-агресором», та №4128 «Про внесення змін до закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (щодо зміни релігійними громадами підлеглості)».

Власне, з назв цих законопроектів уже стає зрозуміло їхня направленість – очевидно, що спрямовані вони проти «московської» церкви в Україні (Української православної церкви Московського патріархату), хоча сама вона в текстах законопроектів не згадується.

Через це в УПЦ МП вже здійняли галас, і вчора під Верховною Радою активно мітингували симпатичні цієї церкви. Вимоги мітингарів були передбачуваними – відмова від розгляду згаданих законопроектів.

Чим іще доведеться займатися парламенту найближчим часом, так це голосуванням за нового омбудсмена.

У Валерії Лутковської, котра є чинним Уповноваженим Верховної Ради з прав людини, каденція добігла кінця ще у квітні.

Наразі вже відомо, що фракція БПП прагне бачити на цій посаді свого депутата Сергія Алексєєва, а «Народний фронт» обстоює висунання Людмили Денисової.

Теоретично за другий термін може поборотися й сама Лутковська, а також її опонент на попередніх виборах – правозахисник Євген Захаров. Але для цього потрібно, аби депутати (або спікер ВР) висунули кандидатури Захарова та Лутковської. Час на формування списку претендентів у парламенту є до 6 червня.

Ранкове засідання четверга Верховна Рада завершила скасуванням так званого «закону Савченко», який передбачає зарахування одного дня попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі.

За відповідні зміни проголосували 227 народних депутатів (Н. Лебідь // Україна. – 19.05.2017).

Режим доступу до електронної версії: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3161/180/111736/>

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Мета та завдання курсу «Теорія і практика редагування газет».
2. Способи комплексного аналізу сутності редагування.
3. Аспекти редагування.
4. Літературне редагування. Художнє, технічне, наукове редагування.
5. Визначення понять «газета», «журнал», «преса», «періодика».
6. Історія виникнення газети та газетного редагування.
7. Початки української преси. Її історичне тло.
8. Сучасне законодавство в Україні про пресу.
9. Газета в системі засобів масової комунікації.
10. Типологічні особливості газети.
11. Проблеми типологізації газети.
12. Особливості редагування газетних видань.
13. Структура і функціонування редакції газетного видання.
14. Жанри газетних видань: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні.
15. Інтегрувальні чинники у формуванні ідіостилу газетного видання.
16. Система текстових публікацій та дизайн газетного номера.
17. Види заголовків у газеті.
18. Види розміщення текстових матеріалів на газетній полосі.
19. Текст як основний об'єкт редакторського аналізу. Основні риси й ознаки тексту.
20. Психологічні засади роботи редактора над текстом.
21. Типові психологічні помилки в текстах ЗМІ.
22. Особливості редакторського аналізу тексту. Структура редакторського аналізу.
23. Найважливіші правила виправлення тексту.
24. Види правки тексту й практика засобів масової інформації.
25. Основні завдання редактора в оцінюванні тексту з логічного погляду. Прийоми виявлення логічних зв'язків.
26. Формування в редактора навиків усунення логічних помилок.
27. Класифікація логічних помилок.
28. Види текстів за способом викладу в них матеріалу. Особливості їх редагування.
29. Різновиди журналістських текстів за їх жанрово- та структурно-стилістичними особливостями.
30. Текст, його структура й структурні одиниці.
31. Робота редактора над композицією рукопису.
32. Правила побудови журналістського твору.

33. Методика редакторського оцінювання композиції рукопису.
34. Текст і заголовок. Функції заголовка в ЗМІ та типи його зв'язку з текстом.
35. Методика редакторського аналізу рубрикації.
36. Факт у журналістському творі. Методика редакторської роботи над фактичним матеріалом.
37. Типові фактичні помилки. Психологічні причини фактичних помилок.
38. Види фактичного матеріалу.
39. Мова засобів масової інформації. Вимоги до мови преси.
40. Редакторський аналіз мовностилістичних особливостей тексту в ЗМІ.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Абрамович А. В. Литературное редактирование / Абрамович А. В., Лазаревич Э. А. – [2-е изд. испр. и доп.]. – М. : Изд-во Моск. ун-та 1970. – 92 с.
2. Алексеева М. И. Основы редактирования : [учебно-методическое пособие] / Алексеева М. И., Семенцова Н. Ф., Соколова Е. П. – М. : Изд-во МГУ, 1989.– 56 с.
3. Антонова С. Г. Редакторская подготовка изданий : [учебник] / С. Г. Антонова. – М. : Логос, 2004. – 496 с.
4. Бакшин В. В. Оформление газет разного типа : [учебно-методическое пособие] / В. В. Бакшин; Под ред. А. П. Киселева. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 71 с.
5. Вартанов Г.І. Короткий довідник газетного працівника / Г. І. Вартанов. – К. : Політвидав України, 1989. – 173 с.
6. Видавнича справа та редагування в Україні : постаті і джерела (XIX – перша третина XX ст.) : [навчальний посібник]. – Львів : Світ, 2003. – 612 с.
7. Газетна журналістика : [навчально-методичний посібник] / Уклад.: Т. В. Хітрова, О. В. Богуславський. – Запоріжжя, 2003. – 102 с.
8. Григораш Д. С. Теорія і практика редагування газети / Д. С. Григораш. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1966.– 168 с.
9. Животко А. П. Історія української преси / А. П. Животко. – К. : Наша культура і наука, 1999. – 368 с.
10. Зелінська Н. В. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою твору. Літературне опрацювання тексту / Н. В. Зелінська. – К. : УМКВО, 1989. – 76 с.
11. Іванов В. Ф. Техніка оформлення газети : Курс лекцій : [навчальний посібник] / В. Ф. Іванов. – К. : Знання, 2000. – 222 с.
12. Іванченко Р. Г. Літературне редагування : [посібник] / Р. Г. Іванченко. – К. : Парламентське вид-во, 2003. – 246 с.
13. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2005. – 303 с.
14. Куляс П. П. Редагування газетних та журнальних матеріалів : Курс лекцій / П. П. Куляс. – К. : Ун-т «Україна», 2002. – 84 с.
15. Лазаревич Э. А. Практикум по литературному редактированию; Под ред. А. В. Западова. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Изд-во МГУ, 1986. – 455 с.
16. Михайлин І. Л. Історія української журналістики XIX століття : [підручник] / І. Л. Михайлин. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 720 с.

17. Накорякова К. М. Литературное редактирование / К. М. Накорякова. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 2004. – 541 с.

18. Різун В. В. Літературне редагування : [підручник] / В. В. Різун. – К. : Либідь, 1996. – 236 с.

19. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування : [навчальний посібник] / М. С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2004. – 224 с.

20. Тимошик М. С. Історія видавничої справи : [підручник] / М. С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

Додаткова:

21. Антонова С. Г. Издания по искусству. Проблемы типологии и редактирования : [учебное пособие] / С. Г. Антонова. – М. : МПИ, 1989. – 104 с.

22. Белецкий А. И. В мастерской художника слова / А. И. Белецкий. – Харків, 1989. – 158 с.

23. Бочковський О. І. Українська журналістика на тлі доби : Історія, демократичний досвід, нові завдання / Бочковський О. І., Сірополко С. ; За ред. К. Костева, Г. Комаринського; Укр. техн.-господар. ін-т. – Мюнхен, 1993. – 204 с.

24. Валуєнко Б. В. Зовнішнє оформлення друкованих видань : Способи композиційного зв'язку шрифту і зображення / Б. В. Валуєнко // Друкарство. – 1999. – № 3. – С. 12–13.

25. Газетное оформление. Теория и практика моделирования : сб. статей / Под ред. С. И. Галкина. – М. : Из-во Моск. ун-та, 1981. – 86 с.

26. Галеєва М. Г. Некоторые вопросы технического оформления газеты / М. Г. Галеєва // Вісник Київ. ун-ту. Серія журналістики. – 1970. – Вип. 12. – С. 49–54.

27. Галкин С. И. Оформление газеты и журнала : От элемента к системе. Общее и особенное в худ.-техн. конструировании период. Изданий / С. И. Галкин. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 152 с.

28. Гаранина Н. С. Работа редактора над фактическим материалом : [учебно-методическое пособие] / Н. С. Гаранина. – М. : Изд-во Моск. ун-та 1990. – 63 с.

29. Георгиев Д. Режиссура газеты / Пер. с болг. Э. М. Дурыгиной. – М. : Мысль, 1979. – 260 с.

30. Григораш Д. С. Журналістика у термінах і виразах / Д. С. Григораш. – Львів : Вища школа, 1974. – 295 с.

31. Гринькевич М. Творці магічної шпальти / М. Гринькевич. – Львів: «Вільна Україна», 2005. – 155 с.

32. Гуревич С. М. Номер газеты : [учебное пособие] / С. М. Гуревич. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 191 с.

33. Добровольський О. О. Підготовка оригіналів до видання : На допомогу автору, рецензентові, редактору, коректорові / Добровольський О. О., Хойнацький М.С. – К. : Вища школа, 1991.– 110 с.

34. Зильберт Б. А. Тексты массовой информации / Б. А. Зильберт. – Саратов, 1991. – 80 с.

35. Иванов В. Ф. Сучасні комп'ютерні технології і засоби масової інформації : аспекти застосування / Иванов В. Ф., Мелешенко О. К. – К. : ІЗМН, 1998. – 180 с.

36. Иванов В. Ф. Законодавство і журналістика : становлення правової бази в Україні і світовий досвід / В. Ф. Иванов. – К. : Школяр, 1997. – 198 с.

37. Иванов В. Ф. Законодавче забезпечення механізму доступу до інформації (зарубіжний досвід) / В. Ф. Иванов. – К. : Довіра, 1997. – 231 с.

38. Иванченко Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту / Р. Г. Иванченко. – К. : Т-во «Знання» України, 1991. – 44 с.

39. Иванченко Р. Г. Літературне редагування : [посібник] / Р. Г. Иванченко. – К. : Парламентське вид-во, 2003. – 246 с.

40. Кайда Л. Г. Эффективность публицистического текста / Л. Г. Кайда. – М. : Изд-во МГУ, 1989.– 182 с.

41. Капелюшний А. О. Стилiстика і редагування журналістських текстів / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2003. – 344 с.

42. Каплан Г. Д. Редактирование отраслей литературы / Г. Д. Каплан. – М. : Искусство, 1961. – 146 с.

43. Карпенко В. О. Редакторська майстерність : [навчально-методичне видання] / В. О. Карпенко. – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2003. – 106 с.

44. Карпенко В. О. Редакторська справа : проблеми майстерності : [конспект лекцій] / В. О. Карпенко. – Ч. 1. Поняття фаху : зміст, форма, нюанси. – К., 2005. – 161 с.

45. Карп'юк Я. Літературне редагування : ремесло чи мистецтво? / Я. Карп'юк // Урок української. – 2001. – № 11–12. – С. 19–21.

46. Картер М. А. Сучасний дизайн газет / М. А. Картер. – К. : Нац. ін-т преси, 1998. – 18 с.

47. Кафтанджиев Х. Тексты печатной рекламы / Пер. с болг. А. Ю. Погарской ; Под ред. М. Н. Дымшица. – М. : Смысл, 1995. – 127 с.

48. Квитко И. С. Терминоведческие проблемы редактирования / И. С. Квитко. – Львов : Вища школа, 1986. – 150 с.

49. Кодекс професійної етики українського журналіста // Журналіст України. –1997. – №5–6.

50. Козлова М. М. Редакторская подготовка литературно-художественных изданий / М. М. Козлова. – Ульяновск : УлГТУ, 2000. – 157 с.

51. Колесников Н. В. Практическая стилистика и литературное редактирование : [учебное пособие] / Н. В. Колесников. – М. : ИКЦ «МарТ», 2003. – 192 с.
52. Кузнецова О. Д. Основы масової комунікації : [навчальний посібник] / О. Д. Кузнецова. – Львів : РВВ Львів. ун-ту, 1996.
53. Лалл Д. Мас-медіа, комунікація, культура. Глобальний підхід / Джеймс Лалл. – К. : Вид-во «К.І.С», 2002. – 264 с.
54. Леонтьев А. А. Языкознание и психология / А. А. Леонтьев. – М. : Наука, 1966. – 186 с.
55. Литературное редактирование / И. К. Гужова, Р. А. Молибоженко, К. М. Накорякова, Т. И. Сурикова. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 2000. – 160 с.
56. Максимов В. И. Стилистика и литературное редактирование : [практикум] / В. И. Максимов. – М. : Гардарики, 2007. – 653 с.
57. Маркус В. А. Организация и экономика издательского дела : [учебник для полиграфических специальных вузов] / В. А. Маркус. – [4-е изд., перераб.] – М. : Книга, 1983. – 352 с.
58. Масова інформація : [підручник] / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Иванов, В. А. Вергун. – К. : Либідь, 1997. – 216 с.
59. Михайлин І. Л. Основы журналистики : [підручник] / І. Л. Михайлин. – [2-е вид., доп. і поліпш.]. – Харків : ХІФТ, 2000. – 278 с.
60. Москаленко А. З. Теорія журналистики : [підручник] / А. З. Москаленко. – К. : Експрес-об'ява, 1998. – 334 с.
61. Мурзин Л. Н. Текст и его восприятие / Мурзин Л. Н., Штерн А. С. – Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1991. – 171 с.
62. Мучник Б. С. Человек и текст / Б. С. Мучник. – М. : Книга, 1985. – 252 с.
63. Мучник Б. С. Основы стилистики и редактирования / Б. С. Мучник. – Ростов на/Д, 1997. – 236 с.
64. Мягкова Л. А. Особенности и общие характеристики оформления детских газет / Л. А. Мягкова // Вестник Моск. ун-та. Серия 10. Журналистика. – 2000. – № 1. – С. 23–35.
65. Накорякова К. М. Литературное редактирование материалов массовой информации / К. М. Накорякова. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1994. – 189 с.
66. Нечипоренко В. Ф. Проблемы лингвобиологии и психические аспекты мышления и речи : Спецкурс по психологии и лингвистике для студентов и аспирантов историко-филологического факультета / В. Ф. Нечипоренко. – М., 1982. – 170 с.
67. Одарченко П. Про культуру української мови / П. Одарченко. – К. : Смолоскип, 1997. – 319 с.

68. Основи масово-інформаційної діяльності : [підручник] / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов. – К., 1999. – 634 с.
69. Основы творческой деятельности журналиста : [учебник] / Под ред. С. Г. Корконосенко. – СПб. : Знание, 2000. – 272 с.
70. Особливості мови і стилю засобів масової інформації. – К. : Вища школа 1983. – 152 с.
71. Оформление периодических изданий : [учебное пособие] / А. П. Киселев, В. В. Бакшин, Л. Н. Кудрявцева и др.; Под ред. А. П. Киселева. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1988. – 160 с.
72. Памятная книга редактора. – М. : Книга 1998. – 415 с.
73. Партико З. В. Загальне редагування : Нормативні основи : [навчальний посібник] / З. В. Партико. – Львів : Афіша, 2001. – 416 с.
74. Партико З. Інформаційні норми редагування повідомлень / З. Партико // Вісник Книжкової палати. – 2001. – № 11. – С.12–18.
75. Партико З. В. Некласичні види композиції повідомлень / З. В. Партико // Наукові записки Інституту журналістики. – К., 2001. – Т. 3 (квітень-червень). – С. 9–12.
76. Подготовка рукописи к изданию. – М. : Транспорт, 1970.– 64 с.
77. Попов В. В. Производство и оформление газеты : [учебное пособие для студ.] / В. В. Попов, С. М. Гуревич. – [2-е изд., перераб.]. – М. : Высшая школа, 1977. – 246 с.
78. Почечуев А. Н. Техника редактирования. Редакторская подготовка технической книги к изданию / А. Н. Почечуев. – М. : Искусство, 1962.– 279 с.
79. Про авторське право і суміжні права : Закон України № 3792-ХІІ [Чинний від 23.12.1993]. – К. : ВРУ (програма «Право»), 1993.– С. 1–47.
80. Прокопенко І. В. Техніка газетної справи : Практикум / Прокопенко І. В., Гутяньська О. В. – К. : Вища школа, 1989. – 160 с.
81. Редактирование отдельных видов литературы : [учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности «Журналистика»].– М. : Высшая школа, 1973.– 335 с.
82. Різун В. В. Лінгвістика впливу : [монографія] / В. В. Різун. – К. : Вид.- поліграф. Центр «Київ. ун-т», 2005. – 148 с.
83. Різун В. В. Нариси про текст : Теоретичні питання комунікації і тексту / Різун В. В., Мамалига А. І. Феллер М. Д. – К. : Київ. ун-т 1998. – 336 с.
84. Сава В. І. Основи техніки творення книги : [навчальний посібник] / В. І. Сава. – Львів : Каменяр, 2000. – 136 с.
85. Свинцов В. И. Логические основы редактирования текста / В. И. Свинцов. – М. : Книга 1972. – 272 с.
86. Свинцов В. И. Смысловый анализ и обработка текста / В. И. Свинцов. – [2-е изд. перераб.]. – М. : Книга 1979. – 272 с.

87. Російсько-український словник наукової термінології : Суспільні науки. – К. : Наукова думка, 1994. – 600 с.
88. Сенкевич М. П. Стилистика научной речи и литературное редактирование научного произведения / М. П. Сенкевич. – М. : Высшая школа, 1984. – 319 с.
89. Сикорский Н. М. Теория и практика редактирования : [учеб. пособ. для вузов]. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М. : Высшая школа, 1980. – 328 с.
90. Словник журналіста. Терміни мас-медіа, постаті. – Ужгород : ВАТ «Вид-во «Закарпаття», 2007. – 224 с.
91. Солганик Г. Я. Лексика газеты / Г. Я. Солганик. – М. : Высшая школа 1981. – 112 с.
92. Стилистика и литературное редактирование : [учебник для вузов, обучающихся по гуманит. спец.]. – М. : Гардарики, 2004. – 651 с.
93. Табашников И. Н. Газета делается по модели : Теория и опыт композиционно-графического моделирования / И. Н. Табашников. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1980. – 95 с.
94. Таланчук П. М. Норми української науково-технічної мови : Тлумачний словник термінів з видавничої, поліграфічної та пакувальної справи / П. М. Таланчук, С. Я. Ярема, Ю. М. Коровайченко та ін. – К.; Львів : ВМУРОЛ «Україна», 2006. – 664 с.
95. Теория и практика советской периодической печати : [учебное пособие] / Под ред. В.Д. Пельта. – М. : Высшая школа, 1980. – 324 с.
96. Теорія і практика радянської журналістики : [навчальний посібник] / Під ред. В. Й. Здоровеги. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1989. – 213 с.
97. Теорія і практика радянської журналістики : Основи майстерності, проблеми жанрів. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1989. – 323 с.
98. Терехова В. С. Литературное редактирование / В. С. Терехова. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1975. – 272 с.
99. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, издавця : [практичний посібник]. – К. : Наша культура і наука, 2006. – [2-е вид., стереот.]. – 560 с.
100. Феллер М. Д. Эффективность сообщения и литературный аспект редактирования. – Львов : Вища школа 1978. – 193 с.
101. Фінклер Ю. Е. Мас-медіа та Влада : технологія взаємин. – Львів : Аз-Арт, 2003. – 212 с.
102. Шевченко В. Е. Видавничая марка (логотип) як показник стилю друкованого видання : Текст лекції для студентів Інституту журналістики / В. Е. Шевченко. – К. : Інститут журналістики, 2003. – 32 с.

103. Шевченко В. Е. Елементи оформлення сучасного газетного видання // Наукові записки Ін-ту журналістики / В. Е. Шевченко. – К., 2000. – Т.1. – С. 88–95.

104. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного газетного видання / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики / В. Е. Шевченко ; За заг. ред. В. В.Різуна. – К., 2003. – 344 с.

105. Шкляр В. І. Мас-медіа і виклики нового століття / В. І. Шкляр. – К. : Грамота, 2003. – 48 с.

106. Щербаков А. С. Организация работы редакции журнала : [учебное пособие] / А. С. Щербаков. – М. : Высш. школа, 1987. – 206 с.

107. Ярема С. М. Технічне редагування : [навчальний посібник]. – К. : Ун-т «Україна», 2003. – 284 с.

КОРОТКИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Автор (лат. auctor – засновник, творець) – фізична особа, яка підготувала текст чи ілюстративний матеріал і зафіксувала його на носіїві інформації.

Адаптація повідомлення (лат. adaptatio < adapto – пристосовую) – одне із завдань редагування, яке полягає у пристосуванні відповідної інформації до мови й тезауруса обраної автором групи реципієнтів; скорочення і спрощення друкованого тексту з урахуванням віку, професії, рівня мовної підготовки читача.

Актуальність повідомлення (лат. actualis – діяльний) – злободенність, важливість повідомлюваної інформації; ступінь потрібності конкретного повідомлення, розв'язання теоретичних і практичних завдань, що стоять у певний час перед суспільством.

Аспект редагування (лат. aspectus – погляд) – одна зі сторін явища, перспектива, на основі якої відбувається відповідне редагування повідомлення. За рівнем важливості найчастіше виділяють літературний, технічний, науковий та художній аспекти.

Блок (франц. bloc – об'єднання, масив) – одиниця лінгвістичної структури повідомлення, яка об'єднує кілька надфразних єдностей і призначена для передачі інформації. Відповідає такій одиниці структури, як розділ чи підрозділ.

Верифікація повідомлення (лат. verus – істинний, facio – роблю) – одне із завдань редагування, яке полягає у встановленні істинності, достовірності, точності репрезентованої інформації.

Верстка – планомірне (згідно з макетом) складання газетних полос з готових гранок набору, кліше, заголовків, рубрик та інших поліграфічних засобів; визначає зовнішній вигляд періодичного видання, формує його індивідуальне обличчя.

Видавець – фізична чи юридична особа, що здійснює виготовлення замовленого тиражу видання.

Видавництво – спеціалізоване підприємство, основним видом діяльності якого є збір, редагування і публікування письмової інформації.

Видалення – формалізований метод виправлення повідомлення, який полягає в усуненні елемента, що містить помилку.

Видання – 1) твір, який пройшов редакційно-видавничим опрацюванням, виготовлений друкуванням, тисненням або іншим способом, містить інформацію, призначену для поширення, і відповідає вимогам державних стандартів, інших нормативно-правових актів щодо видавничого оформлення, поліграфічного і технічного виконання; 2) повідомлення, яке ЗМІ відредагував, сконструював, відтворив у

проекті видання (для традиційних видань – створив для нього друкарську форму) й зафіксував (надрукував) на носії інформації, доступному для реципієнтів. Розрізняють традиційні та електронні видання.

Видання комп'ютерне (електронне) – видання, записане на комп'ютерних носіях інформації.

Відбиток – пробний текст, виготовлений друкарським способом; б) знімок, виготовлений відбиванням негативу.

Відділ у газеті – основна творча складова редакційного колективу, де планують, пишуть, готують матеріали до друку, проводять роботу з позаштатними авторами. Поділ редакції на відділи залежить передусім від типу видання, від призначення і завдань, які вони мають виконувати. Це такі відділи, як-от: галузеві, регіональні (територіальні), функціональні, жанрові тощо. Наприклад, галузеві відділи – це відділ промисловості, сільського господарства, народної освіти і т. ін.; регіональні відділи відображають події, що відбуваються лише в межах певного регіону; функціональні відділи виконують функції, які пов'язані із забезпеченням видання матеріалів певного характеру (відділ внутрішньої інформації, відділ ілюстрацій, відділ листів); жанрові відділи займаються підготовкою матеріалів у якомусь певному жанрі або групі жанрів (відділ сатири, відділ інтерв'ю) тощо.

Відтворення репрографічне (репродукування) – факсимільне відтворення у будь-якому розмірі (збільшеному чи зменшеному) оригіналу письмового чи іншого графічного твору або його примірника шляхом фотокопіювання або іншими подібними способами, крім запису в електронній (зокрема цифровій), оптичній чи іншій формі, яку зчитує комп'ютер.

«Вікно» – розміщення текстового матеріалу середнього обсягу рівними колонками (здебільшого у правому або лівому верхньому куті полоси). Від іншого тексту «вікно» відбивають рамками з лінійок.

Врізка – 1) стислий вступ до матеріалу, який акцентує, про що саме в ньому йтиметься; 2) частина заголовкового комплексу, що допомагає зрозуміти зміст.

Вставлення – формалізований метод виправлення повідомлення, при якому для усунення помилки в позицію, де вона розташована, додають потрібний елемент.

Газета (італ. *gazetta* – назва дрібної монети) – періодичне видання, що оперативно висвітлює суспільно-політичні, громадсько-культурні, економіко-виробничі, науково-літературні, спортивно-масові та інші актуальні події, факти та явища, порушує важливі життєві проблеми. Від інших періодичних видань відрізняється більшою періодичністю, оперативністю публікованої інформації, масовим поширенням серед читачів, різноплановим відтворенням різних аспектів суспільного життя.

Галузь інформації – це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про відносно самостійні сфери життя і діяльності суспільства та держави. Основними галузями інформації є: політична, економічна, духовна, науково-технічна, соціальна, екологічна, міжнародна.

«**Горище**» – текстовий матеріал, зверстаний у верхній частині газетної полоси на кілька колонок (не менше чотирьох) і відбитий знизу лінійкою або ж узятий у рамку.

Діяльність видавнича – 1) формування «портфеля» повідомлень; 2) планування видань і передач; 3) добір повідомлень для збірників; 4) рецензування авторських оригіналів; 5) визначення тиражів видань; 6) укладання видавничих угод; 7) організація рекламної кампанії; 8) робота з авторами; 9) співпраця редактора з персоналом ЗМІ; 10) визначення соціальної ефективності повідомлення; и) визначення економічної ефективності повідомлення; 11) формування видавничої політики ЗМІ; 12) інформаційний пошук, ведення архіву.

Добірка – форма подачі тексту на полосі. Організація матеріалу в добірку передбачає компактне розміщення багатьох публікацій під загальною рубрикою, заголовком або «шапкою».

Друк високий – спосіб одержання відбитків, поліграфічна форма якого має підвищені друкуючі й поглиблені недрукуючі елементи. Формами є металевий набір, виготовлене у цинкографії растрове чи штрихове кліше, ліногравюра, ксилографія, стереотип. Методом високого друку випускали більшість періодичних та книжкових видань до переходу на офсет.

Друк глибокий – спосіб одержання відбитків, при якому друкуючі частини знаходяться нижче поверхні форми. Цим методом випускали і частково випускають ілюстровані альбоми, журнали, поштові листівки.

Друк плоский – спосіб одержання відбитків за допомогою металевих форм, друкуючі й недрукуючі елементи яких практично лежать в одній площині. Ґрунтується на принципі зволоження жирною (чутливою до фарби) речовиною друкуючих ділянок і водою (нечутливою до фарби) недрукуючих ділянок. Відбиток одержують після кожного зволоження і закачування форми фарбою. Цим способом випускають плакати, картини, багатокольорові журнали.

Едитологія – прикладна суспільна інформологічна наука, яка досліджує методологічні засади готування в ЗМІ повідомлень до публікування, видавничої справи (З. Партико).

Есе (франц. *essai* – спроба) – жанр публіцистичної літератури довільної фактури, що поєднує в собі підкреслено індивідуальну позицію

автора з розлогим, вільним викладом документального матеріалу; характеризується вільним, не обов'язково вичерпним, але виразно індивідуалізованим трактуванням теми.

Естетизація повідомлення (грец. aesthētēs – той, хто відчуває) – одне із завдань редагування, яке полягає в тому, щоб допрацювати матеріал таким чином, аби він відповідав виморам естетики.

Етап авторський – перший етап видавничого процесу, коли автор творить повідомлення, яке оформляє у вигляді тексту, записує його на носій інформації, а також, якщо необхідно, добирає чи створює до нього нетекстову частину повідомлення – одне з завдань редагування, яке полягає в пристосуванні мови та інформації повідомлення до мови й тезауруса обраної автором групи реципієнтів.

Жанр (франц. genre – рід, вид) – усталений тип твору, який склався історично, відзначається особливим способом освоєння життєвого матеріалу і характеризується чіткими ознаками структури. Кожен жанр відіграє конкретну роль у системі засобів інформації і характеризується певною композиційною організацією матеріалу. Жанр газетного матеріалу завжди визначається задумом, змістом, ролю, яку виконує твір на сторінках друкованого видання, масштабами і способом узагальнення в ньому дійсності. Сучасні газетні жанри журналісти умовно поділяють на три основні групи: 1) інформаційні, 2) аналітичні, 3) художньо-публіцистичні.

Журнал (від франц. journal – щоденник, газета) – періодичне видання, один з основних видів засобів масової інформації, що формує громадську думку. Від газети відрізняється форматом, тематикою, характером подачі матеріалів, має більше можливостей для аналізу.

Журналіст – професійний літературний працівник газет, журналів та інших засобів масової інформації; творчий працівник редакції друкованого засобу масової інформації, який професійно збирає, одержує, створює і займається підготовкою інформації для друкованого засобу масової інформації та діє на підставі трудових чи інших договірних відносин з редакцією або займається такою діяльністю за її уповноваженням.

Журналістика – 1) збірна назва періодичних видань; 2) фах журналіста; літературно-публіцистична діяльність у журналах, газетах, на радіо і т. ін.

Заголовок – це назва будь-якого матеріалу газетного (журнального) жанру, у якому коротко, навіть афористично висловлюють головну ідею матеріалу. Це органічна складова частина твору, що розкриває його зміст і виконує такі функції: означення матеріалу на газетній полосі; привертання до нього уваги; затримання уваги; створення передумов до прочитання тексту; формування ставлення до

написаного; інтеграція інформації, носієм якої є заголовок, з тією, яка міститься в самому тексті; створення певного емоційного настрою у читача; створення протягом певного відрізка часу ключового символу в пам'яті читача для означення матеріалу.

Заголовок вертикальний – різновид заголовка, що оформляють уздовж колонки тексту. Це нова форма, яка ще не набула поширення у вітчизняній пресі.

Заголовок з афішкою – заголовковий комплекс, що використовують під час друку великих за обсягом матеріалів. У афішку вносять п'ять-шість головних тез, які є лейтмотивом публікації.

Заголовок з підзаголовком – заголовковий комплекс, що використовують при підготовці тематичних полос, коли на сторінці необхідно дати великий масив тексту при мінімальному ілюструванні.

Заголовок мотивуючий – це елемент тексту, що має своїм завданням вплинути на читача емоційно, заінтригувати, «не вказавши» при цьому ключової новини. Вимоги до підбору мотивуючого заголовка: а) шокувати – знайти слова, співвідносні зі змістом повідомлення, здатні «струснути» чи просто здивувати читача; б) перекроїти відому фразу, взявши за основу назву книги чи фільму або прислів'я; в) скористатися грою слів; г) заримувати; д) сполучати слова у несподіваний спосіб («валюта пішла в прийми» – про розширення зони франка в Африці).

Замітка – найбільш поширений інформаційний жанр, який повідомляє про факт, подію або явище внутрішнього або міжнародного життя. Основні її ознаки: стислість викладу, оперативність. Види замітки: хронікальне повідомлення, анонс, коротка інформація (факт), репліка, розширена замітка.

Зарисовка – інформаційний жанр, для якого характерна нарисова сутність. У центрі зарисовки – завжди конкретна й локальна за своїм значенням, масштабами подія (початок навчального року, спортивні змагання, відкриття культурної установи тощо).

Звіт – інформаційний жанр, покликаний подати читачеві досить вичерпну інформацію з певної теми чи про певну подію. Звіти подаються з важливих суспільно-політичних, культурних, наукових та спортивних подій.

Ініціал (лат. *initialis* – початковий) – перша велика літера слова, яку в газетному виробництві часто використовують для позначення початку розділів або відокремлення складових частин великих за обсягом матеріалів.

Інтерв'ю (англ. *interview* – бесіда, розмова) – інформаційний жанр, що являє собою розмову журналіста з компетентною особою або групою осіб з метою отримання інформації, текст якої призначений для

публікації в газеті або журналі. Різновиди інтерв'ю: інтерв'ю-монолог, інтерв'ю-зарисовка, інтерв'ю-діалог, інтерв'ю-анкета, прес-конференція.

Інтерліньяж (франц. interlignage < інтер і ligne – лінія) – проміжок між нижньою і верхньою лініями шрифту двох суміжних рядків; відстань між рядками.

Інформація (франц. information < informo – надаю форму, створюю уявлення про щось, зображаю) – 1) повідомлення про які-небудь події, чиясь діяльність тощо; 2) відомості, що є об'єктом зберігання, накопичення, переробки і передавання.

Інформація масова – публічно поширювана друкована та аудіовізуальна інформація.

Калькування (франц. calque < calquer – по-рабському наслідувати) – подання в повідомленні чужомовного слова чи словосполучення за допомогою літер рідної мови, які позначають фонетичне звучання чужомовного словосполучення.

Квадрат (лат. quadratus – чотирикутний) – 1) основна одиниця типометричної системи мір (48 пунктів, або 18,04 мм), яку використовують для вимірювання розміру шрифтів, ширини і висоти колонок чи сторінок, розмірів кліше тощо; 2) вид пробільного матеріалу в друкарському наборі, ширина якого становить 48 пунктів, а товщина така, як кегль шрифту.

Кегль (нім. Kegel – кегля) – розмір шрифту у друкарських пунктах, який визначається віддаллю між верхньою і нижньою стінками літери; включає висоту літери (вічка) і за плечиків.

Кліше (франц. cliché – відбиток) – 1) ілюстрацій на друкована форма; 2) шаблонна фраза, мовний штамп, постійний за складом компонентів, легко відтворюваний і впізнаваний мовний вираз.

Колонтитул (франц. colonne – колонка і лат. titulus – напис, заголовок) – 1) однорядковий напис, який розміщують головним чином над текстом кожної сторінки (колонки) деяких книг, журналів і газет; 2) один рядок вгорі чи внизу сторінки, відділений від основного тексту (наприклад, лінійкою). Колонтитули є: змінні та постійні, текстові та ілюстровані, ліві та праві.

Колонцифра (франц. colonne – колонка і араб. cifr – нуль, цифра) – цифра, що вказує на порядковий номер сторінки книги, журналу або газети; набирають зверху чи знизу.

Коментар (лат. commentarium – записна книжка; тлумачення) – різновид статті, головним завданням якого є з'ясувати ситуацію, показати задіяних у ній осіб, розвинути й висловити думку, обґрунтувати певну ідею чи підкріпити певну позицію. Коментар відзначається високим рівнем суб'єктивізму, хоч є об'єктивним на рівні ретельності збирання фактів, їх вивчення, спостереження.

Комунікація (лат. *communicatio* – зв'язок, повідомлення) – спілкування, що ґрунтується на взаєморозумінні; повідомлення інформації від однієї людини до іншої.

Комунікація масова – процес поширення інформації за допомогою технічних засобів.

Контекст (лат. *contextus* – тісний зв'язок, з'єднання) – 1) уривок тексту, що має закінчену думку, необхідний для визначення сенсу певного слова або фрази, які входять до його складу; 2) сукупність значень тексту чи ситуацій, які дозволяють встановити значення їх фрагментів, частин або пов'язаних із ними смислових одиниць.

Контент-аналіз – сукупність процедур статистично-кількісного дослідження змісту масової комунікації, аналіз тематичної структурованості матеріалів мас-медіа.

Контртитул (контр... і лат. *titulus* – заголовок) – додатковий титул на лівій сторінці розвороту книжки переважно в багатотомних виданнях; містить відомості, які стосуються всього видання.

Коректор (лат. *corrector* – той, що виправляє) – особа, що виправляє друкарські помилки при підготовці видання.

Коректура (лат. *correctura* – виправлення, поправка) – усунення помилок у редакційних оригіналах і зверстаних сторінках. На сьогодні практично єдиний спосіб досягнення точного відтворення тексту і графічних зображень. Її призначення – правка орфографічних, пунктуаційних або технічних помилок під час набору, допомога редакції в запобіганні смисловим, фактологічним і стилістичним помилкам у оригіналі. Розрізняти два види коректури – друкарську та редакційну.

Кореспонденція (лат. *correspondeo* – відповідаю, інформую) – один з найбільш поширених аналітичних жанрів, який, використовуючи достовірні, об'єднані однією темою факти, публіцистичними засобами відображає певний бік сучасної дійсності, обмежений місцем і часом. Існують два різновиди кореспонденції – інформаційна та аналітична.

Критицизм комунікативний – загальна назва методів дослідження змісту і виразових можливостей засобів масової комунікації; у ширших значеннях – «опис», «аналіз», «інтерпретація», «оцінка».

Курсив (нім. *Kursiv* < лат. *cursive* (*littera*) – скоропис) – похилий друкарський шрифт, подібний до рукописних літер, який використовують для виділення у тексті слів чи словосполучень.

Макет (франц. *maquette* – модель) – це заздалегідь підготовлена модель верстки видання; графічний план чергового номера видання, що дає наочне уявлення про розподіл матеріалів на його полосах і всі деталі його оформлення. Важливою вимогою до макету є його точність. Він повинен повністю відповідати майбутньому номеру – щодо розміщення

матеріалів, їхнього розміру, оформлення всіх елементів. За призначенням розрізняють два основних види макетів: загальний макет всього номера (дає наочне уявлення про композицію, розташування найважливіших матеріалів на полосах) і створені на його основі точні макети окремих полос (на базі яких верстають полоси в друкарні). За способом поліграфічного виконання макети бувають графічними і клеєними, а також визначати переваги останніх.

Методи редагування – послідовності дій (алгоритми), які на основі нормативів виконуються над повідомленням.

Надзаголовок – додатковий заголовок, що деталізує основний, наголошує на головній думці публікації. Інколи стисло висловлює ставлення до повідомлюваних фактів, сповіщає адресність виступу.

Наклад (тираж) – загальна кількість примірників друкованого видання.

Нарис – жанр публіцистики, в якому на документальній основі узагальнюють важливі суспільно-політичні явища, розкривають події, в центрі яких є постать людини, її характер. Різновиди нарису: портретний, подорожній, проблемний.

Носій інформації – матеріальний об'єкт, який завдяки своїм фізичним властивостям дає змогу фіксувати на ньому інформацію. У сучасному видавничому процесі використовують традиційні (папір), поліграфічні (плівку, друкарську форму тощо), комп'ютерні (дискети, диски, флешки), а також екранні (дисплеї) носії інформації.

Нумерація рубрик – а) процес приписування рубрикам повідомлення порядкових номерів; б) множина видів та способів нумерації рубрик. Види нумерації: лінійна, ієрархічна (індексна) та комбінована (лінійно-індексна). Способи нумерації: цифровий, літерний і з використанням назв фрагментів.

Об'єкт редагування – авторський оригінал, видавничий оригінал, конструкція видання, проект видання.

Огляд – один із поширених аналітичних жанрів, в основі якого лежить осмислення системи подій, фактів і явищ, обмежених певними часовими та географічними межами. Його завдання – ознайомити читача з певними подіями в різних сферах людської діяльності за певний час. Види оглядів: загальний, тематичний, міжнародний, огляд листів.

Огляд преси – жанр, що має багато спільного з рецензією. У ньому також аналізують і оцінюють твори, у яких відображено реальне життя. Від літературної рецензії огляд преси відрізняється специфікою об'єкта розгляду: аналізує періодичне видання – газету, журнал, а також матеріал, переданий по радіомовленню чи телебаченню. Види оглядів преси: загальний, тематичний, інформаційний.

Опрацювання – неформалізований (творчий) метод виправлення, який полягає у видаленні, заміні, вставленні та скороченні і т ін. компонентів повідомлення.

Оприлюднення твору – здійснена за згодою автора дія, що вперше робить твір доступним для реципієнтів через опублікування, публічне виконання, публічний показ, публічну демонстрацію, публічне сповіщення.

Оригінал (франц. original < лат. originalis – первісний < origo – погодження) – справжній твір (не копія); повідомлення, яке готують для передачі реципієнтам. Містить: вихідні відомості, текстові і нетекстові компоненти та апарат видання.

Оригінал авторський – повідомлення, підготоване автором для подання в ЗМІ, яке відповідає певним нормам, зафіксованими у стандарті.

Офсет (англ. offset – передавати з чогось) – різновид плоского друку, що застосовують для відтворення графічних і текстових оригіналів за допомогою проміжного еластичного (гумового) циліндра. Його друкарські форми виготовляють фотомеханічним способом на алюмінієвих, цинкових чи біметалевих пластинах товщиною 0,6-0,8 мм і мають не дзеркальне, а пряме зображення. Офсетний спосіб не потребує накладання товстого шару фарби, запобігає зношенню друкарської форми, дає можливість використовувати папір нижчих якостей.

Пагінація (лат. pagina – сторінка) – послідовна нумерація сторінок (полос) або окремих елементів видання (таблиць, додатків, ілюстрацій тощо). Види: цифрова, літерна, змішана або індексаційна.

Памфлет (грецьк. pan – все + phlego – спалюю) – один із сатиричних жанрів, публіцистичний газетний або журнальний твір гостросатиричного змісту на злободенну тему, спрямований проти негативного і шкідливого явища, організації, особи.

Пропозиція – твердження; зміст, переданий у висловлюванні.

Передредагування – один із етапів комп'ютерного редагування, який полягає в готуванні редактором повідомлення для його опрацювання системою редагування.

Перероблення – неформалізований (творчий) метод виправлення повідомлення, у процесі якого роблять переставлення, видалення, заміни, вставлення та скорочення

Переставлення – формалізований метод виправлення повідомлення, при якому для усунення помилки елемент повідомлення переміщують в іншу позицію.

Періодика (грецьк. periodikos – той, що регулярно чергується) – сукупність друкованих видань (газети, журнали, альманахи, вісники,

бюлетені), які виходять у відповідні, точно визначені терміни під одним заголовком і в однаковому художньо-технічному оформленні.

«Підвал» – це нижня частина газетної полоси, відбита від тексту напівжирною або світлою лінійкою.

Підзаголовок – другий заголовок, що вказує на особливості журналістського виступу, конкретизує, доповнює або поглиблює основний заголовок.

Підзаголовок внутрішній – заголовок, який використовують для розчленування значного за обсягом суцільного тексту публікації на окремі частини (розділи), щоб допомогти читачеві краще орієнтуватися у великому за обсягом матеріалі.

Повідомлення – фіксована кількість інформації, яку автор призначає для передачі реципієнтам. Повідомлення можуть бути вербальними (словесними) та невербальними (наприклад, зображальними). Вербальні повідомлення інваріантні щодо мови. Автор послідовно перетворює вербальне повідомлення спершу в текст, а далі – в авторський оригінал, який подає в ЗМІ.

Право авторське – 1) сукупність юридичних норм, які регулюють правові відношення між автором, з одного боку, та ЗМІ, з іншого боку, щодо використання відповідних (авторських) матеріалів; 2) установлене законом право автора на створене ним повідомлення, його публікування, поширення, публічне виконання, переклад іншою мовою, перероблення, право на авторську винагороду й недоторканість повідомлення.

«Прапор» – заголовок, розверстаний на більшу кількість колонок, ніж обсяг самого тексту; використовують для виділення особливо важливих, але невеликих за обсягом інформацій.

Предмет курсу «Теорія і практика редагування газет» як наукової дисципліни – це передусім редакторська праця з підготовки до друку текстового матеріалу, яка містить такі складові: аналіз тематичної організації тексту (визначення головної і побічних тем, робота над тематичними відхиленнями); аналіз композиційної структури тексту, перевірка її логічності; роботу з фактологічним матеріалом, перевірку його точності і достовірності; виявлення і виправлення порушень логічних зв'язків у тексті; мовну правку; редакційно-технічну обробку.

Предмет редагування – це приведення об'єкта редагування у відповідність із чинним у певний час у конкретному суспільстві нормами, а також його творча оптимізація, метою яких є отримання заданого соціального ефекту (З. Партико).

Преса (франц. presse – прес, друк) – друковані періодичні видання (газети, журнали, альманахи, бюлетені), у яких систематично й оперативно різноманітними мовностилістичними й зображальними засобами відтворюють найактуальніші суспільно-політичні події.

У суспільстві преса відіграє роль засобу комунікації, виступає інструментом відображення життєвих процесів, формує громадську думку.

Примірник сигнальний – перший пробний примірник видання, який друкарня передає ЗМІ для контрольного редагування і надання дозволу на друкування всього накладу (підписання на вихід у світ).

Продукція видавнича (лат. *productio* < *produco* – виробляю) – сукупність видань, призначених до випуску або випущених видавцем (видавцями) за певний період часу.

Пункт (лат. *punctum* – точка) – найменша типометрична одиниця, що в європейській друкарській системі дорівнює 1/48 частини квадрата, або 0,376 мм (1/72 частина фр. дюйма). Газетну площу вимірюють не в сантиметрах, а в пунктах і квадратах (по горизонталі) та рядках (по вертикалі). У типометричній системі мір основна одиниця вимірювання – пункт (дорівнює 0,376 мм). Більш крупні одиниці виміру цієї системи – цецеро дорівнює 12 пунктам та квадрат дорівнює 48 пунктам або 4 цецеро).

Редагування – це 1) процес, головна мета якого – на основі аналізу призначеного до видання твору встановити міру його суспільної цінності й торговельних перспектив, тобто міру відповідності змісту й форми цього твору його громадському, соціально-функціональному призначенню та читацькій адресі, порівнюючи прогнозований вплив твору на читача загалом і в деталях з тим, якому йому, на погляд редактора, бути бажано, і властивості, які твір має, з тими, які можуть забезпечити йому успіх на книжковому ринку, а також допомогти авторові придатного до видання твору посилити його позитивні риси й усунути хиби, виявлені у процесі редакторського аналізу (А. Мільчин); 2) керівництво підготовкою й випуском періодичного чи такого, що триває, видання» (А. Мільчин); 3) підготовка тексту й нетекстового матеріалу до друку (А. Капельшній); 4) перевірка, виправлення і доповнення по суті конкретного тексту, рукопису, їх остаточна літературна обробка, редакція (О. Мартинов); 5) суспільно-літературна й ідеологічна робота, пов'язана з діяльністю органів преси, радіомовлення і телебачення (М. Сікорський); 6) остаточне опрацювання тексту перед здачею до набору з позиції сприймання (Р. Іванченко); 7) вид діяльності суспільного характеру, пов'язана з редакторською працею, спрямованої на підготовку журналістського матеріалу до друку або виходу в ефір (В. Різун).

Редагування галузеве – складова частина едитології, яка досліджує специфіку нормативного й творчого редагування в конкретних видах повідомлень.

Редагування загальне – складова частина едитології, яка досліджує нормативне й творче редагування незалежно від видів повідомлень.

Редагування комп'ютерне – редагування, яке виконують на комп'ютері за допомогою різних систем редагування. Виділяють комп'ютеризоване, автоматизоване й автоматичне редагування.

Редагування літературне – 1) аспект редагування, який полягає у контролі інформаційних, лінгвістичних, психолінгвістичних та логічних норм й виправлення помилок; 2) форма мовної діяльності, процес редагування мови, стилю, композиції і, ширше, усєї структури рукопису, процес поліпшення форми твору з урахуванням його змісту (М. Сенкевич); 3) редакторський аналіз оцінка і вдосконалення спільно з автором літературної форми твору, складова частина редагування, що виділяється лише за умов розподілу праці, коли науковий або спеціальний редактор займається аналізом і оцінкою змісту видання, виключно збоку наукового або спеціального, в той час як автор потребує допомоги й літературної» (А. Мільчин).

Редагування наукове – аспект редагування, який полягає в контролі дотримання наукових норм у виправленні помилок; аналіз, оцінка твору і виправлення неточностей з наукового погляду. За видами видань наукового редагування найчастіше потребують словники, довідники, енциклопедії, монографії з різних галузей знань, наукові періодичні видання, збірники наукових праць або доповідей та повідомлень на наукових конференціях, науково-популярні видання.

Редагування нормативне – приведення змісту і форми будь-якого документа, написаного чи підготовленого кимось, у відповідності із загальноприйнятими чи спеціально встановленими вимогами і нормами.

Редагування творче – аспект редагування, пов'язаний з оптимізацією повідомлення, що передбачає увиразнення не лише змісту, але й форми.

Редагування технічне – аспект редагування, який передбачає значний обсяг важливих операцій на різних етапах проходження авторського і видавничого оригіналу. Зокрема, на етапі підготовки його до складання: технічні параметри складання й верстки (формат, ширина набору шпальти, відступи, спуски, підверстки), шрифтову палітуру складання (величина та гарнітура заголовків, підзаголовків, основного тексту; на етапі версток та сигнальних аркушів: аналіз якості складання, якості відтворення тексту та ілюстрацій, якості фальцювання аркушів, палітурних та оздоблювальних процесів, здійснюваних на поліграфічному підприємстві. Технічний редактор веде кожне конкретне видання від початку першого варіанту редакторського аналізу

авторського оригіналу до отримання з друкарні сигнального примірника видання.

Редагування художнє – естетична вдяганка текстової частини видання. Завданням цього виду редагування є відтворення ідеї того чи того видання такими зображальними засобами, які сприяли б виокремленню його серед безлічі видань і були логічно вмотивовані відповідно до виду видання, його тематики, структури, змісту, читацького призначення, матеріальної конструкції тощо.

Редактор (франц. *redacteur* < лат. *redactus* – упорядкований) – особа, яка виправляє, обробляє будь-який текст і приводить його у відповідність до правил літературного складу, стилю, з призначенням, характером і політичною спрямованістю конкретного друкованого видання; працівник ЗМІ, який здійснює редагування повідомлення перед його публікуванням.

Редактор головний – особа, яка очолює редакцію й редакційну колегію друкованого періодичного видання. Посада головного редактора передбачає поєднання адміністративно-господарської, організаційно-адміністративної та творчої діяльності.

Редакторський аналіз – 1) аналіз текстових одиниць, за різноманітними інтелектуальними операціями; 2) аналіз якості кожного елемента тексту.

Редакційна колегія – колегіальний дорадчий орган, що складається з керівників редакційного колективу (головного редактора, заступників головного редактора, відповідального секретаря, завідувачів відділів, провідних журналістів). Завдання редколегії полягає в колективному обговоренні й прийнятті рішень щодо всіх важливих питань діяльності редакції, а також в організації летючок, на яких обговорюють номери видання, що вийшли за певний період, організації творчої діяльності журналістів, її стимулюванні та контролі.

Редакційний висновок – оформлена редактором експертна оцінка авторського оригіналу щодо доцільності його редагування.

Редакція (франц. *redaction* < лат. *red...* – знову і *action* – дія) – 1) колектив працівників друкованого засобу масової інформації, творчий журналістський апарат, який керує виданням, визначає його змістову й політичну спрямованість, готує матеріали до друку; 2) юридична особа, яка діє на підставі свого статуту та реалізує затверджену засновником програму друкованого засобу масової інформації, здійснює його підготовку та випуск; 3) ЗМІ, що публікує газети й журнали (газетне або журнальне видавництво); 4) текст повідомлення, що містить відмінності від раніше опублікованого.

Реклама (франц. *reclame* < лат. *reclamare* – викрикувати) – 1) спеціальна інформація про осіб чи продукцію, яка розповсюджується в будь-якій формі та в будь-який спосіб задля прямого або опосередкованого одержання прибутку; 2) поширення інформації про товари та послуги з метою підвищення їх конкурентоздатності та впливу на вибір аудиторії через цілеспрямоване формування її смаків.

Репортаж (лат. *reportare* – передавати, повідомляти) – жанр, у якому оперативно, динамічно, емоційно відображується якась подія чи явище, очевидцем або учасником якого був журналіст; повідомлення в періодичних виданнях, радіо- і телепередачах про важливі події суспільного, мистецького та літературного життя. Характерною ознакою репортажу є активне авторське «я», що створює в читацької аудиторії т. зв. «ефект присутності». Види репортажу: подієвий, пізнавальний, проблемний.

Рецензент (лат. *recensens* (*recensentis*) – той, що переглядає, досліджує) – фізична особа, яка здійснює рецензування авторського оригіналу чи опублікованого повідомлення.

Рецензія (лат. *recensio* – перегляд, оцінка) – аналітичний жанр, у якому подається публіцистична (експертна) оцінка літературного, наукового або мистецького твору. Від інших жанрів відрізняється тим, що розглядає не факти дійсності, а життєві явища, вже відображені засобами мистецтва (в тому числі пластичного) чи публіцистики. Види рецензії – теоретична і художня (мистецька).

Реципієнт (лат. *recipiens* (*recipientis*) – той, хто одержує) – фізична особа, яка сприймає повідомлення. Типи реципієнтів: читачі, слухачі та глядачі.

Ринок інформаційний – система економічних, організаційних і правових відносин щодо продажу і купівлі інформаційних ресурсів, технологій, продукції та послуг.

Робота з автором – вид видавничої діяльності, який полягає в усуненні за допомогою спеціальних методів конфліктних ситуацій, що закономірно виникають між автором і редактором повідомлення в процесі його редагування. До роботи з автором належить також частина процедур, що виникають під час творчого редагування.

Розріджування – метод виділення, при якому збільшують порівняно з нормальні віддалі між літерами (апроші).

Рубрика (лат. *gubrica* – заголовок закону < *gubber* – червоний) – 1) назва одиниці композиції (тому, частини, розділу, підрозділу), яка відображає її тему; 2) особливий різновид газетного заголовка, який визначає тематичний напрям або характер матеріалу, його жанрові особливості. Рубрика не розкриває змісту публікацій, а в загальних рисах вказує на порушені в них проблеми.

Рубрикація – поділ за рубриками; сукупність рубрик повідомлення, подана в порядку їх розташування в повідомленні.

Саморедагування – процес редагування повідомлення його автором.

Секретаріат редакції – провідна ланка редакції, що здійснює специфічні функції та завдання, спрямовує творчу й виробничу діяльність журналістського колективу. Структура, кількісний склад, характер роботи секретаріату залежать від типу видання, його завдань, обсягу, періодичності виходу. Основні службові завдання секретаріату – участь у плануванні роботи редакції, координації роботи відділів, керування редакційними службами, літературна підготовка матеріалів, випуск чергових номерів газети.

Система редагування – комплекс технічних (комп'ютерних), програмних, технологічних та інформаційних (шрифтових, ілюстративних, лінгвістичних) засобів, які дають змогу здійснювати редагування повідомлення. Системи редагування діють лише у взаємодії з персоналом ЗМІ.

Скорочення – неформалізований (творчий) метод виправлення, під час якого з повідомлення (за умови відсутності в ньому помилок) методом видалення окремих елементів зменшують його обсяг.

Смисл – передана за допомогою знакового виразу ідея, думка; цілісний зміст тексту, який не зводиться до значень окремих складників; внутрішнє наповнення, сутність, цінність.

Спростування – повідомлення ЗМІ, у якому йдеться про виправлення ЗМІ помилок, допущених в іншому повідомленні. Спростування повинно відповідати певним нормам, установленим законодавством.

Стандарт видавничий – норма редагування, вироблена і затверджена державою.

Стаття – жанр публіцистики, який відзначається ґрунтовним аналізом матеріалу, високим рівнем узагальнення, чіткою соціальною спрямованістю. Використовуючи різноманітні факти, яскраві приклади, цифри, автор статті досліджує зловоденні суспільно-політичні проблеми. Залежно від мети і призначення, статті бувають теоретичними, пропагандистськими, проблемними, науковими.

Стовпець – множина абзаців чи їх частин, які мають однаковий формат та розташовані послідовно один під одним.

Сторінка – прямокутна площа з множиною стовпців, які уздовж вертикалі розташовані паралельно один до одного і не виступають за вертикальний формат цієї площини.

Суперрубрика – постійний заголовок до тематичної газетної чи журнальної сторінки, який розміщується вгорі сторінки над колонтитулом і зазначає тематичний масив заверстано на сторінці.

Текст (лат. textum – тканина, зв’язок, побудова) – 1) авторський твір або документ, відтворені на письмі чи друком; 2) основна частина друкарського набору – без малюнків, креслень, приміток тощо; 3) друкарський шрифт, кеглі якого дорівнюють 20 пунктам (7,52 мм); 4) у семіотиці та лінгвістиці – послідовність знаків (мови або іншої системи знаків), що утворює єдине ціле і становить предмет дослідження для лінгвістики тексту.

Текстівка – підпис під ілюстрацією, що вказує на її особливості, розкриває і доповнює зміст. Основною вимогою до текстівки є її відповідність зображенню.

Теорія редагування – складова частина едитології, яка досліджує методологічні засади безпосереднього готування повідомлень до публікування (редагування). Теорія редагування описує, зокрема у формі аксіом, закономірностей та законів, пояснює та прогнозує функціонування тих суб’єктів та об’єктів, що беруть участь у процесі редагування.

Типометр (грец. typos – відбиток і ...метр) – 1) інструмент для контрольного вимірювання кегля і ширини друкарських літер; 2) лінійка для вимірювання кількості рядків набору.

Точність слововживання – ступінь відповідності між значенням слова в повідомленні та в тлумачному словнику.

Уніфікація повідомлення – одне із завдань редагування, яке полягає в тому, щоб однаково оформляти однотипні об’єкти для їх однозначної ідентифікації реципієнтом та полегшити процес сприйняття ними інформації.

Фейлетон (франц. feuilleton – аркуш) – літературно-публіцистичний газетний чи журнальний твір сатиричного характеру на злободенну тему. Відзначається гострим суспільно-політичним змістом, актуальністю, оперативністю проблематики, сатирично-гумористичною образністю, жвавим дотепним викладом.

Формат газети – розмір паперового листа – сторінки номера, на якій міститься смуга – відбиток розміщених на ній текстів, ілюстрацій та інших друкованих символів. У сучасній вітчизняній пресі прийняті три основні формати газети: великий формат – А2, малий – А3 і надмалий – А4. Вони розрізняються своїми розмірами, показаними в міліметрах: А2 = 420x594 мм, А3 = 297x420 мм, А4 = 210x297 мм. Перше число означає ширину сторінки, друге – її висоту. Газетні формати кратні один одному, кожен подальший в два рази менше попереднього. Це дозволяє газетному дизайнерові при необхідності змінювати формати смуг

номери, поєднуючи дві його внутрішні вертикальні смуги в одну велику горизонтальну. У світовій практиці виділяються п'ять основних груп газетних форматів: А2, А3, А4, західноєвропейський формат (315х470), таблоїд (300х370).

Цитата (нім. Zitat < лат. cito – наводжу, проголошую) – буквально відтворені фрагменти чужої промови чи статті для підтвердження власного погляду, для полеміки з цитованим автором або з іншою метою. Використовується з обов'язковим покликанням на його автора і джерело цитування.

Цицero – 1) друкарський шрифт, розміром (кеглем) 12 пунктів (4,51 мм). Ним уперше в 1467 р. Шиффер надрукував листи Цицерона; 2) одиниця вимірювання в типометрії дорівнює 12 пунктам, або $\frac{1}{4}$ квадрата).

Чинники інтегровальні – особливості функціонування газетного чи іншого періодичного видання, які дозволяють ідентифікувати його як єдине ціле у процесі сприймання інформації споживачем. З позиції цілісності сприймання газети читачем, виділяють дві групи інтегровальних чинників: 1) чинники, що зумовлені традицією та структурою текстової діяльності (текстові); 2) чинники, зумовлені природою журналістики та виробничим характером масово-інформаційної діяльності (виробничі).

«Шапка» – один із складників рубрикації, загальний заголовок тематичної добірки, який чітко вказує на тему і розкриває зміст публікацій. На відміну від рубрики, не повторюється з номера в номер: новий матеріал потребує нової, властивої тільки йому назви. Це заголовок, що об'єднує кілька матеріалів на певну тему, кожний з яких має свій заголовок. «Шапки» бувають: інформаційні (повідомляють про якусь подію або місце, де вона відбулася); об'єднуючі (висловлюють основну ідею, головну думку добірки матеріалів); «шапка» тематичної полоси з підзаголовками (поряд з мальованою або набірною назвою полоси підверстують по висоті (поряд) або по ширині (знизу чи зверху) кілька цитат чи ключових фраз із матеріалів полоси або читацьких листів).

ЗМІСТ

Мета і завдання навчальної дисципліни.....	3
Опис навчальної дисципліни.....	5
Програма навчальної дисципліни.....	6
Структура навчальної дисципліни.....	9
Блок 1. Історія та теорія редагування газети.....	10
Практичне заняття №1.....	10
Практичне заняття №2.....	11
Практичне заняття №3.....	12
Практичне заняття №4.....	14
Практичне заняття №5.....	16
Блок 2. Літературне редагування газетного тексту.....	17
Практичне заняття №6.....	17
Практичне заняття №7.....	19
Практичне заняття №8.....	23
Практичне заняття №9.....	30
Практичне заняття №10.....	32
Практичне заняття №11.....	36
Практичне заняття №12.....	39
Практичне заняття №13.....	41
Практичне заняття №14.....	43
Практичне заняття №15.....	46
Практичне заняття №16.....	51
Перелік основних питань до заліку.....	57
Список рекомендованої літератури.....	59
Короткий термінологічний словник.....	66

Навчальне видання

Жанна Василівна Колоїз

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РЕДАГУВАННЯ ГАЗЕТ

Практикум
для студентів спеціальності
«Українська мова і література (редагування освітніх видань)»

Роботу з комп'ютерного набору,
літературного та технічного редагування виконав автор

Підписано до друку 12 липня 2017 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Умовн. друк. арк. 4,3. Наклад 100 прим.